

SUOMEN KURDIT VERKOSSA JA POLITIIKASSA
Kurdiliiton poliittinen viesti ja toiminta vuosina 2014-2018

Turun Yliopisto
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta
Politiikan tutkimuksen laitos
Pro gradu -tutkielma
Seida Sohrabi
Tammikuu 2019

SOHRABI, SEIDA: Suomen kurdit verkossa ja politiikassa. Kurdiliiton poliittinen viesti ja toiminta vuosina 2014-2018

Pro gradu -tutkielma, 81 s.

Poliittinen historia

Tammikuu 2019

Kurdistanin ja kurdien viimeaikainen näkyminen mediassa ja heidän roolinsa korostuminen kansainvälisessä politiikassa saa kysymään kurdien tulevaisuudesta. Muuttuuko kurdien tilanne ja kuinka kurdit pyrkivät vaikuttamaan kurdikysymyksiin diasporassa? Tämän valossa haluan tutkia Kurdiliiton kautta Suomen kurdien poliittista aktiivisuutta vuosina 2014-2018.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää Suomen kurdien poliittista viestiä ja viestin sisältöä tutkimalla Kurdiliittoa, jonka alaisuudessa toimii 29 kurdiyhdistystä. Tavoitteena oli tutkia Facebook-julkaisujen, tapahtumiin osallistumisen ja haastattelun kautta kattojärjestön poliittista viestiä ja toimintaa. Tarkoituksena on kartoittaa ne teemat, joiden ympärillä Kurdiliitto käy keskustelua.

Primääriaineistoni koostuu Kurdiliiton Facebook-sivujen julkaisuista, joita julkaistiin vuosina 2014-2017 yhteensä 415 kappaletta. Facebook-julkaisut on jaoteltu viiteen kategoriaan: *1. mielenosoitukset ja vetoomukset 2. poliittiset ajankohtaisasiat 3. sosiokulttuurilliset asiat 4. suomalainen viitekehys sekä 5. taide ja viihde*. Haastattelin Kurdiliiton edustajaa sekä kävin Kurdiliiton tai sen kanssa yhteistyötä tekevien tahojen tapahtumissa ja havainnoin näkemääni. Kävin yhteensä 10 tapahtumassa.

Tutkimukseni perusteella voidaan todeta Suomen kurdien olevan poliittisesti aktiivisia. He seuraavat aktiivisesti Kurdistanin tapahtumia ja ottavat kantaa kurdikysymyksiin. Oli yllättävää huomata, että Kurdiliiton vuosien 2014-2017 Facebook-julkaisuista 36 % käsitteli sosiokulttuurillisia asioita, kun taas kurdikysymyksiin keskittyvä aineisto kattoi alle 30 % kaikesta julkaisusta. Tutkimustulokset kertovat, että Kurdiliitto pitää kotoutumista tärkeänä. Kurdiliitto kannustaa jäseniään integroitumaan suomalaiseen yhteiskuntaan ja olemaan siinä aktiivisia. Järjestö näkee kotoutumisen parhaana keinona auttaa omaa kansaa ja kotimaata. Tulokset kertovat myös, että Suomessa toimii kaksi eri kurdiblokkia, jotka ovat kurdikysymyksen ratkaisusta erimielisiä, ja joiden toimintatapa eroaa toisistaan.

Asiasanat: Kurdiliitto, kurdit, Facebook, viesti, toiminta, politiikka, diaspora

Kiitos kuuluu kaikille niille, jotka auttoivat tämän pro gradu -tutkielman toteuttamisessa!

Haluan kiittää niitä lukuisia opettajiani alakoulussa, yläkoulussa ja lukiossa, jotka tukivat minua ja uskoivat minuun. Jokaisella kannustavalla sanalla, halauksella ja tsemppaamisella on ollut merkityksensä ja painoarvonsa. Ilman tukeanne ja turvaanne en tässä olisi. Kiitos kuuluu myös Suomen valtiolle ja sen hienolle järjestelmälle, jonka turvin olen saanut käydä kaikki kouluni lähes ilmaiseksi. Ilman suomalaista hyvinvointijärjestelmää ja kiintiöpakolaispolitiikkaa en tätä tutkielmaa kirjoittaisi. Tämä merkitsee minulle valtavasti.

Haluan antaa tunnustusta vanhemmilleni ja sisaruksilleni, jotka ovat kysyneet sopeutumaan ja hyväksymään asioita, jotka ovat olleet vieraita. Joskus tarvitaan aikaa ja etäisyyttä, jotta voidaan nähdä laajemmin. Erityiskiitos tässä kuuluu nimenomaan vanhemmilleni: olette tehneet osuutenne myös silloin, kun elämä on antanut kylmää kyytiä vasten kasvojanne! Kiitän myös Turun yliopiston poliittisen historian professoreita ja opettajia valtavan merkityksellisestä työstänne. Erityiskiitos tässä kuuluu yliopiston entisille poliittisen historian professoreille Timo Soikkaselle ja Kimmo Rentolalle. Annoitte minulle tilaisuuden, jota en ikinä tule unohtamaan, ja aion lunastaa luottamuksenne. Kiitos myös niille Suomessa oleville kurdeille ja kurdien kanssa työskenteleville, jotka auttoivat tämän tutkimuksen toteuttamisessa.

Haluan vielä erikseen kiittää yläasteen matematiikan, fysiikan ja kemian opettajiani. Teit lähtemättömän vaikutuksen nuoreen huonosti koulussa pärjäävään pakolaistyttyyn, joka nosti keskiarvoaan kolmen yläkouluvuoden aikana kahdella numerolla. Sinun tukesi, ymmärryksesi ja valtava välittämisesi auttoi ja kannusti minua läpi tulevien opiskeluvuosieni. Tätä gradua ei olisi koskaan saatu aikaiseksi ilman Sinua.

-Seida Sohrabi-

SISÄLLYS

LYHENTEET	1
KÄSITTEET	1
1 JOHDANTO	1
1.1 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusmenetelmä.....	5
1.2 Aineisto ja aikaisempi tutkimus	9
1.3 Graduntekijän oma tausta	11
2 KURDIT JA KURDISTAN	12
2.1 Kurdit ennen nationalismin nousua – heimo ja uskonto arvossa.....	12
2.2 Pohjois-Kurdistan	14
2.3 Itä-Kurdistan	16
2.4 Etelä-Kurdistan	19
2.5 Länsi-Kurdistan	21
3 KURDIDIASPORA	22
3.1 Kurdidiaspora Euroopassa ja sen poliittinen liikehdintä	22
3.2 Kurdidiaspora Suomessa	25
3.3 Kurdidiaspora verkossa	32
4 KURDILIITTO JA SEN TOIMINTA	34
4.1 Kotouttaminen ja kouluttautumiseen kannustaminen ovat liiton toiminnan keskiössä.....	36
4.2 Tapahtumia järjestetään Varsinais-Suomessa ja Uudellamaalla	41
4.3 Kurdiliitto Isistä ja poliittista islamia vastaan	45
4.4 ”Suomi sivistyneenä yhteiskuntana ei voi katso[a] pois päin, kun hädänalaiset ihmiset hakeutuvat turvaan”	49
4.5 Newroz on vastarinnan ja kurdiasialle liputtamisen juhla.....	51
5 KURDILIITTO – SEN POLIITTINEN VIESTI JA KANTA	56
5.1 Kurdiliitto edustaa BALAT blokkia	56
5.2 Kurdiliitto kannattaa itsenäistä Kurdistania	61
5.3 Kurdiliitto kannustaa asettumaan vaaleissa ehdolle ja äänestämään kurdeja	63
5.4 Suomalaisuudesta ja kurdilaisuudesta ollaan ylpeitä	64
6 LOPUKSI	68
LÄHDELUETTELO	70

LYHENTEET

KDP	Kurdistanin demokraattinen puolue
KDPI	Iranin Kurdistanin demokraattinen puolue
KJAR	Itä-Kurdistanin vapaiden naisten yhteisö
Komala	Iranin Kurdistanin kommunistinen puolue
KRG	Kurdistanin aluehallitus (Kurdistan Regional Government)
PJAK	Kurdistanin vapaa elämä -puolue
PKK	Kurdistanin työväenpuolue
PUK	Kurdistanin isänmaallinen liitto/puolue
PYD	Demokraattisen yhtenäisyyden puolue
TJK-E	Kurdilainen naisasialiike Euroopassa
UNHCR	Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisjärjestö
YPG	Kansan puolustusjoukot
YPJ	Kansan puolustusjoukkojen naisprikaati
YRP	Yhdessä Rojavan Puolesta

KÄSITTEET¹

Pohjois-Kurdistan	Turkin Kurdistan (Bakur)
Itä-Kurdistan	Iranin Kurdistan (Rojalat)
Etelä-Kurdistan	Kurdistanin autonominen alue/Irakin Kurdistan (Bashur)
Länsi-Kurdistan	Syyrian Kurdistan (Rojava)

¹ Käsitteet ei ole laitettu aakkosjärjestyksessä. Lista on tehty käytännönläheisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

BAVA	<p>Lyhenne tulee yhdistelemällä BAKur ja RojaVA, josta tulee tämän ideologian vaikutteet, sillä PKK Pohjois-Kurdistanista ja PYD Länsi-Kurdistanista jakavat yhteiset arvot. Poliittinen ideologia perustuu PKK:n perustajan Abdullah Öcalanin tarjoamaan demokraattiseen konfederalismiin, joka lähentelee anarkismia. BAVA blokillä tarkoitetaan Apoisteja, jotka ovat Abdullah Öcalanin (Apo) ideologian kannattajia. BAVA blokki käyttää Länsi-Kurdistanin autonomisen alueen keltapunavihreää lippua</p>
BALAT ²	<p>Lyhenne tulee yhdistelemällä BASHur ja RojaLAT, josta tulee käsitteen vaikutteet. Itä-Kurdistanissa ja Etelä-Kurdistanissa toimivat pääpuolueet KDP, KDPI ja PUK jakavat samankaltaisen ideologisen pohjan. BALAT on nationalistinen ja pan-kurdilainen blokki. Se käyttää Kurdistanin lipuksi vakiintunutta auringolla varustettua lippua</p>
Diaspora	<p>Kansa, joka elää hajautettuna ympäri maailmaa. Diaspora yhteisö viittasi alun perin juutalaisiin. Diasporalla ja pakolaisuudella on merkittävä yhteys³</p>
Kurdistan	<p>Alue Lähi-idässä, joka on pääosin kurdien asuttama</p>
Newroz	<p>Persialainen uuden vuoden juhla, joka on kurdien merkittävin kansallispäivä, jota vietetään maaliskuun 21. päivä</p>
Peshmerga	<p>Kurdistanin autonomisen alueen puolustusjoukkojen virallinen nimi. Peshmerga muodostuu kahdesta yksiköstä, jotka ovat sidoksissa joko PUK:iin tai KDP:hin</p>
Rojava	<p>Syyrian Kurdistanin autonominen alue. Kurdiksi Rojava tarkoittaa länttä</p>

² Luokat BAVA ja BALAT ovat minun itse kehittämät käsitteet, jotka pohjautuvat tähän tutkimukseen. Väliin mahtuu toki variaatioita, mutta Suomessa on näkyvissä selkeä kahden ideologian blokki. Kahden ideologian tunnistaminen ja erottaminen on tarpeellista tutkimustulosten selkeyttämiseksi. Termit on luotu poliittisen ideologian alkuperän ja kannatusalueen mukaan.

³ Curtis 2005, 2; Kurdin 2013, 11f.

Kurmanci	Yksi kurdinkielen päämurteista. Kurmancia puhutaan pääosin Länsi- ja Etelä-Kurdistanissa
Sorani	Toinen päämurteista, jota puhutaan Etelä- ja Itä-Kurdistanissa
Jesidit	Kurdinkielinen uskonnollinen vähemmistö

1 JOHDANTO

Tämä pro gradu -tutkielma tutkii Suomen kurdien poliittista aktiivisuutta Kurdiliiton⁴ kautta. Tutkimus keskittyy kurdeihin, joista on tullut maailmalla näkyvämpiä. Heistä puhutaan ja heistä tiedetään paljon enemmän kuin mitä parikymmentä vuotta sitten. 2010-luvulle tultaessa sana kurdi on tullut tutummaksi ja yleisemmäksi erityisesti Euroopassa. Kurdien ja Kurdistanin lisäksi tutuksi on tullut eräs nimenomaan kurdeille tuttu kurdinkielinen termi *Peshmerga*. Peshmerga on vähintään symbolisesti hyvin tärkeää kurdeille ja se edustaa vastarintaa ja kotimaan puolustamista. Suoraan suomenkielille käännettynä Peshmerga tarkoittaa ”kuoleman edessä”. Kurdistanin autonomisen alueen (KRG) puolustusjoukkojen virallinen nimi on Peshmerga⁵.

Peshmerga terminä syntyi 1940-luvulla, jolloin Qazi Mohammad perusti Kurdistanin tasavallan Iranin kurdiseudulle. Yksi Peshmergan luojista oli Kurdistanin autonomisen alueen entisen presidentin Masud Barzanin isä Mustafa Barzani⁶. Kurdistanin tasavalta, joka tunnetaan myös nimellä Mahabadin tasavalta, oli kurdilaisen nationalismin ensimmäisiä ilmentymiä. Mahabadin tasavalta tunnetaan ensimmäisenä ja viimeisimpänä kurdivaltiona, jonka Iranin joukot kaatoivat alle vuosi sen perustamisesta venäläisten vetäydyttyä alueelta. Yksikään valtio ei tunnustanut Mahabadin tasavaltaa itsenäiseksi⁷. Vaikka Mahabadin tasavalta on vierasta historiaa monille, on Peshmerga sen sijaan monille tutuksi tullut termi. Peshmerga tuli ihmisten tietoisuuteen äärijärjestö Isisin myötä, sillä kurdit ovat keskeisessä asemassa sodassa Isistä vastaan.

Vuodesta 2014 alkaen Isis on pitänyt kurdit Syyriassa ja Irakissa kiireisinä. Taistelu Isistä vastaan oli kiivaimmillaan vuodesta 2014 aina vuoden 2017 loppuun saakka, jolloin Isis oli lähes kukistettu. Irakin pääministeri Haider al-Abadi julisti sodan Isistä vastaan päättyneeksi joulukuussa 2017. Isisillä on kuitenkin edelleen pesäkkeitä Syyriassa, Irakin vastaisella rajalla.⁸

Tutkin tässä pro gradu- tutkielmassani Suomen kurdien poliittista aktiivisuutta vuosina 2014-2018. Tutkimus keskittyy Kurdiliittoon, jonka alaisuudessa on lähes 30 erilaista

⁴ Kurdiksi Federasyona Komelen Kurdi li Finlande.

⁵ Peshmerga on nuori käsite, joka syntyi 1900-luvun alussa, jolloin kurdilainen nationalismi syntyi. Peshmerga tulee sanoista Pesh = (jonkin) edessä ja merg = kuolema.

⁶ Lortz 2005, vi.

⁷ McDowall 1996, 231,240-246.

⁸ HS 9.12.2017.

kurdiyhdistystä. Tutkin Kurdiliiton Facebook-julkaisuja, haastattelen Kurdiliiton edustajaa ja käyn kattojärjestön järjestämissä tapahtumissa. Otan selvää siitä mikä on Kurdiliiton poliittinen viesti ja toiminta. Minkälaista poliittista materiaalia Kurdiliitto julkaisee Facebookissa? Mistä Kurdiliitto on kiinnostunut ja minkä aiheiden ympärillä se käy keskustelua?

Osallistuin lähes kaikkiin Kurdiliiton järjestämiin tapahtumiin, jota hyödynnän tutkimuksessa, vuonna 2018. Vain kahteen tapahtumaan osallistuin vuonna 2014. Kurdiliiton tapahtumiin osallistuminen on osa etnografisen tutkimuksen menetelmää, sillä havainnointi kuuluu metodeihin⁹. Tutkin Kurdiliiton viestiä ja toimintaa, koska Kurdiliitto on yksi Suomen tunnetuimmista ja vaikutusvaltaisimmista kurdioorganisaatioista. Järjestö on kaikkein aktiivisin Facebookissa ja juuri tämän vuoksi Facebook-kanava on tutkimuksen keskiössä. Kurdiliiton edustajan mukaan Facebook on järjestön suosituin kanava¹⁰.

Politiikka ja poliittisuus ovat laajoja käsitteitä, joita voi lähestyä moni tavoin. Poliittisuuteen ja poliittiseen viestiin voidaan sisällyttää suoran politiikan teon, performatiivisen lähestymistavan lisäksi passiivisen toiminnan keinoja, jolla edistää poliittista agenda. Tämän tutkimuksen poliittisuuden käsite lähtee tutkimuksen kohteen poliittisen vaikuttamisen tunnistamisesta. Poliittinen vaikuttaminen on niiden arvojen, normien ja uskomusten kokonaisuus, joihin ryhmä perustaa toimintansa.¹¹ Tässä tutkimuksessa tutkimuskohteen poliittinen vaikuttaminen perustuu kurdiasian ajamiseen. Poliittisuus on seurausta kurdikysymyksestä, joka on yksi Kurdiliiton keskeisimmistä teemoista. Sen toiminnan keskiössä on lisäksi sosiokulttuurilliset asiat suomalaisessa viitekehyksessä. Kotoutuminen, kielen oppiminen ja kouluttautuminen koetaan tärkeänä niin mikro -kuin makrotasolla; kouluttautumalla autetaan niin itseä kuin omaa kansaa¹².

Tämä tutkimus hyödyntää niin paikallista, alueellista kuin kansainvälistä tutkimuskenttää, sillä vaikka Suomen kurdien toimintaa tarkastellaankin kotimaan toimijoista käsin, koskettavat heidän julkaisemansa ja ajamansa asiat niin Suomea kuin Kurdistania. Täten, diaspora ja ylijäräinen toiminta ovat osa tätä tutkimusta. Ilman ymmärrystä diasporasta ja siitä kuinka se toimii, on tutkimusta hankala lähestyä. Diaspora

⁹ Kananen 2014, 15,74.

¹⁰ Kurdiliiton edustajan haastattelu 27.5.2018. Sähköpostitse.

¹¹ Paloheimo ja Wiberg 1997, 16,46,51f.

¹² Kurdiliiton toimintasuunnitelma 2018.

on yksi keskeinen käsite tutkielmassani. Tässä tutkimuksessa diasporalla viitataan kansaan, joka on levittäytynyt ympäri maailmaa ja jotka on pakotettu pois kotimaastaan.

Tässä tutkimuksessa poliittisen viestin sisällöllä tarkoitetaan kaikkea sellaista ihmisten välistä vuorovaikutusta, jossa pyritään ratkaisemaan ongelmia, ottamaan kantaa ja missä ihmiset pyrkivät edistämään tavoitteitaan erilaisten vallankäytön keinoja käyttäen. Poliitiikka on pyrkimystä ajaa itselleen tärkeitä asioita ja vaikuttaa mielipiteisiin¹³. Säännöt ja valta ovat keskeinen osa politiikkaa. Professoreiden Heikki Paloheimon ja Matti Wibergin mukaan valta on politiikan ydintä ja myös järjestöt ja yhdistykset käyttävät valtaa ja ovat mukana politiikassa. Heidän mukaansa jokainen politikoi, sillä jokaisella ihmisellä on valtaa¹⁴. Paloheimo ja Wiberg toteavat, että:

*Valtaa tavoitellaan, koska sen avulla toimijat voivat saavuttaa päämääriään. Etujärjestöt ja muut painostusryhmät käyttävät valtaa vaikuttaessaan painostustoiminnallaan päätöksentekijöiden ratkaisuihin.*¹⁵

Poliittisuuteen viitataan ja sillä tarkoitetaan tutkielmassa teemoja, jotka liittyvät muun muassa kulttuuriin, itsemääräämisoikeuteen, naisten asemaan, kotouttamiseen, sotaan ja konfliktiin. Nämä ovat esimerkkejä niistä teemoista, joiden ympärillä Kurdiliitto käy keskustelua, ottaa kantaa ja järjestää tapahtumia. Tutkimus käsittää niin suoraa poliittista toimintaa, kuten poliittisia kannanottoja ja mielenosoituksia, kuin epäsuoraa yhteiskunnallista toimintaa, jossa pyritään esimerkiksi vahvistamaan kurdilasten kurdinkielen ja suomen kielen oppimista. Passiiviseen poliittiseen toimintaan kuuluu muun muassa kurdien kotouttamisen tukeminen ja kurdikulttuurin ylläpitäminen esimerkiksi *Newrozin*¹⁶ kautta. Kotouttamiseen liittyvät teemat kuten koulutus, kielen oppiminen ja työn saanti näkyvät keskeisinä Kurdiliiton julkaisuissa sekä heidän järjestämissään tapahtumissa. Ylivoimaisesti eniten Kurdiliitto julkaisi sosiokulttuurillisista asioista, toiseksi eniten noin 30 % kaikista sen julkaisuista koskettivat poliittisia ajankohtaisasioita, jonka keskiössä olivat Kurdistan ja kurdikysymykset¹⁷. Lisää tilastoa ja tietoa Kurdiliiton julkaisuista on tuonnempana.

¹³ Paloheimo ja Wiberg 1997 47f,15,

¹⁴ Paloheimo ja Wiberg 1997, 16,46,51f.

¹⁵ Paloheimo ja Wiberg 1997, 51.

¹⁶ Kurdien uuden vuoden juhla.

¹⁷ Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017.

Aineiston perusteella olen tehnyt viisi kategoriaa, jonka kautta olen julkaissut jaotellut. Kategoriat ovat *1. mielenosoitukset ja vetoomukset 2. poliittiset ajankohtaisasiat 3. sosiokulttuurilliset asiat 4. suomalainen viitekehys sekä 5. taide ja viihde*.¹⁸ Mielenosoitukset ja vetoomukset sisältävät kaikenlaiset massakokoontumiset kuten vuonna 2017 pidetyn ”tukifestarin” Kurdistanin itsenäistymisen tukemiseksi¹⁹. Aihepiiri kattaa suoran poliittisen toiminnan, joka sisältää suoran vaateen.

Suomessa on hyvin vähän tutkittu kurdien poliittista viestiä ja toimintaa. Muualta Euroopasta löytyy tutkimustietoa paljon runsaammin. Tämä pro gradu -tutkielma olkoon tutkimusalueen pintaraapaisu tarkasteltaessa kurdien poliittista aktiivisuutta 2010-luvulla. Olen valinnut ajanjakson 2014-2018, koska Kurdiliitto perustettiin vuonna 2014. Tutkimus ei kata Kurdiliiton Facebook -julkaisujen osalta vuotta 2018, vaan päättyy vuoteen 2017, sillä vuosi 2018 oli tutkimusta tehdessä vielä kesken. Mielestäni kaikkien Facebook -julkaisujen analysoiminen ja huomioiminen neljän vuoden ajalta on riittävä, jotta johtopäätöksiä ja tulkintoja voisi tehdä. Näin, vuoden 2018 julkaisujen pois jättäminen on tarkoituksenmukaista. On tosin huomioitava, että tapahtumat, joihin osallistuin, järjestettiin pääosin vuonna 2018. Näin myös suurin osa havainnoinnista tapahtui vuonna 2018. Muutama tapahtuma, johon osallistuin, järjestettiin vuonna 2014. Yhdeksän osallistumaani tapahtumaa järjestettiin joko Varsinais-Suomessa tai Helsingissä. Vain yksi tapahtumista oli Ruotsin Kurdiliiton Tukholmassa järjestämä.

Tutkimuksen pääfokus on 2010-luvussa, mutta tarkoituksena on myös avata lukijalle Kurdistanin ja kurdien poliittista historiaa ja 1990-luvun alkua, jolloin Suomeen tuli suuri määrä kurdilaisia kiintiöpakolaisia. Ennen vuosituhaten vaihdetta Suomessa asui yli 5000 kurditaustaista henkilöä²⁰ ja vuonna 2006 heitä oli jo reilu 10 000²¹. Kurdien poliittisen historian avaaminen lyhyesti ja tarkoituksenmukaisesti auttaa lukijaa kokonaisuuden hahmottamisessa. Kurdit nimittäin eivät ole homogeeninen ryhmä. Kurdistan on jaettu neljän valtion kesken. Tämä on vaikuttanut suuresti kurdien historiaan ja merkittävien tapahtumien kulkuun. Ilman kurdien poliittisen historian taustoitusta jäisi tämäkin tutkimus ontoksi. Lukijalle on tärkeää käydä läpi kurdien historiaa, jotta tutkielmaa olisi helpompi lähestyä ja ymmärtää.

¹⁸ Kananen 2014, 120-122.

¹⁹ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 16.9.2017.

²⁰ Wahlbeck 2005, 1005.

²¹ Toivanen 2004, 78.

1.1 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusmenetelmä

Tämä tutkimus selvittää mikä on Kurdiliiton poliittinen viesti, millä tavoin he ovat aktiivisia ja kuinka tämä poliittinen aktiivisuus näkyy. Mitä Kurdiliitto pyrkii viestimään ja mikä on tuon viestin sisältö? Tätä lähdin tutkimuksessani selvittämään. Kävin läpi Kurdiliiton Facebook -sivun julkaisut ajalta 2014-2017. Julkaisuja oli yhteensä 415 kappaletta tuon neljän vuoden aikana. Haastattelin Kurdiliiton edustajaa ja kävin 10 Kurdiliiton tai sen kanssa yhteistyössä olevan yhdistyksen tai puolueen järjestämässä tapahtumassa, joita olivat esimerkiksi seminaarit, Newroz-juhlat ja mielenosoitukset. Annan aineiston puhua puolestaan. Tämä tarkoittaa sitä, että käytän tutkimuksessani laadullista sisällönanalyysia. Esimerkiksi teemoitan aiheet viiteen kategoriaan, teen niistä tilastoja ja päätelmiä²².

Vaikka kerätessäni materiaalia Facebookissa keskityin suomenkielellä julkaistuihin aineistoihin, on aineistossa otettu huomioon myös kurdin kieliset julkaisut. Jokainen julkaisu ajalta 2014-2017 on taltioitu ja käyty läpi. Osa julkaisuista on päällekkäisiä. Aineistossa on siis useita julkaisuja, jotka eivät ole puhtaasti yhteen kategoriaan sopivia. Kuitenkin olen valinnut jokaiselle päivitykselle sopivan kategorian, joka mielestäni vastaa parhaiten juuri sitä kategoriaa, johon se on valittu. Olen valinnut kategoriat aineisto edellä, ja lajitellut julkaisut viiteen teemaan selkeyttääkseni tutkimuksen tuloksia²³. Suurin osa julkaisuista ovat teemaansa (1-5) sopivia.

Ennen varsinaisten tutkimustulosten esittelemistä käyn läpi kurdien poliittista historiaa, keskittyminen on 1900-luvussa, jolloin kurdien maa jaettiin neljän kansallisvaltion Irakin, Iranin, Turkin ja Syyrian kesken. Kurdeilla ei ole ollut historiassa edellytyksiä luoda vain yhtä nationalistista liikettä tai poliittisia oikeuksia vaativaa liikehdintää, vaan liikkeitä on useampia ja niillä on ollut oma historiansa, jota ei voi irrottaa emämaan historiasta kuten kansainvälisiin suhteisiin erikoistunut tutkija Fred Halliday toteaa. Esimerkiksi Etelä-Kurdistanin merkittävimmät tapahtumat ovat seurausta siitä mitä Bagdadissa tapahtuu, Itä-Kurdistanin taas seurausta siitä mitä Teheranissa tapahtuu jne. Tämä useampi nationalistinen tai kurdien oikeuksia ajava poliittinen liikehdintä eri puolilla Kurdistania

²² Kananen 2014, 80-82.

²³ Kananen 2014, 120-122,127f.

vaikuttaa suoraan kurdien toimintaan myös diasporassa. Usein aktiivisuus ja aiheet riippuvat siitä mistä päin Kurdistania kurdiaktiivit ovat kotoisin.²⁴

Tutkimustulokseni viittaavat siihen, että Suomessa toimii ainakin kaksi erilaista kurdilaista blokkia. Näistä kahdesta blokista on kirjoittanut myös rauhan -ja konfliktitutkimuksessa Tampereen yliopistolla maisteriaan tehnyt Severi Raja-aho²⁵. Kahdesta blokista puhuminen ei tarkoita sitä, että Suomessa toimisi vain ja ainoastaan kaksi blokkia, tai etteikö niiden sisällä löytyisi ns. alaryhmiä. Kuten monen muun kansan kohdalla, myös kurdien kohdalla ei voi puhua yhdestä yhtenäisestä ryhmästä, vaan yhteisö jakaantuu eri alueellisiin, uskonnollisiin ja kielellisiin ryhmiin²⁶. Vaikka tässä tutkimuksessa puhutaan kahdesta eri blokista, joiden ideologinen tausta on peräisin Kurdistanin itä- ja länsiosista, ei tarkoita, että blokit toimisivat toisistaan erillään. Eri yhteisöt ja niiden jäsenet ovat myös tekemisissä keskenään. On hyvä myös muistaa, etteivät kaikki kurdit Suomessa välttämättä samaistu mihinkään ryhmään tai puolueeseen saatikka, että olisivat tietoisia eri yhteisöistä.

Tutkimustuloksiini pohjautuen olen luonut tutkimusta varten kaksi eri käsitettä BAVA:n ja BALAT:in ilmentääkseni niitä ideologisia eroja, jotka ovat näkyvissä näiden kahden blokin keskuudessa. Käsitteiden BAVA ja BALAT käyttö on työkalu helpottamaan gradun lukemista. Se lisää ymmärrystä kurdien poliittiseen toimintaan ja ideologiseen eroon Suomessa. Käsitteiden kautta on helpompi kartoittaa kahden poliittisen jakolinjan historiallista taustaa²⁷ – eli sitä mistä päin Kurdistania ideologiat ovat peräisin.

Termi BALAT tulee sanoista *Bashur* (Etelä-Kurdistan) ja *Rojhalat* (Itä-Kurdistan) ja BAVA sanoista *Bakur* (Pohjois-Kurdistan) ja *Rojava* (Länsi-Kurdistan). Olen luonut termit sen mukaan, mistä päin Kurdistania blokin ideologia on peräisin. BALAT blokin ideologia on peräisin Itä-, ja Etelä-Kurdistanista ja pääosa sen kannattajista on kotoisin sieltä. BAVA blokin ideologia taas nojaa Abdullah Öcalanin anarkismia lähentelevään oppiin, jossa on marxilaisia piirteitä. Sillä viitataan *Apoisteihin*²⁸, eli henkilöihin, jotka ovat PKK:n perustajan, nykyisin vankilassa istuvan Abdullah (Apo) Öcalanin ideologian seuraajia. Sen poliittinen ideologia pohjautuu ns. ”demokraattiseen konfederalismiin”,

²⁴ Halliday 2006, 16f.

²⁵ Raja-aho 2018.

²⁶ McDowall 1996, 447.

²⁷ Kananen 2014, 71.

²⁸ Englanniksi Apoist. Tulee sanasta Apo, jolla viitataan Abdullah Öcalaniin.

jonka Öcalan on luonut ja jota kurdilaiset puolueet, kuten muun muassa Kurdistanin työväenpuolue (PKK) Turkissa ja demokraattisen yhtenäisyyden puolue (PYD) Syyriassa kannattavat. Demokraattinen konfederalismi on poliittinen filosofia, joka pyrkii yhteiskuntaan, josta on riisuttu poliittiset, taloudelliset ja sosiaaliset hierarkiat. Öcalanin näkemyksen mukaan kansallisvaltion perustaminen ei takaa kansojen vapautta vaan kansoille kuuluu antaa suora valta paikallisyhteisöjen kautta. Abdullah Öcalan ajaa mallia, jossa valtiolla on mahdollisimman pieni rooli ja jossa kaikille erilaisille yhteisöille ja kulttuurillisille identiteeteille on annettu valta päättää omista asioistaan paikallisissa tapaamisissa. Päätöksenteko tapahtuu yhteisöissä. Ekologia ja feminismi ovat demokraattisen konfederalismin tukipylväitä.²⁹

PKK on hyvin järjestäytynyt Euroopassa, se on jyrkkä ja hyvin kurinalainen järjestö. Kansainvälisen suhteiden professorin Paul Wilkinsonin mukaan PKK:n jäsenistön mielipiteet vaihtelevat laidasta laitaan, mutta yksi asia yhdistää jäseniä: ”kaikki pitävät väkivallan käyttöä oikeutettuna, jos se on ainoa keino saavuttaa tavoitteet.”³⁰ Wilkinsonin näkemys voi olla vanhentunut, mutta se kuvastaa hyvin PKK:n historiallista taustaa, jossa järjestö käytti väkivaltaa ajaakseen kurdiasiaa Turkissa.

BAVA ja BALAT leirien esittely ja käsitteiden luonti perustuu haastatteluun ja havainnointiin sekä Kurdiliiton Facebook -julkaisujen läpikäyntiin. BAVA blokkia Suomessa edustaa Suomen kurdien Kulttuurikeskus (Nykyisin Kurdien demokraattinen yhteistyökeskus NCDK), joka on Kurdiliiton tavoin yksi Suomen merkittävimmistä kurditoimijoista. Kurdiliitto järjestää Suomen kurdien Kulttuurikeskuksesta erillään olevia tapahtumia. Kurdiliiton yhdessäkään Facebook-julkaisussa ei ole ollut mainintaa Suomen kurdien Kulttuurikeskuksesta. Tutkimuksessani ei myöskään ole ilmennyt, että Kurdiliitto tekisi yhteistyötä Kulttuurikeskuksen kanssa, muutoin kuin järjestäessään mielenosoituksia³¹. Suomen kurdien Kulttuurikeskus ei ole Kurdiliiton jäsen.

Kurdiliitto on valittu tutkimuksen kohteeksi, sillä se on toimintakykyinen, näkyvä ja sen alaisuudessa on 29 erilaista kurdiyhdistystä. Järjestöllä on yli 6 000 tykkääjää Facebookissa. Kattojärjestön alaisuudessa on niin urheiluseuroja kuin Kurdistanissa toimivia puolueita. Pyrkimyksenä ei ole käydä läpi Kurdiliiton alaisuudessa olevat

²⁹ Öcalan 2011, 1-10, 16f; Yle 4.5.2016.

³⁰ HS 17.2.1999.

³¹ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 2014-2017.

yhdistykset tai kaikki Suomessa toimivat kurdiryhmät ja selvittää näiden tavoitteita ja toimintaa vaan tarkastelu tehdään Kurdiliiton kautta. Kävin Kurdiliiton tai sen kanssa yhteistyötä tekevien puolueiden järjestämissä tapahtumissa ja havainnoin näkemääni. Mitä kielikuvaa he käyttävät, mitä symboleja, minkälaisia kuvia he julkaisevat kanavissaan ja mitä tämä kertoo heidän poliittisista näkemyksistään? Tutkimusta varten haastattelen Kurdiliiton edustajaa, sekä tavallisia kurdilaisia riviaktiiveja, jotka osallistuivat tapahtumiin, joita Kurdiliitto on järjestänyt tai jossa se on ollut mukana. Vaikka edellä mainitut riviaktiivien haastattelut, joita tein kolme, eivät olekaan tutkimuksen keskiössä, antavat ne lisäarvoa esimerkiksi mielenosoitukseen osallistuvan tavallisen riviosallistujan ajatuksista kurditapahtumiin- tai asioihin liittyen.

Riviaktiiveista yksi on Iranin Kurdistanin demokraattisen puolueen (KDPI) Suomen edustaja ja toimii puolueen johtotehtävissä. Mies on Kurdiliiton toiminnassa aktiivisesti mukana oleva reilu 40-vuotias mies (M40). Toinen haastateltava on noin 30-vuotias mies (M30), joka saapui Suomeen poliittisena pakolaisena Iranista reilu 10 vuotta sitten. M30 on osallistunut vasemmistolaiseen politiikkaan ja on tehnyt töitä Iranin Kurdistanin kommunistiselle puolueelle³² ja on nykyäänkin poliittisesti aktiivinen Suomessa. M30 edustaa BAVA blokkia, vaikka onkin Itä-Kurdistanista. Itä-Kurdistanissa toimiva Kurdistanin vapaa elämä -puolue (PJAK) on ottanut vaikutteita PKK:sta eli Abdullah Öcalanin poliittisesta ideologiasta. Kolmas haastatteleman riviaktiivi on noin 30-vuotias nainen (N30), joka on kotoisin Etelä-Kurdistanista. Hän kuuluu M40 tavoin BALAT blokkiin. BALAT blokkiin kuuluvat ihmiset erottaa parhaiten BAVA:sta sillä, että he ovat Kurdistanin itsenäisyyttä kannattavia ihmisiä, jotka kannattavat joko Kurdistanin demokraattista puoluetta (KDP), Kurdistanin isänmaallista liittoa (PUK) tai KDPI:tä.³³ Kaikki kolme haastattelua on tehty 3.2.2018 Helsingissä Turkia vastaan pidetyn mielenosoituksen yhteydessä.

Kurdiliiton edustajan haastattelu toteutettiin sähköpostitse ja kasvokkain tapaamisella. Puolistrukturoitu haastattelu toteutettiin suorien kysymysten kautta. Vaikka kysymysten päätehtävä on vastata tutkielman kysymyksiin, on niiden tarkoituksena tarjota myös avoin tila ja puheenvuoro kattojärjestölle. Viimeinen kysymys (7) on jätetty tarkoituksella

³² Komala-puolue.

³³ Kaikkien kolmen haastatteleman yksityishenkilön tiedot ja taustat on saatu joko heiltä itseltään haastattelun yhteydessä tai ne on selvitetty internetistä esimerkiksi uutisen kautta, kun heitä on haastateltu. Haastateltavat on valittu sattumanvaraisesti kuitenkin niin, että tarkoitus on ollut saada mahdollisimman syvällistä tietoa riviaktiivien ajatuksista. Luottamus on ollut informaation saannin edellytys. Haastateltavat ovat entuudestaan tuttuja.

avoimeksi, jotta järjestöllä olisi mahdollisuus puhua kenties jostain muustakin kuin mitä tämä tutkimus pyrkii selvittämään³⁴. Kysymyksen 6 osalta on hyvä selventää, että alun perin minulla oli tarkoituksena tutkia niin Kurdiliittoa kuin Yhdessä Rojavan Puolesta (YRP) ryhmää. Mutta, koska en saanut Yhdessä Rojavan Puolesta ryhmältä suostumusta haastatteluun ja kahden eri ryhmän tutkiminen olisi ollut liian laaja, päätin keskittyä vain Kurdiliittoon. Kysymys 6 näkyy siis listalla, koska kysymykset oli lähetetty järjestön edustajalle ennen kuin tutkimus rajattiin koskemaan vain Kurdiliittoa. Esitettävät kysymykset ovat:

1. Miksi olette perustaneet Kurdiliiton?
2. Mitkä ovat tahonne keskeiset arvot, jonka ympärillä toimintanne pyörittätte?
3. Mikä on toimintanne ja julkaisujenne viesti, eli mihin pyritte?
4. Mitä kurdilaista poliittista linjaa edustatte tai mihin poliittisiin puolueisiin jäsenenne kuuluvat?
5. Mitä sosiaalista mediaa käytätte eniten poliittisessa toiminnassanne?
6. Mikä on suhteenne Yhdessä Rojavan Puolesta kanssa?
7. Onko teillä jotain lisättävää poliittiseen aktiivisuuteenne liittyen tai muuten jotakin, jonka haluaisitte tuoda esille?

1.2 Aineisto ja aikaisempi tutkimus

Primäärilähdettä kerätään Kurdiliiton Facebook-sivun ja heidän tarjoamien asiakirjojen kautta. Facebook-julkaisut, joita on 415 kappaletta, toimivat tutkimuksen primäärilähteenä. Facebook on kattojärjestön suosituin ”somekanava”³⁵. Kurdit ovat hyvin aktiivisia käyttämään internetiä ja sosiaalista mediaa vahvistaakseen identiteettiään, ajakseen kurdiasiaa ja saadakseen tietoa. Se on myös väline, jonka avulla ollaan yhteydessä sukulaisiin ympäri maailmaa³⁶. Tutkimuksessa esitetyt näkemykset ja todetut asiat pohjautuvat kaikki tässä gradussa käytettyihin tutkimusmetodeihin, joita ovat laadullinen sisällönanalyysi, haastattelu sekä observointi. Tutkimus tehdään aineisto edellä. Aineisto määrittää teemat, joita tässä tutkimuksessa käsitellään, ei päinvastoin.

³⁴ Kananen 2014, 89-93.

³⁵ Kurdiliiton edustajan haastattelu 27.5.2018. Sähköpostitse.

³⁶ Kurdin 2013, ii; Eskandari 2012.

Materiaalin, aineiston ja tutkittavan tahon eli Kurdiliiton valinta perustuu neljään tekijään: aineiston löydettävyyden, määrän ja laatu, poliittinen ulottuvuus sekä Kurdistanin ja kurdilaisuuteen linkittyminen.

Tutkimuskirjallisuutta löytyy kurdeista kiitettävästi ja tutkimusta kurdeista on Suomessa myös tehty. Kuitenkin Suomessa tutkimusta on tehty paljon vähemmän kuin mitä muissa maissa, joissa kurdien määrä on huomattavasti suurempi. Oma aineistoni koostuu pääosin verkossa kerätystä materiaalista. Aiheeni on sellainen, johon ei Suomessa ole aikaisemmin koskettu. Valtiotieteiden tohtori Mari Toivanen on tohtoritutkintoon liittyvässä tutkimuksessaan tutkinut Suomessa asuvien kurdien käsitystä omasta identiteetistään ja kuulumisen tunteestaan vuonna 2014. Helsingin yliopistossa sosiologian laitoksella nykyisin työskentelevä apulaisprofessori Östen Wahlbeck on vuonna 1997 tutkinut kurdidiasporaa Suomessa ja Englannissa väitöskirjassaan *Kurdish Refugee Communities: The Diaspora in Finland and England*. Myös kurditutkija Kristiina Koivunen on tehnyt useita teoksia kurdeista. Hän kirjoitti vuonna 2013 kurdiaktiivin Welat Nehrin kanssa kirjan *Kurdistan itsenäisyyden kynnyksellä?*³⁷. Koivusen ja Nehrin kirja on hyvä lähdeaineisto, sillä Welat Nehri on yksi Suomen aktiivisimmista kurditoimijoista.

Suomen merkittävimmät kurditutkijat ovat Östen Wahlbeck, Kristiina Koivunen ja Mari Toivanen, tämä selviää pienellä kartoituksella. Suomen kurdeista on myös kirjoitettu graduja³⁸, joita tutkimuksessani hyödynnän. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on julkaissut vuonna 2010 selvityksen Keski-Suomessa toimivista maahanmuuttajayhdistyksistä. Selvityksessä käsitellään kurdien poliittista aktiivisuutta pintapuolisesti³⁹. Kurdiyhdistyksistä on myös olemassa artikkeleita. Edellä mainituissa tutkimuksissa keskittyminen on kurdien identiteetissä, diasporassa ja kulttuurissa eikä niinkään poliittisessa aktiivisuudessa Suomessa. Juuri tässä oma tutkimusaiheeni täyttää aukon, sillä tutkimukseni paneutuu Suomen Kurdiliiton poliittiseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen tutkimalla heidän toimintaansa ja verkon julkaisujen sisältöä. Analyysimetodologiaa tehdessä hyödynnän Jorma Kanasen kirjaa *Etnografinen tutkimus: miten kirjoitan etnografisen opinnäytetyön?*⁴⁰ Kirja on käytännönläheinen teos auttamaan tiedonkeruussa, observoinnissa ja analyysinteossa.

³⁷ Toivanen 2014; Wahlbeck 1997; Koivunen ja Nehri 2013.

³⁸ Raja-aho 2018; Eskandari 2012; Lehtonen 2004; Salovaara 2004.

³⁹ Seppänen 2010.

⁴⁰ Kananen 2014.

1.3 Graduntekijän oma tausta

Synnyin Al-Tashin pakolaisleirillä Irakissa Romadiehissa⁴¹, kaupunki, joka on reilun 100 km päässä Irakin pääkaupungista Bagdadista. Äitini on alun perin Etelä-Kurdistanista. Hänen perheensä joutui pakenemaan 1900-luvun alussa Iraniin sotaa pakoon. Iranin olot eivät pysyneet kurdeille suotuisina, vaan myös sieltä oli paettava. Vanhempani joutuivat lähtemään Itä-Kurdistanista sen jälkeen, kun Iranissa oli tapahtunut vallankumous vuonna 1979. Shaahi Reza Pahlavi oli syösty vallasta ja tilalle tullut *Ajatollah*⁴² Ruhollah Khomeini. Irakissa toimiva Al-Tashin pakolaisleiri toimi yli 20 vuoden ajan kotina reilulle 12 000 kurdipakolaiselle, joista moni sai Suomesta turvapaikan vuosittaisen pakolaiskiintiön⁴³ kautta.⁴⁴

Verkostoni, taustani ja tietoni helpottavat tämän tutkimuksen teossa, mutta samalla tämä tutkimus antaa haasteita. Tiedostan oman yhteyteni aiheeseen, jota tutkin. Tarkoitus on kuitenkin tutkia aihetta tutkijana, ei suomalaisena tai kurdina. Tarkoitus on pysyä objektiivisena ja samalla tiedostaa oma yhteys aiheeseen. Koen, että on vähintäänkin eettisesti oikein mainita oma tausta.

Tämä tutkimus on tietääkseni ainoa Suomessa, jossa keskittyminen on kurdien poliittisessa aktiivisuudessa verkossa. Kiinnostukseni aiheeseen ja sen tutkimisen relevanttisuus ovat keskeiset syyt aiheen valintaan. Kuten Norjassa asuva kurditaustainen gradu -tutkielman tekijä Jacob Kurdin toteaa:

*This study is academically relevant to my previous experience in the subject and particularly to my ethnic background as a Kurd and my separation from my homeland, family and fellow Kurds. Thus, the academic relevance and the social context are the main purposes for my [me] choosing this topic to study.*⁴⁵

⁴¹ Kaupunki tunnetaan myös nimellä Al-Rumadi ja Ramadi.

⁴² Ajatollah on arabiankielinen sana, jolla viitataan shiialaisen islamin uskonnolliseen johtajaan. Iran ei ole arabiankielinen maa.

⁴³ Suomi vastaanottaa UNHCR:n pakolaisleireistä vuosittain n. 750 kiintiöpakolaista, jotka lennätetään suoraan Suomeen. Vastaanottava kunta on vastuussa heidän kotoutumisestaan. Kiintiöpakolaiset ovat Maahanmuuttoviraston alaisuudessa. Kts. Väestöliitto 2018 & Sisäministeriö 2018.

⁴⁴ Fondation-Institute kurde de Paris 10.11.2005; Toivanen 2014, 80.

⁴⁵ Jacob 2013, 3.

2 KURDIT JA KURDISTAN

2.1 Kurdit ennen nationalismin nousua – heimo ja uskonto arvossa

Nationalismi on nuori käsite kurdilaisessa kontekstissa. Nationalismi lähti kurdieliitistä, jolle oma klaani ei ollut tärkein. Eliitti halusi puhdistaa kurdikulttuurista heimoon ja islamiin perustuvan veljeyden ja solidaarisuuden merkityksen, jotta kurdit pääsisivät sivistyneiden ja itsenäisten kansakuntien joukkoon. 1900-luvun alussa kurdilaisuutta käytettiin hyödyksi legitimoimaan klaanien ja uskonnollisten yhdyskuntien käymiä taisteluja alueiden keskushallintoja vastaan.⁴⁶ Vaikka 1900-luvun loppupuolella nationalismi levisi kaupungistumisen myötä hyvin laajalle alueelle Kurdistania, olivat heimot edelleen keskeinen osa kurdilaista sosiaalista ja poliittista elämää.

Osmanit perustivat vasallijärjestelmän Kurdistaniin, turkkilaisten vallattua alueen 1500-luvulla. *Aghat* eli alueen heimopäälliköt kamppailivat toisiaan vastaan. Keskushallinto käytti tätä valtataistelua hyödykseen lisätäkseen myöhemmin omaa vaikutusvaltaansa. Huolimatta kurjista oloista kolonialistisen hallinnon alaisuudessa, kurdit Etelä-Kurdistanissa kykenivät saavuttamaan etnistä yhtenäisyyttä 1600-1900 -luvulla ollessaan Baban ja Rawanduz emiirikuntien alaisuudessa. Osmanien alaisuudessa olleet kurdit eivät tänä aikana kyenneet samaan Osmanien voimakkaan keskushallinnon vaikutusvallan ja sen läheisyyden vuoksi.⁴⁷

Kurdistanin ensimmäinen hajaantuminen tapahtui 1500-luvulla. Sota Persian shiialaisen Shaahi Ismail I:n ja Osmanien sunnalaisen Sultan Selim I:n välillä oli merkittävässä roolissa alueen imperiumien viivoja piirtäessä. Rajasotaa käytiin 300 vuoden ajan. Osmanien valtakunnan aristokraattiset kurdit alkoivat kilpailla sulttaanin huomiosta. Uskollisena pysyminen sulttaanille, joka hallitsi suurinta osaa Kurdistania sekä uskonto olivat tärkeitä sunnalaisille kurdeille. Hajaantumisen johdosta nämä kaksi kurdialuetta kehittivät eri suuntiin. Aristokraatit ja porvaristo valitsivat etupiirinsä ja toimintaympäristönsä näiden kahden imperiumin väliltä.⁴⁸

Osmanien valtakunnan ollessa heikoimmillaan, kurdit pyrkivät hyödyntämään Osmanien heikkoa asemaa 1800-luvulla lisätäkseen omaa valtaansa Itä-Anatoliassa. Alueen

⁴⁶ Bozarslan 2006, 136.

⁴⁷ Ibrahim 1995, 38f.

⁴⁸ Yildiz 2006, 40; Gunter 2008, 3.

kurdiemiirikunnat, jotka Osmanien valtakunta tunnusti autonomisiksi alueiksi, olivat tarpeeksi vahvoja hallitakseen kaupunkeja ja laajentaakseen vaikutusvaltaansa laajalle osaa maaseutua. Kurdien vallan kasvun ja valtakunnan vallan heikentymisen pelossa turkkilaiset käynnistivät vuonna 1839 Tanzimat reformin, jonka tarkoituksena oli vallan palauttaminen keskushallinnolle pois emiirikunnilta. Tanzimat oli menestys kurdialueilla: se kaatoi kurdien autonomiset ja puoliautonomiset ruhtinaskunnat ja palautti vallan keskushallinnolle. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, kurdialueella ei säilynyt yksikään hallinto 1880-luvun lopulle tultaessa.⁴⁹

Vielä 1800-luvulla kurdilainen vastarintaliike ja nationalismi olivat vain intellektuellien ja klaanien päämiesten agendalla. Se oli seurausta Tanzimatista, joka oli heikentänyt 1880-luvulle tultaessa merkittävästi kurdiheimojen päämiesten itsemääräämisoikeutta. Nuorturkkilaisten vallankumouksen jälkeen vuonna 1908, ensimmäiset kurdien perustamat puolueet olivat intellektuellien perustamia poliittisia järjestöjä. Mulla Mustafa Barzanin isä, joka on entisen Kurdistanin autonomisen alueen presidentin Masoud Barzanin isoisä, Sheikh Abdul-Salam Barzani pyysi vuonna 1912 kurdeille autonomista kansallista itsemääräämisoikeutta. Tämä pyyntö meni pidemmälle kuin mitä kurdit Istanbulissa olivat pitäneet mahdollisena. Pyyntönsä takana oli toivomus ylläpitää Barzani-suvun valtaa ja itsenäisyyttä keskushallinnon alaisuudessa.⁵⁰

Maailman yhden merkittävimmän kurditutkijan David McDowallin mukaan kurdit alkoivat ajatella ja toimia etnisenä ryhmänä vasta vuodesta 1918, jolloin ensimmäinen maailmansota päättyi⁵¹. McDowall toteaa suurmaanomistajien eli agha-luokan sekä talonpoikien välisen jännitteen, sekä nopeiden taloudellisten muutosten, kuten teollistumisen ja maatalouden koneellistumisen 1950-1970-luvuilla johtaneen uusien kurdilaisten poliittisten liikkeiden syntyyn. Kurdien asema emämaissa ei parantunut samaan tahtiin kuin kantaväestön koneellistumisen ja palveluyhteiskunnan myötä. Esimerkiksi vielä 1983 lapsikuolleisuus oli hyvin korkealla, jopa 30 % luokkaa. Kurdit olivat laajalti luku- ja kirjoitustaidottomia. Islamin uskoa tuettiin emämaissa, koska se vähensi sekulaaria nationalismia.⁵²

⁴⁹ Bozarslan 2006, 134f.

⁵⁰ Ibrahim 1995, 39.

⁵¹ McDowall 1996, 4.

⁵² McDowall 1996, 396-435.

2.2 Pohjois-Kurdistan

Pohjois-Kurdistanissa eli Kaakkois-Turkissa asuu maailman suurin kurdiväestö. Heidän tarkkaa lukuaan ei tiedetä, sillä Turkki ei laske kurdeja omaksi etniseksi tai kulttuuriseksi ryhmäksi. Kurdien asema on Kaakkois-Turkissa erittäin huono ja heiltä on riisuttu kielellisiä ja kulttuurillisia oikeuksia systemaattisesti sen jälkeen, kun Turkin valtio aloitti assimilaatiopolitiikkansa Mustafa Kemal'in johdolla.

Kurduitutkija Michael M. Gunterin mukaan kurdit liioittelevat kurdien määrää yläkanttiin samaan aikaan kun valtiot, joiden alaisuudessa kurdit ovat, vähättelevät kurdiväestön määrää poliittisista syistä. Yleisen arvion mukaan maassa asuu puolet koko kurdiväestöstä –Turkin väestöstä 18-23 % on kurdeja. Turkki on kaikista neljästä valtiosta, jossa kurdeja asuu, toteuttanut kurdien kielen ja kulttuurin hävittämistä tehokkaammin ja voimakkaammin kuin yksikään toinen valtio.⁵³

Uusi Turkin tasavalta, joka syntyi Osmanien kalifaatin hajottua, perustui vahvaan turkkilaiseen nationalismiin, jossa vähemmistöjä ei haluttu tunnustaa. Turkkilaisen kansallisen identiteetin saavuttaminen ja vahvistaminen edellytti muiden identiteettien hävittämistä. Pohjois-Kurdistanissa asuvien kurdien assimiloiminen oli Mustafa Kemal'in yksi tärkeimmistä tavoitteista. 23. heinäkuuta 1923 allekirjoitetussa Lausannen rauhansopimuksessa, joka määrittä Turkin valtion rajat, ei tunnustettu eikä erikseen mainittu kurdien kulttuuria tai kieltä. Tällä oli valtavan kielteinen merkitys seuraavien vuosien aikana Turkin pyrkiessä ”turkkilaistaa” kurdit. Kurdeista tuli turkkilaistamisohjelman pääkohde. Sortotoimet loivat katkeruutta, joka näkyi kapinatoimintana. Tästä seurasi se, että Turkki lisäsi sotilaallista toimintaansa kurdienemmistöisillä alueilla maan kaakkoisosissa. Kurdikysymys oli Turkin suurin sisäpoliittinen haaste. Valtion näkemyksen mukaan kurdit olivat uhkaamassa kansallista yhtenäisyyttä ja edustivat separatismia. Tilannetta ei helpottanut se, että kurdienemmistöiset alueet sijaitsivat Lähi-idän reunamilla, josta löytyi lisää kurdeja rajan takaa Iranista, Syyriasta ja Irakista.⁵⁴

Kansallisen yhtenäisyyden nimissä Turkin uusi hallinto ryhtyi kieltämään miljoonien kurdien identiteetin olemassaolon. Kurdilaisuuden kieltämisen ensimmäisenä kohteena

⁵³ Gunter 2008, 1f,4f; McDowall 1996, 191-202; Baser 2011, 5.

⁵⁴ Yildiz 2006, 48; McDowall 1996, 415,424.

oli kurdinkielen kieltäminen. Maaliskuussa 1924, jolloin Osmanien kalifaatti oli tullut tiensä päähän, Mustafa Kemal Atatürk⁵⁵ määräsi kaikki kurdilaiset koulut, järjestöt ja tiedotusvälineet lopetettaviksi. Kurdinkielellä opettaminen ja julkaiseminen kriminalisoitiin. Kurdinkielen käyttäminen valtion virastoissa ja julkisilla paikoilla kriminalisoitiin myös. Lapsi saatettiin erottaa perheestään, jottei hän voisi kommunikoida äidinkielellään. Samalla sanan 'kurdi' ja 'Kurdistan' käyttö tehtiin rangaistavaksi.⁵⁶ Maailman johtaviin ihmisoikeuksien puolustajiin kuuluva kurditutkija Kerim Yildiz kertoo kirjassaan *Turkki, kurdit ja EU* 2000-luvun alussa Turkissa tapahtuneesta tapauksesta, joka ”kertoo jotain siitä, miten vaikeaa Turkin on sulattaa ajatusta erillisestä kurdi-identiteetistä”:

Viidentoista ikäinen koulupoika muutti oppitunnilla perinteisen turkkilaisen iskulauseen ”Onnellinen on se, joka voi kutsua itseään turkkilaiseksi” muotoon ”Onnellinen on se, joka voi kutsua itseään kurdiksi”. Seurauksena oli syyte ”yllyttämisestä vihaan ja vihollisuuksiin uskonnon, rodun, kielen tai alueellisen erojen perusteella.”⁵⁷

Turkin toimet kurdeja vastaan jatkuivat läpi 1900-luvun ensimmäisen puoliskon. Kurdilaiset paikannimet muutettiin turkinkielisiksi, kurdien olemassaolo kiistettiin, heidän väitettiin olevan turkkilaista syntyperää. Kaakkois-Turkin talous jätettiin vähemmälle huomiolle ja kurdien kouluttautumista ei nähty tärkeänä. Tämä ajoi lukutaidottomuuteen ja köyhyyteen. Vuoden 1980 sotilasvallankaappauksella oli ikävät seuraukset kurdeille, jotka olivat 1960- ja 70-luvulla saaneet mahdollisuuden ilmaista kurdi-identiteettiään vapaammin. Vuonna 1982 solmitun nykyisen perustuslain myötä Turkki sai luvan sortaa kurdeja Kaakkois-Turkissa vielä ankarammin. Lapsille ei muun muassa saanut antaa kurdinimiä⁵⁸. Sotalain julistaminen Pohjois-Kurdistaniin käynnisti yhden tuhoisimmista ajanjaksoista kurdien historiassa. Väkivalta lisääntyi ja Turkki lisäsi sotilaitaan alueella.

Kurdit perustivat vuonna 1978 Abdullah Öcalanin johdolla marxilaisnationalistisen ja uskonnonvastaisen⁵⁹ Kurdistanin työväenpuolueen. PKK aloitti 1980-luvun alussa

⁵⁵ 'Turkkilaisten isä' turkinkielinen sana.

⁵⁶ Blau 2006, 107f; Yildiz 2006, 147; McDowall 1996, 210.

⁵⁷ Yildiz 2006, 166.

⁵⁸ Yildiz 2006, 52.

⁵⁹ Halliday 2006, 15-17; van Bruinessen 2006, 38f.

kurdiens aseellisen kansannousun Kaakkois-Turkissa. Turkin valtion ja PKK:n viisitoista vuotta kestänyt sota vaati reilun 37 000 ihmisen hengen. Abdullah Öcalanin pidätyksen seurauksena vuonna 1999 väkivaltaisuuDET laantuivat Pohjois-Kurdistanissa.⁶⁰

Kurditutkijat Michael M. Gunter ja Kristiina Koivunen kirjoittavat, että terroristin maineestaan huolimatta Öcalan on yksi merkittäviä kurdijohtajia. Hän antoi kurdeille itsekunnioitusta ja vahvisti nationalismia kurdien keskuudessa. Abdullah Öcalan vahvisti Gunterin mukaan vanhan sanonnan, jonka mukaan toisen vapaustaistelu on toiselle terroristista toimintaa⁶¹.

2.3 Itä-Kurdistan

Iranissa asuu noin 7 miljoonaa kurdia, joka vastaa noin 15 % koko maan väestöstä. Tarkkoja lukuja on vaikea antaa, sillä kuten Kerim Yildiz toteaa, valtiot vääristävät tilastoja, koska ovat haluttomia tunnustamaan kurdien olemassaolo⁶². Iranin kurdit ovat kuitenkin nauttineet paljon laajemmista kulttuurillisista ja kielellisistä oikeuksista kuin vaikkapa kurdit Turkissa. Tämä selittyy osaltaan sillä, että kurdinkieli ja kulttuuri ovat lähellä persialaista kulttuuria, ja kurdinkieli kuuluu iranilaisiin kieliin.

Ensimmäinen maailmansota nosti nationalismin suosiota Kurdistanissa. Sota ajoi Kurdistanin epävarmuuksien ja epäjärjestyksen aikakaudelle. Neljän vuoden aikana alueella kulki useiden maiden joukkoja. Ensimmäinen maailmansota oli tuhon, etnisen vainon, kiduttamisen, murhien ja kylien tuhoamisen aikakautta. Kaatuva Osmanien valtakunta kävi täysmittaista sotaa Saksan rinnalla liittoutuneita vastaan Kurdistanissa. Pohjoisen Bayazidista etelän Khanaqiniin⁶³ ulottuvalla alueella armeijoiden joukot tyhjensivät kyliä ja autioittivat niitä. Turkkilaisten häviö Syyriassa ja muualla Mesopotamiassa vuoden 1918 aikana ajoi Lähi-idän tilanteeseen, jossa sen rajat oli vedettävä uudelleen.⁶⁴

⁶⁰ Yildiz 2006, 49-54; Gunter 2008, 6f.

⁶¹ Gunter 2008, 59; Koivunen 2006, 238.

⁶² Yildiz 2006, 39

⁶³ Khanaqin sijaitsee Etelä-Kurdistanissa lähellä Iranin rajaa.

⁶⁴ McDowall 1996, 101-109, 115.

Osmanien valtakunnan heikentyminen ensimmäisen maailmansodan myötä ja puheet itsemääräämisoikeudesta niin bolševistisen Leninin kuin amerikkalaisen liberalismiin ihanteita ylläpitävän Woodrow Wilsonin toimesta loivat alustan kurdien vaatimuksille kansallisen valtion muodostamiseen. Puhumattakaan presidentti Wilsonin 14 kohdan ohjelmasta, jossa kohdassa 12 vaadittiin Osmanien imperiumin ei-turkkilaisille kansoille itsemääräämisoikeutta. Sama kansainvälinen ulottuvuus päti Itä-Kurdistaniin: toinen maailmansota, venäläisten ja brittien läsnäolo kurdien asuttamilla alueilla elokuussa 1941 vaikutti siihen, että kurdijohtaja Qazi Mohammad päätti perustaa epäonnistuneen Kurdistanin tasavallan. Pahlavin suku oli ottanut Iranissa vallan vuoden 1921 sotilaallisen vallankaappauksen myötä. Uuden hallinnon harjoittamalla politiikalla, joka pyrki modernisoimaan Iranin yhteiskunnan ja valtion iranilaisen nationalismin kautta antoi esimerkkiä ja kannustusta kurdilaisen nationalismiin synnyssä.⁶⁵

Qazi Muhammad, joka oli taustaltaan lakimies ja joka tuli aatelisperheestä perusti muiden separatistien kanssa Iranin Kurdistanin demokraattisen puolueen 16. elokuuta 1945. Muhammad näki tilaisuuden tulleen kurdivaltion perustamiseen, kun Teheran näytti menettäneensä otteensa Azerbaidzhanista vuoden 1945 loppupuolella azerien pakottaessa iranilaiset joukot vetäytymään. Tammikuun loppupuolella vuonna 1946 Qazi Muhammed julisti Neuvostoliiton tuella Kurdistanin tasavallan syntyneeksi pienelle alueelle nykyisen Iranin seudulle. Tasavalta tunnetaan myös nimellä Mahabadin tasavalta, sillä Mahabadin kaupunki nimettiin sen pääkaupungiksi. Qazi Muhammad nimettiin uuden tasavallan presidentiksi ja hallinto otti käyttöön oman lippunsa. Uusi tasavalta ei säilynyt pitkään, sillä Iran lähetti joukkonsa alueelle Neuvostoliiton jättäessä kurdit oman onnensa nojaan saatuaan luvan päästä käsiksi Pohjois-Iranin öljyvaroihin. Iranin joukot tunkeutuivat alueelle ja tuhosivat kurdinkieliset kirja- ja lehtipainot sekä muut kurdikulttuuriin viittaavat ja niitä edistävät elementit. 31 maaliskuuta 1946 Qazi Muhammad, hänen veljensä sekä serkkunsa hirtettiin julkisesti Mahabadin keskusaukiolla. Tapahtuma, joka järkytti Iranin kurdit ja josta he eivät ole vielä tänä päivänä toipuneet.⁶⁶

Kurdistanin tasavallan perustamisella, vaikkakin se jäi lyhyeksi, on erityisesti itä- ja eteläkurdien keskuudessa ollut valtavan iso merkitys. Se on luonut uskoa ja toivoa, että vielä jonakin päivänä Kurdistan, kokonaisuutena tai yhtenä neljästä osasta voisi itsenäistyä. Kurdistanin tasavallalla on ollut valtava merkitys nationalismiin eteenpäin

⁶⁵ Halliday 2006, 15f; Gunter 2008, 4.

⁶⁶ McDowall 1996, 240-241; Yildiz 2006, 44; Gunter 2008, 132.

viemisessä Itä-Kurdistanissa ja se on vahvistanut kurdilaisten kulttuurista identiteettiä myös täällä Suomessa. Pääosin Iranista ja Irakista tulevat Suomessa asuvat kurdit ovat mm. Newroz-juhlissa⁶⁷ muistaneet tasavallan perustamista ja tasavallan johtohahmoja. Esimerkiksi 3.2.2018 järjestettiin Helsingissä kurdijuhla, jossa muistettiin Kurdistanin tasavaltaa⁶⁸.

Valtaan tullut uusi Iranin shaahi ryhtyi tukahduttamaan demokratiaa ajavat liikkeet maassa. KDPI meni maan alle. Seuraavien vuosien aikana KDPI löysi itsensä liittoutumassa muiden Iranissa toimivien liikkeiden kanssa hallintoa vastaan. Vaikka KDPI:n toiminta ei antanut seuraavien vuosikymmenten aikana suurta päänvaivaa Iranin shaahille, oli liikkeen olemassaololla valtava psykologinen merkitys kurdeille. Tavalliset kurdit todistivat, kuinka puolueaktiivit taistelivat isänmaan nimissä Kurdistanin itsenäisyyden puolesta riskeeraamalla elämänsä.⁶⁹

Iranin hallinto on pystynyt taitavasti tukahduttamaan kurdien kansanliikkeet, muttei pysäyttämään niitä. Heinäkuun 13. päivänä 1989 Iranin agentit salamurhasivat KDPI:n johtajan Abdul Rahman Qassemoun Wienissä, vaikka Iranin oli tarkoitus käydä Itävallassa neuvotteluja Qassemoun kanssa. Ajatollah Khomeinin islamilainen valtio, joka syntyi vuoden 1979 vallankumouksen seurauksena, oli aikaisemmin vuonna 1981 kukistanut lähes kokonaan KDPI:n kapinan. Vastarintaliikeshdinnän ja vallankumouksen jälkeen alkaneen Irakin ja Iranin sodan seurauksena kymmenet tuhannet kurdit joutuivat jättämään Itä-Kurdistanissa kotinsa ja pakenemaan rajan yli Irakiin. Iranin islamilainen valtio oli tehnyt selväksi, ettei kapinoinnista kärsisi vain kurdiaktiivit vaan myös tavalliset kurdit, joilla ei ollut mitään tekemistä poliittisen aktivismin kanssa. Vainoista ja salamurhista huolimatta KDPI on pystynyt pysymään toimintakykyisenä ja olemaan edelleen yksi merkittävimmistä kurdipuolueista.⁷⁰

⁶⁷ Kurdien merkittävin kulttuurillinen juhla, joka pidetään aina keväisin. Uuden vuoden juhla.

⁶⁸ Olin kurdijuhlissa paikalla.

⁶⁹ McDowall 1996, 251-254

⁷⁰ Gunter 2008, 131f; McDowall 1996, 251,348f; Ibrahim 1995, 44f; Fondation-Institute kurde de Paris 10.11.2005.

2.4 Etelä-Kurdistan

Ensimmäisen maailmansodan jälkeen allekirjoitettu Sevresin rauhansopimus loi kurdeille toiveita omasta itsenäisestä valtiosta. Artikla 62 tarjosi kurdienemmistöisille alueille paikallista autonomiaa. Artiklassa 64 puhuttiin itsenäisestä valtiosta, joka olisi irtautunut Turkista. Kuitenkin vuonna 1921 pidettävässä Kairon konferenssissa, brittien hallitseva kanta oli, että Etelä-Kurdistan kuului liittää uuteen Irakin Mesopotamiaan. Britit kokivat, että luonnonvaroiltaan vauraiden alueiden luovuttaminen Irakin haltuun oli keino pitää uusi valtio toimintakykyisenä. Sevresin sopimuksen korvannut Lausannen sopimus, joka allekirjoitettiin vuonna 1923 jakoi Kurdistanin neljän valtion, Turkin, Irakin, Syyrian ja Iranin kesken. Kurdistanin jakaminen teki lopun kurdien aiemmin nauttimalle verrattain autonomiselle asemalle.⁷¹

Vuonna 1946 Iranissa perustettiin Mulla Mustafa Barzanin johdolla Kurdistanin demokraattinen puolue (KDP), joka on nykyään kurdien yksi merkittävimmistä puolueista Irakissa.⁷² Mulla Mustafa Barzani oli, Kurdistanin autonomisen alueen (KRG) presidenttinä toimineen Masud Barzanin isä. Kurdistanin autonominen alue perustettiin vuonna 1992 ensimmäisen Persianlahden sodan jälkeen, kun kurdit nousivat Yhdysvaltain tuella Saddam Husseinin Baath-hallintoa vastaan. Armeija kukisti kansannousun verisesti. Saddam Husseinin käyttämän väkivallan seurauksena puolitoistamiljoonaa kurdia lähti pakoon alueelta. Baath-puolueen kurdivainoista oli tullut jo 1980-luvulla systemaattisia, kun kurdialueet pyrittiin arabialaistaa. Vuonna 1987 Saddam Hussein päätti käyttää kemiallisia aseita kurdeja vastaan. Tunnetuin iskuista tapahtui ennen Newrozia Halabjassa, lähellä Iranin rajaa.⁷³

Edellä mainittujen tapahtumien seurauksena eurooppalaiset ja yhdysvaltalaiset päättivät perustaa kurdeille suoja-alueen⁷⁴ Etelä-Kurdistaniin. Alueelle perusteettiin lentokieltoalue, joka tarjosi Kurdistanin autonomiselle alueelle mahdollisuuksia kehittää hallintoa ja aluetta. Seuraavan vuosikymmenen aikana KRG sai omat poliittiset rakenteensa, instituutionsa ja kansalaisyhteiskunnan muotoutuminen lähti käyntiin. Valtaa piti kaksi merkittävää kurdipuoluetta, Jalal Talabanin johtama Kurdistanin isänmaallinen liitto (PUK) ja Masud Barzanin johtama Kurdistanin demokraattinen

⁷¹ Gunter 2008, 4,12f,99f,189; Ibrahim 1995, 40.

⁷² McDowall 1996, 294-297; Yildiz 2006, 42.

⁷³ McDowall 1996, 435f.

⁷⁴ Operation Provide Comfort.

puolue (KDP). PUK ja KDP autoivat vuonna 2003 Yhdysvaltoja ja Britanniaa kaatamaan Saddam Husseinin hallinnon.⁷⁵

Kurdit ovat luoneet KRG:stä yhden vahvimista hallintoalueistaan sitten ensimmäisen maailmansodan. He ovat päässeet myös Irakin hallituksen johtopaikoille Husseinin hallinnon kaatumisen jälkeen. Esimerkiksi Jalal Talabani valittiin Irakin presidentiksi Saddam Husseinin jälkeen ja Masud Barzani Kurdistanin autonomisen alueen presidentiksi. KRG on houkutellut alueelle ulkomaisia yrityksiä ja saanut ulkomaalaiset sijoittamaan alueeseen Irakin turvattoman etelän sijaan. Kurdistanin autonomisella alueella on omat ministeriönsä, ulkomaan edustuntonsa ja hallituksena, jota johtaa pääministeri Nechirvan Barzani, joka on Masud Barzanin veljenpoika. Hallintoa syytetään nepotismista, sillä sen monissa johtopaikoissa istuu Barzani-sukuun kuuluva henkilö.⁷⁶ Kurdistanin autonomisella alueella on myös oma armeijansa Peshmerga, joka on jaettu kahteen sotilasjoukkoon, jota johtaa PUK ja KDP. Isisin vastaisessa sodassa laajaa julkisuutta maailmalla saanut Peshmerga on pyritty sulauttamaan osaksi heikkoa Irakin armeijaa⁷⁷. Sen jälkeen, kun Yhdysvallat kaatoi Saddam Husseinin hallinnon, se pyrki luomaan uuden stabiilin ja toimivan Irakin siinä onnistumatta. Merkittävä yhdysvaltalainen diplomaatti Peter W. Galbraith, joka palveli 1980-luvulla Irakissa, on todennut tähän: ”The fundamental problem of Iraq is an absence of Iraqis”.⁷⁸ Toteamus kuvaa hyvin Irakin tilannetta, jossa ei kansallista identiteettiä ole pystynyt syntymään. Maa on jakautunut shiiojen, sunnien ja kurdien kesken.

Vuonna 2017 Kurdistanin autonominen alue pyrki itsenäistymään Irakista. Se piti 25.9.2017 Irakin ja Yhdysvaltain kielloista huolimatta kansanäänestyksen, jossa lähes 93 % väestöstä äänesti itsenäistymisen puolesta. Kansanäänestyksen seurauksena Irakin pääministeri Haider al-Abadi lähetti Iranin islamilaisen valtion tuella armeijansa pohjoista kohti ja valtasi kiistellyt kurdikaupungit kuten Kirkukin, joka oli ollut kurdien hallussa vuodesta 2014. Kurdit olivat ottaneet alueen haltuunsa, sen jälkeen, kun Irakin armeija oli paennut öljykentiltä Isisin hyökätessä Kirkukiin. Israel ja Venäjä olivat ainoat, jotka tukivat kurdien itsenäistymispyrkimyksiä.⁷⁹

⁷⁵ Yildiz 2006, 43f,171-177; Gunter 2008, 39-57; van Bruinessen 2006, 37; McDowall 1996, 435f.

⁷⁶ Gunter 2008, 35.

⁷⁷ Gunter 2008, 10,39-57; Lortz 2005, 71.

⁷⁸ Gunter 2008, 15.

⁷⁹ The Guardian 28.9.2017.

2.5 Länsi-Kurdistan

Irakin lisäksi myös Syyriassa on arabialaistettu kurdialueita. Arabialaistaminen käynnistettiin vuonna 1956. Vuodesta 1973 arabeja alettiin asuttamaan kurdivaltaisille alueille. Asuttamiseen vaikutti osaltaan kurdialueiden viljava maa ja öljyvarat. Vuonna 1962 noin viidennekseltä kurdiväestöstä evättiin Syyrian kansalaisuus ja heidät luokiteltiin ulkomaalaisiksi. Ilman kansalaisuutta kurdit eivät voineet muun muassa äänestää, saada opetusta valtion kouluissa, omistaa maata tai työskennellä valtion viroissa. Syyria väitti kurdien olevan muualta alueelle paenneita. Sen mukaan sillä ei ole omaa kurdiväestöä. Kurdinimien antaminen lapsille kiellettiin Syyriassa vuonna 1992.

Syyrian kurdit alkoivat vuonna 2005 vaatimaan oikeuksia sen jälkeen, kun Irak oli väliaikaisessa perustuslaissa myöntänyt sikäläisille kurdeille laajoja oikeuksia. Kurdien aseman parantuminen Irakissa oli nostattanut Syyriassa toiveita ja kannustanut kurdeja vaatimaan oikeuksia. Mellakoiden seurauksena turvallisuusjoukot lähetettiin pohjoisen kurdialueelle. Iran, Irak, Syyria ja Turkki seuraavat tiiviisti mitä tapahtuu naapurimaiden kurdialueilla, sillä ne eivät halua vahvaa autonomista tai itsenäistä Kurdistania rajalleen. Kurdistan on strategisesti varsin merkittävä alue, jossa on runsaat luonnonvarat.⁸⁰

Turkki iski tammikuussa 2018 Rojavaan, joka on kurdien kansanpuolustusjoukkojen (YPG) hallitsemaa aluetta. Turkki syyttää YPG:tä ja sen alaisuudessa olevaa naisprikaatia YPJ:tä terrorismista. Vaikka YPG toimii pääosin Länsi-Kurdistanissa, on se osallistunut myös Irakin puolella sotatoimiin. Isis hyökkäsi elokuussa 2014 Luoteis-Irakissa sijaitsevaan kurdikaupunkiin Sinjariin tappaen jesidimiehet⁸¹ ja kaapaten naiset ja tytöt seksiorjiksi. Se miksi Isis kykeni hyökkäämään Sinjariin, johtui osaltaan siitä, ettei Sinjarin maakunta kuulu sotilaallisesti vahvaan Kurdistanin autonomiseen alueeseen.

YPG on kansallismielinen demokratiaa noudattava sosialistinen organisaatio, joka perustettiin Qamishlon mellakoiden aikana vuonna 2004. Siitä tuli kansainvälisesti tunnettu Syyrian sisällissodan aikana sen taistellessa äärijärjestö Isistä vastaan. YPG muodostuu pääosin kurdeista, mutta sen riveissä taistelee myös muun muassa arabeja, turkmeeneja ja ulkomaalaisia. Myös Suomesta on lähtenyt taistelijoita.⁸²

⁸⁰ Yildiz 2006, 45-47, 180-182; Gunter 2008, 135f.

⁸¹ Jesidit ovat kurdinkielinen uskonnollinen vähemmistö. Jesidismi on vanhempi kuin yksikään toinen abrahamilainen uskonto. Yildiz 2006, 38; Koivunen & Nehri 2013, 51.

⁸² HS 21.1.2018; The Kurdish Project 2.2.2018; Yildiz 2006, 180.

3 KURDIDIASPORA

3.1 Kurdidiaspora Euroopassa ja sen poliittinen liikehdintä

Euroopassa asuu noin miljoona kurdia (ns. *Euro-Kurds*⁸³) ja Pohjois-Amerikassa kymmeniä tuhansia. Kurdit muodostavat Euroopan yksi aktiivisimmista diasporista. Saksassa asuu puolet kaikista Euroopan kurdeista. Ja noin puolet koko maailman kurdiväestöstä asuu Turkissa. Kurditutkijan Bilgin Ayatan mukaan Ruotsi on ainoa maa, joka rekisteröi kurdit omana ryhmänään Euroopassa. On muistettava tosin, että Suomessa pystytään arvioimaan kurdien määrää, sillä täällä voidaan rekisteröidä jokaisen äidinkieli. Tosin tässäkin on omat haasteensa, joista kerrotaan enemmän seuraavan kappaleen alussa⁸⁴.

Vaikka kurdeja asui Euroopassa jo 1800-luvulta lähtien, edustivat he kurdieliittiä eikä heidän poliittisesta aktiivisuudestaan ollut liikkeeksi. Kurdien muutttoa Eurooppaan voi professori Bilgin Ayatan mukaan kuvata kolmessa muuttoaallossa. Ensimmäinen aalto syntyi 1950-luvun jälkeen, kun nuoret opiskelijat ja intellektuellit saapuivat Eurooppaan, toisessa aallossa tulivat työn perässä muuttavat siirtolaiset, jotka asettuivat pääosin Saksaan asumaan. Viimeisimmässä muuttoaallossa olivat 1980- ja 1990-luvulla tulleet pakolaiset ja turvapaikanhakijat, jotka lähtivät pakoon sotaa ja konflikteja.⁸⁵

Termiä diaspora käytettiin alun perin kuvaamaan juutalaisia, jotka oli hajautettu asumaan ympäri maailmaa. Sillä viitattiin myös armenialaisyhteisöihin. Nykyään diaspora käsitettä käytetään laajasti ja termin merkityksestä käydään tutkijoiden keskuudessa keskustelua. Kuitenkin usein diasporalla viitataan kansaan, joka on levittäytynyt ympäri maailmaa ja jotka on pakotettu pois kotimaastaan. Näillä ihmisillä on vahva etninen identiteetti ja he toivovat palaavansa kotimaahansa takaisin.⁸⁶

Kurdit löysivät Euroopasta paikan, missä ajaa kurdiasiaa. Kurditutkija Bahar Baserin mukaan nimenomaan jo valmiiksi poliittisesti aktiiviset pakolaiset ja turvapaikanhakijat sekä kurdieliitti toivat kurdikysymyksen läntiseen Eurooppaan ja saivat mobilisoitua

⁸³ Euro-Kurds termillä viitataan Euroopan kurdeihin. kts. Baser 2011, 12; Hassanpuor & Mojab 2005, 222.

⁸⁴ Toivanen 2014, 78; Hassanpour & Mojab 2005, 214; Baser 2015, 51.

⁸⁵ Baser 2011, 2-8; Hassanpour & Mojab 2005; Yildiz 2006, 39.

⁸⁶ Baser 2015, 7f; Wahlbeck, Alinia, Eliassi & Khayati 2014.

Euroopan kurdit⁸⁷. Tästä syntyi kansanliike, jonka yksi isoimmista mielenosoituksista nähtiin esimerkiksi vuonna 1999, kun kurdit ympäri Eurooppaa vaativat PKK:n johtajan Abdullah Öcalanin vapauttamista. Mielenosoituksia pidettiin monissa Suomenkin kaupungeissa, muun muassa Vaasassa⁸⁸.

Monet tutkimukset ympäri Eurooppaa antavat osviittaa siitä, että kurdit ovat tietoisia kurdilaisuudestaan ja haluavat korostaa sitä ja olla aktiivisia kurdikysymysten tiimoilta. Baserin mukaan hänen omat tutkimuksensa viittaavat siihen, että nimenomaan jo poliittisesti aktiivisten vanhempien lapset ovat niitä, jotka ovat eniten kiinnostuneet kurdikysymyksistä. Baser toteaa, että niiden ihmisten aktiivisuus kurdikysymysten ympärillä oli korkeinta, joiden jompikumpi vanhemmista oli kokenut kidutusta, ollut vankilassa tai jos heitä oli syrjitty kurdilaisuutensa vuoksi.⁸⁹

Euroopan kurdit harjoittavat ylirajaista kulttuurillista ja poliittista toimintaa. He rahoittavat, promoavat, lobbaavat ja muokkaavat kurdilaista kansallista liikettä. Kurdidiaspora on loistava esimerkki Benedict Andersonin esiin nostamasta ilmiöstä nimeltä *'long-distance nationalism'*. Nationalistit ovat uskollisia kotimaalleen, vaikkeivat ole syntyneet siellä ja ylläpitävät sellaista kansallista identiteettiä, joka on syntynyt kaukana isänmaasta.⁹⁰

Kurdidiaspora on moneen kertaan osoittanut olevansa poliittisesti aktiivinen ja transnationaalinen. Kurdit harjoittavat valtioiden rajoja ylittävää toimintaa. Esimerkiksi 9. tammikuuta 2013 ihmiset saapuivat ympäri Eurooppaa sankoin joukoin Pariisiin tuomitsemaan kolmen merkittävän PKK:n perustajajäsenen murhaa. Mielenilmaus oli samana päivänä, kun naiset murhattiin. Kurdien protesti Pariisissa edusti merkittävää hetkeä Euroopan kurdidiasporalle, kuten kurditutkija Bahar Baser toteaa. Hänen mukaansa kurdien tulo Pariisiin lyhyellä varoitusajalla kertoo diasporan rajat ylittävästä toiminnasta ja siitä, että kurdidiasporalla on todellinen kyky ja halu vaikuttaa.⁹¹

Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden myötä kurdijärjestöistä tuli 1980-luvulta lähtien poliittisia toimijoita. Liikkeen keulaa Euroopassa pitää PKK tai sitä sympatisoivat

⁸⁷ Baser 2011,9.

⁸⁸ Osallistuin itse nuorena Vaasassa pidettävään mielenosoitukseen perheen kanssa.

⁸⁹ Baser 2011, 9-11; Baser 2015, 30; Wahlbeck 1997; Toivanen 2013.

⁹⁰ Halliday 2006, 12; Baser 2015, 5,31.

⁹¹ Baser 2015, 3; Østergaard-Nielsen 2003, 761f.

järjestöt ja toimijat. Ne ovat aktiivisia pitämään mielenosoituksia, kirjoittamaan vetoomuksia ja menemään nälkälakkoihin. Kurditutkija Olivier Grojeanin mukaan kurdimielisiä mielenosoituksia on pidetty ympäri Eurooppaa lähes kuukausittain vuodesta 1982. Mielenosoitusten määrän voi vuositasolla laskea olevan satoja.⁹²

Valtioiden, joissa kurdeja pääosin asuu, harjoittaman sortopolitiikan ja sosiaalisen median käytön kasvun lisäksi kurdien poliittista aktiivisuutta ja sen lisääntymistä voidaan selittää myös sillä, että valta Euroopassa on yhä enemmän siirtynyt kansallisvaltioilta Euroopan unionille. Lenka Berkowitzin ja Liza M. Müggen mukaan vallan keskittyminen Brysseliin selittää osaltaan kurdien kasvavaa kansallisvaltioiden rajat ylittävää toimintaa. EU:sta tuli paikka ajaa kurdiasiaa ja muistuttaa kansainvälistä yhteisöä kurdien kohtaamista haasteista. Turkin EU-jäsenyys oli yksi niistä aiheista, jotka läheisesti koskettivat kurdeja ja joihin he tarttuivat Euroopassa⁹³. Vuodesta 2005 Euroopan kurdit ovat luoneet onnistuneesti suhteita Euroopan parlamentissa oleviin verkostoihin. Verkostot ovat luoneet tilan lobbaamiselle⁹⁴.

Berkowitz ja Mügge toteavat, että kurdilaiset ovat hyödyntäneet taitavasti ns. *frame bridging*⁹⁵ -strategiaa, jonka avulla linkitetään kurdikysymys laajempiin kysymyksiin, jotka ovat EU:n tai kansainvälisen yhteisön agendalla. Kurdikysymys muun muassa yhdistetään naisten aseman parantamiseen, jonka EU on nostanut esille Turkin EU-jäsenyyden ehdoissa. Naisten aseman korostamisen kautta kurdit pystyvät ajamaan paremmin asiaansa. Muita kurdien esiin nostamia aiheita ovat myös lasten aseman parantamiseen tähtäävät puheet sekä ihmisoikeuksien ja demokratian lisääminen Lähi-idässä. Näin ponnistelut rauhan saamiseksi Lähi-itään on sidottu osaksi kurdikysymyksen ratkaisua.⁹⁶ Ns. *frame bridging* -strategia näkyy myös Kurdiliiton toiminnassa ja julkaisuissa. Järjestö esimerkiksi toteaa, että ainoa keino kukistaa Isis ja erilaiset ääriryhmät on tukea kurdeja ja Kurdistania⁹⁷.

⁹² Baser 2011, 9,14f; Curtis 2005, 8; Østergaard-Nielsen 2003, 766.

⁹³ Berkowitz ja Mügge 2014, 75-78

⁹⁴ Berkowitz ja Mügge 2014, 83.

⁹⁵ Berkowitz ja Mügge puhuvat *frame bridging* -strategiasta, jossa tietty ongelma ja huolenaihe yhdistetään toiseen ongelmaan, jotta omaa asiaa voitaisiin paremmin ajaa.

⁹⁶ Berkowitz ja Mügge 2014, 84f.

⁹⁷ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 8.8.2014 & 15.8.2014; Kurdiliiton edustajan haastattelu 27.5.2018. Sähköpostitse.

Televisiolla on ollut keskeinen rooli kurdidiasporan mobilisoimisessa. Vuonna 1995 aloittaneella kanavalla Med-TV:llä⁹⁸ on ollut huomattava rooli kurdien kansallisen identiteetin herättäjänä⁹⁹. Medya TV perustettiin Isossa-Britanniassa ja kanavalla puhuttiin aluksi vain kurmanci-murteella. Medya TV:n lisäksi kurdit ovat perustaneet useita muita televisiokanavia, joiden levikki on laajaa. Televisiokanavat kuten Kurdistan TV ja Rudaw ovat aktiivisia myös internetin ja sosiaalisen median puolella ja kanavat käyttävät monipuolisesti niin kurmanci- kuin sorani-murretta viestinnässään. Kymmenet miljoonat kurdit ympäri maailmaa seuraavat aktiivisesti kanavia, jotka uutisoivat vuorokauden ympäri Kurdistanin liittyvistä asioista¹⁰⁰.

Euroopassa toimii tuhansia kurdijärjestöjä ja useita kurditoimijoiden kattojärjestöjä kuten Suomen ja Ruotsin Kurdiliitot¹⁰¹ tai Belgian KON-KURD, jonka alaisuudessa toimii reilu 150 kurdiyhdistystä ympäri maailmaa. Mari Toivasen tekemän tutkimuksen mukaan Suomen kurdit ovat läheisissä tekemisissä Ruotsin kurdien kanssa¹⁰². He pitävät toisiinsa yhteyttä, menevät keskenään naimisiin ja harjoittavat yhteistyötä yhdistystoiminnassa. Pohjoismaissa asuvat kurdit harjoittavat monimuotoista ylirajaista yhteistoimintaa ja vuorovaikutusta, jotta voivat lobata kurdiasiaa Euroopassa suurempana ja äänekkäämpänä kansallisella ja ylikansallisella tasolla¹⁰³.

3.2 Kurdidiaspora Suomessa

Kurdit muodostavat yhden suurimmista maahanmuuttajaryhmistä Suomessa. Tilastokeskuksen väestörakenteen mukaan kurdit muodostavat kuudenneksi suurimman kieliryhmän. Suomessa asuu reilu 12 000 henkilöä, joka on rekisteröinyt äidinkielekseen kurdinkielen.¹⁰⁴ On kuitenkin hyvin todennäköistä, että kurdien määrä on paljon suurempi kuin mitä tilastot antavat ymmärtää. Kuten kurditutkija Östen Wahlbeck toteaa, monet juuri maahan saapuneet kurdit eivät ole tietoisia siitä, että he voivat rekisteröidä kurdinkielen äidinkielekseen. Kurdiliiton toimintasuunnitelmassa muun muassa

⁹⁸ Vuodesta 1999 Medya TV.

⁹⁹ Sheyholislami 2010, 293; Lehtonen 2004, 93.

¹⁰⁰ Sheyholislami 2010, 293-296.

¹⁰¹ Ruotsin Kurdiliitto, ruotsiksi Kurdiska riksförbundet. Kurdiksi Federasyona Komeleyen Kurdistan li Swede.

¹⁰² Toivanen 2014, 79; Wahlbeck 2013, 50.

¹⁰³ Hassanpuor & Mojab 2005, 219-222; Baser 2011, 15-17,26; Wahlbeck 2013; Wahlbeck 2005.

¹⁰⁴ Tilastokeskus 2018; Väestöliitto 2018; Toivanen 2013, 1.

kerrotaan, että ”Suomessa asuu yli 15000 kurdia äidinkielenään puhuvaa henkilöä, kun huomioidaan turvapaikanhakijat ja vailla oleskelulupaa olevat kurdit.”¹⁰⁵ Samalla on huomioitava, että monet Pohjois-Kurdistanista tulevat kurdit puhuvat äidinkielenään turkin kieltä, vaikka identifioivat itsensä kurdilaisiksi. Lisäksi osa Suomen kurdeista on rekisteröinyt äidinkielekseen oman murteensa esimerkiksi kurmancin tai soranin kurdinkielen sijaan, jolloin tilastoissa heitä ei lasketa kurdinkielen alaisuuteen¹⁰⁶.

Yli puolet kaikista Suomen kurdeista asuu pääkaupunkiseudulla, toiseksi eniten heitä asuu Varsinais-Suomessa. Kaikista Suomen kaupungeista Turussa asuu eniten kurdeja väkilukuun suhteutettuna¹⁰⁷. Asuinpaikalla on vaikutusta myös siihen missä päin Suomea kurdit ovat kaikkein aktiivisimpia yhdistystoimintakentällä sekä missä järjestetään tapahtumia. Keräämäni tiedon perusteella suurin osa toiminnasta tapahtuu Turussa ja pääkaupunkiseudulla, missä myös yhdistyksiä perustetaan eniten¹⁰⁸.

Kulttuuripolitiikan professorina Jyväskylän yliopistossa toimivan Miikka Pyykkösen mukaan ulkomaalaissyntyiset henkilöt ovat vuodesta 1980 lähtien perustaneet arviolta 700 yhdistystä. Pyykkösen mukaan suurin osa yhdistyksistä on pakolaisina Suomeen tulleiden henkilöiden perustamia. Pyykkösen arviota tukee Sanna Sakselan aikaisempi tutkimus vuodelta 2004¹⁰⁹.

Pääosa Suomen nykyisistä kurdeista on saapunut Suomeen kiintiöpakolaisina 1990-luvulla ja suurin osa heistä on saapunut joko Irakista tai Iranista¹¹⁰. Valtaosa Suomen kurdeista on 25-35-vuotiaita nuoria. Toiseksi suurimman ryhmän muodostavat päiväkotikäiset lapset. Väestöjakauma selittyy pääosin sillä, että Suomeen pakolaisina pienenä tulleet ovat nyt nuoria perheellisiä ihmisiä, jotka hankkivat keskimäärin enemmän lapsia kuin kantaväestö¹¹¹. Suomen kurdeista 60 % on miehiä ja 40 % naisia.

¹⁰⁵ Kurdiliiton toimintasuunnitelma 2018, 3.

¹⁰⁶ Wahlbeck 2013, 47; Wahlbeck 2005, 1005.

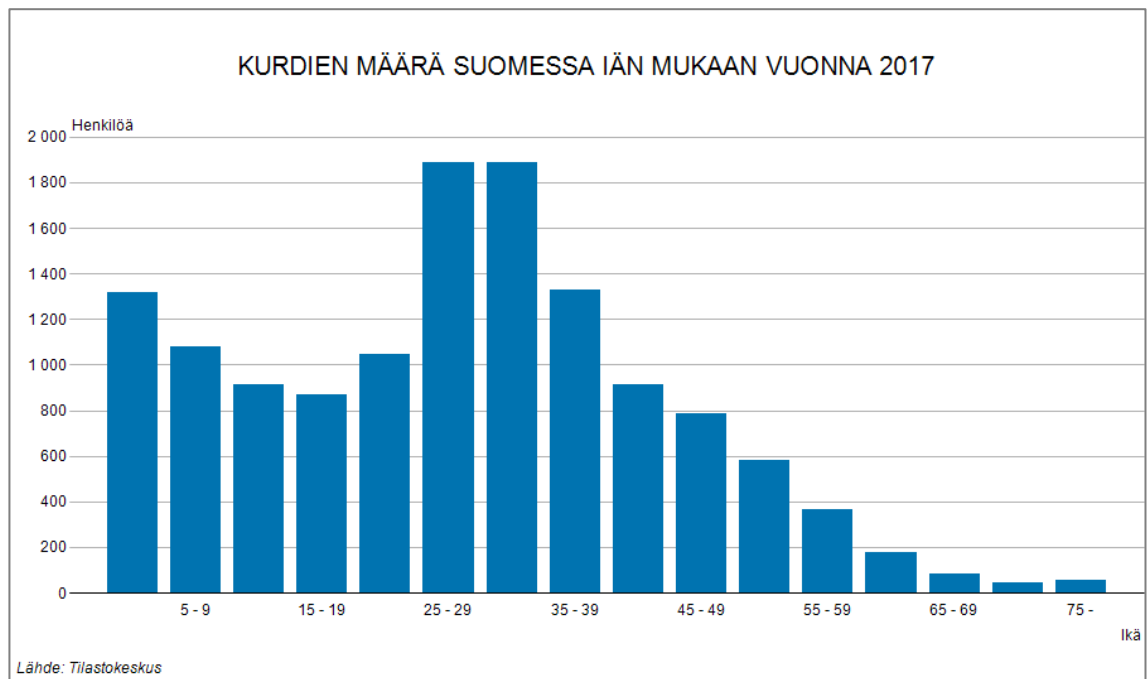
¹⁰⁷ Toivanen 2013, 1; Toivanen 2014, 89f.

¹⁰⁸ Saksela 2004, 6; Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017.

¹⁰⁹ Pyykkönen 2007, 72; Saksela 2004, 5.

¹¹⁰ Wahlbeck 2013, 45-47.

¹¹¹ Toivanen 2014, 89f; Toivanen 2013, 3.

Pääosa Suomeen saapuvista kiintiöpakolaisista on nuoria lapsiperheitä. Suomi ottaa vastaan vuosittain noin 750 kiintiöpakolaista. Pakolaiskiintiön määrästä päättää eduskunta. Luku ei välttämättä ole aina 750, esimerkiksi vuosina 2014 ja 2015 kiintiötä nostettiin Syyrian sodan vuoksi. Pakolaiset valitaan jo ennen heidän saapumistaan Suomeen. Suomi vastaanottaa pakolaiskiintiössä YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n pakolaisiksi katsomia ihmisiä, jotka ovat suojelun tarpeessa. Kiintiöpakolaiset haastatellaan ja heidän valinnastaan päättää maahanmuuttovirasto. Oleskeluluvan saatuaan heidät sijoitetaan suoraan kuntiin. Pakolaisten valinnassa otetaan suojelun tarpeen lisäksi huomioon, muun muassa Suomeen kotoutumisen edellytykset. Kaikki Suomeen tulleet kurdit eivät ole saapuneet maahan pakolaiskiintiön turvin. Yhä enenevässä määrin Suomeen saapuu nuoria turvapaikanhakijoita, joista pääosa on miehiä.¹¹²

Suomen kurdeilla on jo 1990-luvulta lähtien ollut useita erilaisia yhdistyksiä ja järjestöjä, joista osa on kehittynyt tai muuttanut nimeään ja osa lopettanut toimintansa. Pääosa yhdistysten toiminnasta on ollut kulttuurillista toimintaa¹¹³. Esimerkiksi Newroz- juhlan järjestäminen ympäri Suomea keväällä on yksi merkittävimmistä toiminnan muodoista. Uuden vuoden juhlat eivät ole olleet vain puhtaasti kulttuurillinen tapahtuma, vaan

¹¹² Sisäministeriö 2018; Toivanen 2014, 89; Wahlbeck 2005, 1004f.

¹¹³ Saksela-Bergholm 2009, 125-128,177; Seppänen 2010.

musiikin ja tanssin lisäksi on kuultu useasti poliittisia puheita, joita ovat pitäneet yleensä Kurdistanin kahden pääpuolueen PUK:n ja KDP:n sekä KDPI:n edustajat¹¹⁴. Puheiden sisältö on useimmiten koskettanut Kurdistanin ja kurdien asiaa.¹¹⁵ Östen Wahlbeck on todennut kurdipakolaisiin liittyvässä väitöskirjassaan, että kurdien on hankalaa pysyä poissa politiikasta tahdostaan huolimatta. Kurdilaista politiikka on lähes mahdoton välttää. Tämä johtuu pääosin siitä, kuten eräs Wahlbeckin haastateltava totesi vuonna 1997 ja mikä pätee tänäkin päivänä; Kurdistanissa, missä ihmisillä on sukua, tapahtuu kamalia asioita¹¹⁶.

Wahlbeckin mukaan kurdilyhdistykset Englannissa ja Suomessa ovat vahvasti politisoituneita ja yhdistyksillä on poliittisia sidonnaisuuksia Kurdistanissa toimiviin puolueisiin. Poliitiikka on ollut kurdeille merkittävämpi mobilisoija kuin uskonto tai sukulaissuhde¹¹⁷. Esimerkiksi KDPI:llä, KDP:llä, PKK:lla ja PUK:lla on omat edustajansa tai niitä sympatisoivat tahot ympäri Eurooppaa. Suomessa toimii ainakin vahva KDPI blokki¹¹⁸.

Poliittiseen vaikuttamiseen on kuulunut tapahtumien järjestämisen ja siihen osallistumisen lisäksi pienpainatuslehtien julkaiseminen. Kulttuurilehtiä julkaistiin erityisesti 1990-luvulla ennen internetin ja sosiaalisen median räjähdysmäistä suosiota. Esimerkiksi Vaasan kurdeilta löytyy vuodelta 1993 *Kurdien ääni* -lehden ensimmäinen numero, johon kuuluu pääkirjoitus, uutisia ja useita artikkeleita. Pääkirjoituksessa muun muassa kirjoitetaan:

Tammikuussa 1993 Vaasassa asuvat kurdit perustivat ”Vaasan läänin kurdien kulttuuriyhdistyksen”. Sääntöjen mukaan on lehdessä kerrottava kurditilanteesta suomalaisille ja Suomessa asuville ulkomaalaisille. [--]. Kurdien ääni- lehti on poliittinen ja demokraattinen kulttuurilehti, joka edistää yhdistyksen tavoitteita. Lehdessä yritetään välttää yksipuolisia asioita. mutta on kuitenkin selvää, että se painottaa tilannetta Kurdistanissa ja tiedottaa näistä asioista kurdeille sekä tiedottaa muitakin pakolaisia

¹¹⁴ Viitataan nimenomaan BALAT-blokin pitämiin Newroz-juhliin. BAVA blokilla vahva PKK kytkös.

¹¹⁵ Wahlbeck 2005, 1007, Toivanen 2014, 94; Wahlbeck 1997, 187-190; Pyykkönen 2007, 73f.

¹¹⁶ Wahlbeck 1997, 190; Lehtonen 2004, 93.f

¹¹⁷ Wahlbeck 1997, 190,194f, 199; Saksela-Bergholm 2009, 191.

¹¹⁸ Tapasin Vantaalla 3.2.2018 Kurdi-illassa ennestään tutun nuoren naishenkilön, joka kertoi olevansa KDPI:n edustaja ja lähettiläs Euroopassa. Kts., myös Østergaard-Nielsen 2003, 769-772; Lehtonen 2004, 95-97.

*koskevia asioita. Kurdien ääni on lehti, joka ottaa kantaa erityisesti lasten ongelmiin.*¹¹⁹

Kurdien ääni- lehden ensimmäinen numero on poliittissävyyinen, jossa otetaan kantaa Kurdistanin tilanteeseen. Lehdessä pyydetään Helsingin mielenosoituksessa heinäkuussa 1993 pidettyyn puheeseen viitaten, rauhan puolesta toimivaa Suomea ”tekemään inhimillisen velvollisuutensa kurdien ongelman ratkaisemiseksi.”¹²⁰ Vaikka Kurdien ääni- lehdessä on myös useamman sivun verran asiaa myös Kurdistanin lasten huonosta tilanteesta, on lehdessä keskitytty uutisoimaan ja ottamaan kantaa Kurdistanin ja kurdien tilanteeseen. Lähes kaikki jutut käsittelevät Itä-, Etelä- ja Pohjois-Kurdistania.

Tarkastellessa Vaasan läänin kurdien kulttuuriyhdistyksen lehden ensimmäistä numeroa ei voi olla huomaamatta viitteitä siihen, että lehden taustalla on Iranin Kurdistanin demokraattisen puolueen taustajoukot tai sitä sympatisoivat tahot. Lehti kertoo olevansa muun muassa demokraattinen kulttuurilehti. Lehden käyttämä logo on hyvin samankaltainen kuin KDPI:n käyttämä logo. Niin Kurdien ääni- lehden kuin Iranin Kurdistanin demokraattisen puolueen käyttämässä logossa on aukinainen kirja ja tuleen viittaava symboli kirjan yläpuolella. Kurdien ääni- lehdessä se on tulisoitu ja KDPI:n logossa aurinko¹²¹.

Vastaavasti Kurdien ääni -lehden kevään 1995 numerossa 6-7 on ’newroz-vetoomus’, jossa pyydetään Kurdistanin isänmaallista liittoa vetämään joukkonsa pois saartamaltaan radioasemalta Itä-Kurdistanissa¹²². Muistettakoon, että vuosina 1994-1998 Etelä-Kurdistanin kaksi merkittävintä puoluetta PUK ja KDP kävivät keskenään sisällissotaa. Sota syttyi muutama vuosi sen jälkeen, kun Etelä-Kurdistanissa oli pidetty vaalit, jossa PUK ja KDP saivat lähes yhtä paljon ääniä. Vaalit johtivat Kurdistanin autonomisen alueen perustamiseen. Sotaan osallistui suoraan tai epäsuorasti myös KDPI, PKK, Iran sekä Irak¹²³. Vuoden 1995 numerossa ollaan pahoillaan siitä, että PUK on saartanut Itä-Kurdistanissa sijaitsevan radioaseman. Isänmaallista liittoa kritisoidaan epäsuorasti siitä, että se tekee yhteistyötä Iranin islamilaisen valtion kanssa. Vetoomuksessa, joka on välitetty PUK:lle, KDP:lle, PKK:lle ja KDPI:lle ei olla tuomittu kuin PUK:in

¹¹⁹ Kurdien ääni- lehti 1993, 2.

¹²⁰ Kurdien ääni- lehti 1993, 3.

¹²¹ Kurdien ääni- lehti 1993, etusivu.

¹²² Kurdien ääni- lehti 1995, 5.

¹²³ van Bruinessen 2006, 37; McDowall 1996, 379-387; Gunter 2008, 40

toimintaa¹²⁴. Demokraattisessa sivistyslehdessä on myös vetoamus, jossa vastustetaan Turkin ”sotilasoperaatiota Kurdistanin alueella, missä Turkin ilmavoimat ja panssarit kylvävät tuhoa ja kauhua siviiliväestön keskuuteen.”¹²⁵

Kurdistanin alueen suurimmat puolueet ja poliittiset toimijat kuten Kurdistanin demokraattinen puolue, Iranin Kurdistanin demokraattinen puolue ja Kurdistanin työväenpuolue toimivat ja ovat aktiivisia Euroopan kurdidiasporassa, myös Suomessa¹²⁶. Kuten Wahlbeck toteaa, kurdiyhteisöt ovat hyvin politisoituneita suhteessa kotimaan politiikkaansa, mutta ne ovat samalla erittäin hajanaisia. Hajanaisuus on suoraa seurausta kotimaan poliittisista ja sosiaalisista eroavaisuuksista. Hyvin suuri määrä diasporan kurdiyhdistyksistä on jollain tavalla liitoksissa Kurdistanissa toimiviin merkittäviin puolueisiin.¹²⁷

On samalla hyvä todeta, että Suomen kurdien välillä on paljon kulttuurillisia ja kielellisiä eroja, erityisesti tämä näkyy kurmanci- murteen ja sorani- murteen taitajien välillä. Edellä mainitut murteet ovat kurdin kielen kaksi päämurretta. Sorani-murretta puhutaan pääosin Itä- ja Etelä-Kurdistanissa kun taas kurmanci- murretta Pohjois- ja Länsi-Kurdistanissa. Näiden päämurteiden lisäksi Kurdistanissa puhutaan muutamia muita murteita. Sorani- ja kurmanci-murteet eroavat toisistaan niin paljon, että murteiden taitajien on vaikeaa ymmärtää toisiaan, elleivät he ole monimurteisia. Murteita on sanottu jopa eri kieliksi. Maailman yhden merkittävimmän ja tunnetuimman kurditutkijan David McDowallin mukaan murteet eroavat toisistaan kieliopillisesti kuin saksan- ja englannin kieli ja sanavarastoltaan kuin tanskan- ja saksan kieli¹²⁸.

Kurdistan ei ole ainoa alue maailmassa, jossa puhutaan monia murteita ja jossa on alueelliskulttuurillisia eroja. Kurdien maa on jaettu virallisesti neljän valtion kesken, joista yksikään ei ole tukenut kurdin kieltä. Tämä hajanaisuus ja sen seurauksena nähdyt sodat ovat vaikuttaneet lähtemättömällä tavalla kurdien tilanteeseen ja kurdin kielen kehitykseen – sitä ei ole pystytty standardisoimaan¹²⁹. Kurdin kielen murteet eivät noudata valtiollisia rajoja. Niin Itä- kuin Etelä-Kurdistanissa puhutaan kurmanci- ja sorani murretta.

¹²⁴ Kurdien ääni- lehti 1995, 5.

¹²⁵ Kurdien ääni- lehti 1995.

¹²⁶ Saksela-Bergholm 2009, 146f; Lehtonen 2004.

¹²⁷ Wahlbeck 2005, 1007; Baser 2015, 6; Wahlbeck 1997, 186.

¹²⁸ McDowall 1996, 9; Toivanen 2014, 63f; Wahlbeck 2005, 1008; van Bruinessen 2006, 25.

¹²⁹ Curtis 2005, 7; Salovaara 2004, 53-56,59.

Kurdistanin autonomisella alueella voi havaita alueelliskielellisen partikularismin – pohjoisen kurmanci-valtainen alue versus etelän sorani-valtainen. KDP hallitsee KRG:n vaaleissa pohjoisia kurmanci-alueita, kun taas sen kilpakumppani PUK hallitsee etelän sorani-valtaisia alueita. Tähän jakoon on vaikuttanut osaltaan se, että KDP:n johtohahmo Mustafa Barzani, jonka pojalle Masud Barzanille valta myöhemmin siirtyi, oli kurmanci-murteen taitaja, kun taas PUK:n perustajajäsen edesmennyt Jalal Talabani oli sorani-murteen puhuja.¹³⁰

Kurdiin kieli on ollut pitkään kehittymätön ja lainasanoja on otettu käyttöön niin turkin-, farsin-, kuin arabiankielestä¹³¹. Viime vuosikymmeninä on kuitenkin tapahtunut muutoksia: Vuonna 1983 Pariisiin perustettiin poliittisesti sitoutumaton sekulaari instituutti nimeltä *Fondation-Institut kurde de Paris*¹³². Sen perustivat joukko kurdi-intellektuelleja, jotka halusivat ylläpitää ja kehittää kurdin kieltä, julkaista kurdeihin liittyviä artikkeleita ja harjoittaa kurdikulttuuria. Pariisin instituutin perustamisen jälkeen instituutteja perustettiin lisää ympäri maailmaa. Vuonna 1997 Tukholmaan perustettiin kurdilainen kirjasto *Kurdiska Biblioteket*¹³³. Satoja kurdiyhdistyksiä on perustettu Euroopassa, myös Suomessa. Yhdistykset ovat ”osittain jakautuneet Kurdistanin poliittisten, alueellisten ja sosiaalisten jakojen mukaisesti.”¹³⁴

Diasporista on tullut yksi merkittävimmistä poliittisista tekijöistä globaalilla areenalla valtioiden lisäksi. Diasporat ovat transnationaalisia toimijoita, jotka tekevät töitä kotimaalleen (homeland) ”vieraassa maassa” (hostland). Näille ihmisille kotimaa, eli kurdien tapauksessa Kurdistan on identiteetin ydin¹³⁵. Mutta kuten kurditutkija Mari Toivanen toteaa, kurdilaisuuden narratiivissa on haasteensa. Kurdistanin hajaantuminen neljän valtion kesken nousee esille keskustellessa kurdien kanssa identiteetistä ja kotimaasta. Kokemukset valtioiden harjoittamasta sortotoimesta ja vainosta koetaan osaksi omaa historiaa¹³⁶.

¹³⁰ van Bruinessen 2006, 36; McDowall 1996, 346; Gunter 2008, 40.

¹³¹ Sheyholislami 2010, 292.

¹³² Englanniksi The Kurdish Institute in Paris.

¹³³ Baser 2011, 16.

¹³⁴ Pyykkönen 2007, 86.

¹³⁵ Baser 2015, 7, 23-33; Curtis 2005, 3; Wahlbeck 2013, 54.

¹³⁶ Toivanen 2014, 111f; Toivanen 2013, 7.

3.3 Kurdidiaspora verkossa

Kurdit toimivat aktiivisesti verkossa, josta olen primääriaineistoni kerännyt. Vaikka Kurdiliitto toteaaakin virallisissa asiakirjoissa olevansa poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton, on heidän toimintansa isänmaallista, pan-kurdilaista ja osittain puoluepoliittista. Kurdiliiton toimijoiden aktiivit, tai niiden alaisuudessa olevat jäsenet¹³⁷ ovat asettuneet esimerkiksi vaaleissa ehdolle Suomessa. Kurdiliiton yhtenä tavoitteena on tukea Kurdistanissa asuvien kurdien rauhanomaista pyrkimystä itsemääräämisoikeuteen¹³⁸.

George Washingtonin yliopiston apulaisprofessori Jennifer M. Brinkerhoff toteaa, että diasporalla on taloudellista painoarvoa kotimaan suuntaan. Kehittyvä maa hyötyy diasporan yhteiskunnallisista taidoista ja tiedoista ja kulttuurillisesta lisäarvosta. Ajatusten- ja tiedonvaihto tapahtuu esimerkiksi verkon ja videon välityksellä¹³⁹. Hänen mukaansa verkossa toimivat diasporat hyödyntävät internetiä neuvotellakseen identiteetistään ja ajaakseen solidaarisuutta. Diasporat oppivat, tutkivat ja ajavat demokraattisia periaatteita ja mobilisoivat ihmisiä, jotta nämä pyrkisivät rauhanomaiseen vaikuttamistyöhön kotimaan auttamiseksi¹⁴⁰. Kurdien mediankäytöstä tutkimusta tehneen Bafrin Eskandarin mukaan nuoret kurdit seuraavat aktiivisesti Kurdistanin ja Suomen mediaa ja hänen haastateltavistaan useimmat pitivät internetiä tehokkaimpana tiedonhankintavälineenä. Samoihin tutkimustuloksiin on päätyntä Kurdin Jacob, joka tutki Norjassa olevien kurdien Facebookin käyttöä¹⁴¹. Tutkimustulokset eivät ole yllättäviä, sillä useiden tutkimusten mukaan kurdit käyttävät aktiivisesti internetiä ja sosiaalista mediaa. Tosin heidän median käyttönsä ei juurikaan eroa kantaväestön mediankäytöstä.¹⁴²

Sisäiset ristiriitaisuudet ja epäyhtenäisyys ovat muun muassa puheenaiheita, joista kurdit keskusteleivat yhteisöissään¹⁴³. Sosiaalinen media, internet ja muut tiedonvälitykseen käytetyt sovellukset ja sivut ovat luoneet tilaisuuden muodostaa yhteisöjä verkossa.

¹³⁷ Jäsenillä tässä yhteydessä viitataan niihin ihmisiin, jotka ovat joko suoraan Kurdiliiton toiminnassa mukana, toimivat tai ovat toimineet Kurdiliiton alaisuudessa olevissa yhdistyksissä suoraan tai välillisesti.

¹³⁸ Kurdiliitto 4.3.2018.

¹³⁹ Brinkerhoff 2009, 8.

¹⁴⁰ Brinkerhoff 2009, 2.

¹⁴¹ Eskandari 2012, 29f; Jacob 2013, ii.

¹⁴² Sheyholislami 2010, 301-303; Eskandari 2012, 35; Wahlbeck 2013, 54; Toivanen 2013, 7.

¹⁴³ Wahlbeck 1997, 190,194-196; Toivanen 2013.

Verkossa on mahdollista jakaa hetkessä tietoa useammalle ihmiselle samaan aikaan. Kriisin ja konfliktin aikana diasporat voivat kerätä varoja auttaakseen kotimaassaan olevia ihmisiä¹⁴⁴. Diasporat eivät kykenisi mobilisoimaan ihmisiä yhtä tehokkaasti ja nopeasti kuin ne nyt ovat kyenneet, elleivät ne käyttäisi nykyaikaisia kommunikointivälineitä. Internet on ollut eräänlainen vallankumous, joka muutti perinteisiä käsityksiämme tiedonvälityksestä. Se on paikka, missä voi vapaasti puhua ja kirjoittaa omalla äidinkielellä ja kehittää kielitaitoa.¹⁴⁵

Verkossa toimii useita Suomen kurdien pyörittämiä sivuja. Kurdit ovat Twitterissä, Facebookissa ja useimmat heistä kirjoittavat blogia. Kurdiliiton edustaja toteaa, että sosiaalisella medialla on valtavan iso rooli järjestön toiminnan pyörittämisessä. Yhteisön tavoittaminen ilman verkon työkaluja on lähes mahdotonta. Hänen mukaansa Facebook on kurdiyhteisön suosituin somekanava ja sen rooli korostuu Kurdiliiton viestinnässä¹⁴⁶.

¹⁴⁴ Brinkerhoff 2009, 4.

¹⁴⁵ Curtis 2005, 9; Sheyholislami 2010, 290; Jacob 2013, 35f.

¹⁴⁶ Kurdiliiton edustajan haastattelu 27.5.2018. Sähköpostitse.

4 KURDILIITTO JA SEN TOIMINTA

Kurdiliitto eli Suomen kurdiyhdistysten liitto perustettiin 24 kurdiyhdistyksen toimesta joulukuussa 2014. Se toimii kattojärjestönä 29 Suomessa toimivalle kurdiyhdistykselle. Yhdistysten joukko on monipuolinen, listasta löytyy niin urheiluseuroja kuin Kurdistanissa toimivien poliittisten puolueiden alajärjestöjä. Osa yhdistyksistä toimii valtakunnallisesti ja osa paikallisesti kuten Turun Kurdi-Pyöräilijät ry. Suurin osa yhdistyksistä on muutaman henkilön perustamia pieniä yhdistyksiä, joiden toiminta ja aktiivisuus vaihtelee.

Kurdiliittoa edelsivät verkossa toimivat *Kurdistan.fi* ja *Suomen kurdit* -sivustot, jotka integroituivat osaksi Kurdiliittoa vuonna 2014. Kurdiliitossa aktiivisesti toimivan puheenjohtajan Welat Nehrin mukaan ”Kurdistan.fi oli vuosina 2008-2012 (ennen somen leviämistä) aktiivisesti toimiva verkkolehti, jossa julkaistiin niin Kurdistanin tilannetta kuin Suomen kurdeja koskevia artikkeleita”. Nehri toimi verkkolehden päätoimittajana. Kurdistan.fi -verkkolehden toiminta loppui Nehrin mukaan sen jälkeen kun, se oli toistuvasti, erityisesti turkkilaisten, hakkereiden kohteena. Verkkolehden silloinen päätoimittaja päätti siirtää toiminnan Facebookiin.¹⁴⁷

Suomen kurdit - Finland's Kurds on taas ensimmäinen Suomen kurdien Facebookiin perustama ryhmä. Suomen kurdit ryhmä aloitti toimintansa syksyllä 2008. Ryhmässä on lähemmäs 3 000 jäsentä ja siellä käydään aktiivista keskustelua niin Suomen kurdeista kuin Kurdistanistakin. Ryhmää ylläpitää ja valvoo viisi kurdiaktiivia ja se toimii Kurdiliiton kanavana. Nehrin mukaan Suomen yhdistysrekisterissä on yli 70 kurditaustaista yhdistystä, vaikka hakusanalla *kurd* löytyy vain 57 yhdistystä patentti- ja rekisterihallituksen sivulta¹⁴⁸. Puheenjohtajan mukaan kaikki yhdistykset eivät löydy ”kurd” -sanaa käyttäen eikä valtaosa yhdistyksistä ole enää missään muodossa aktiivinen. Hänen mukaansa valtaosa kurdiyhdistyksistä harrastaa poliittista toimintaa, ja niiden hallituksessa tai sen jäsenenä voi toimia vain tietyn kurdipuolueen kannattajia. Kurdipiireistä löytyy myös niitä poliittisesti aktiivisia ihmisiä, jotka eivät toimi minkään kurditaustaisen yhdistyksen jäsenenä.¹⁴⁹

¹⁴⁷ Kurdiliiton puheenjohtaja Welat Nehri 27.1.2018. Sähköpostitse; Suomen kurdit toimitusryhmän tiedote 1/2015.

¹⁴⁸ Patentti- ja rekisterihallitus 2018.

¹⁴⁹ Kurdiliiton puheenjohtaja Welat Nehri 27.1.2018. Sähköpostitse; Kurdiliiton toimintasuunnitelma 2018.

Tänä päivänä yhdistysrekisteristä löytyy lähemmäs sata kurditaustaista yhdistystä, joista suuri joukko ei toimi enää aktiivisesti tai joiden toiminta on lakannut, toteaa Kurdiliiton edustaja. Yrityksiä perustaa kurdeille yhteinen toimintafoorumi on kaatunut poliittisiin erimielisyyksiin ja henkilökysymyksiin. Turun 27.1.2018 mielenosoituksessa nähtiin riitatilanne, joka vaikutti olevan seurausta henkilökohtaisesta erimielisyydestä. Erään kurditaustaisen kaupunkivaltuutetun oli määrä puhua yleisölle, mutta puheenpito peruttiin ja tämän johdosta eräiden järjestäjien ja puhujan tuttavien välille syntyi näkyvä kiista. Kysyessäni eräältä riidanosapuolena olevalta, jolla oli ensikäden tietoa asiasta, syitä miksi puheenpito kiellettiin, hän totesi, etteivät puheenvuoron kieltäjät kykene demokraattiseen ajatteluun. Tällä mies tarkoitti – selvitettyäni asiaa hieman enemmän – sitä etteivät monet kurdit hänen mukaansa salli eriäviä kantoja ja mielipiteitä.

Kiistan luultiin aluksi lähteneen lipuista, sillä paikalla oli hyvin monen eri puolueen ja ryhmittymien lippuja. Kyse ei ollut lipuista, vaan henkilökysymyksestä tai jopa poliittisista erimielisyyksistä. Paikalla olleet ihmiset ilmaisivat, että jos emme saa pidettyä riviämme kasassa ja ellemme ole yhtenäisiä, kuinka voimme ikinä kuvitella saavamme itsenäistä valtiota. Olen kuullut vastaavia kommentteja kurdeilta ympäri Suomea eri yhteyksissä. Kurdiliiton edustajan haastattelusta käy ilmi kurdien hajaannus. Ongelmana nähdään ryhmittäytyminen poliittisiin, ideologisiin ja uskonnollisiin blokkeihin. Tämän johdosta kurdien yhtenäisyys ja yhteistyö kärsii.¹⁵⁰

Liiton tuoreimman toimintasuunnitelman mukaan sen ”pää tavoitteena on suoraan ja jäsenjärjestöjensä kautta edistää ja tukea kurdien kotoutumista Suomeen sekä toimia kurdiyhteisön edunvalvojana ja sillanrakentajana Suomessa.”¹⁵¹ Tarkoituksena on siis kerätä Suomen kurdien yhdistykset yhden kattojärjestön alaisuuteen. Sen perustamisestaan lähtien kattojärjestöön on liittynyt viisi muuta kurdiyhdistystä. Onnistumisia on siis ollut; Kurdiliitto on muun muassa liittynyt Etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) jäseneksi. Haasteita myös löytyy. Puheenjohtaja Welat Nehri kokee, että:

Suurin ongelma lienee kurdiyhteisön pirstaloituminen erinäisistä historiallisista syistä ja taustoista, joista yhteisömme jäsenet ovat peräisin.

¹⁵⁰ Kurdiliiton edustajan haastattelu 27.5.2018. Sähköpostitse; Muistiinpanoista Turun 27.1.2018 mielenosoituksesta.

¹⁵¹ Kurdiliiton toimintasuunnitelma 2018, 1.

Yhteisö elää ideologiaviidakossa, jossa kaikkien saaminen saman pöydän äärelle ei toistaiseksi ole mahdollista.¹⁵²

BALAT blokki, jota Kurdiliitto edustaa näkee valtion perustamisen yhtenä keinona ratkaista kurdiongelma. Sillä on käytössään alkuperäinen auringolla varustettu kansallislippu, joka eroaa BAVA blokin käyttämästä lipusta. Lippujen ja symboleiden perusteella on helppoa nähdä, kumpaan blokkiin henkilö kuuluu¹⁵³.

BAVA ja BALAT eivät ole tämän tutkimuksen keskiössä, vaan käsitteet on esitelty ja luotu helpottaman lukijan ymmärrystä¹⁵⁴ Suomen kurdien keskuudessa esillä olevasta kahdesta poliittisesta ideologiasta. Toiseen niistä eli BAVA:n ovat myös kantasuomalaiset liittyneet ajaakseen Abdullah Öcalanin kehittämää ideologiaa, niin sanottua demokraattista konfederalismia. Eräs aktiivisimmista pääosin kantasuomalaisten pyörittämistä solidaarisuusryhmistä on Yhdessä Rojavan Puolesta. Se tekee tiivistä yhteistyötä Suomen kurdien Kulttuurikeskuksen kanssa, joka Kurdiliiton lisäksi on toinen merkittävä kurditoimija Suomessa. Suomen kurdien Kulttuurikeskus edustaa BAVA blokkia, sillä se kannattaa Öcalanin ideologiaa¹⁵⁵.

4.1 Kotouttaminen ja kouluttautumiseen kannustaminen ovat liiton toiminnan keskiössä

Kurdiliiton vuosien 2014-2017 julkaisuista sosiokulttuurisiin asioihin liittyviä julkaisuja oli 150 kappaletta, eniten kaikista. Julkaisuista 36 % koski sosiokulttuurillisia asioita. Toiseksi eniten julkaistiin poliittisista ajankohtaisasioista, jotka kattoivat lähes 30 % kaikista julkaisuista, kolmantena tuli suomalainen viitekehys, joka keräsi 16 % osuuden. Kaikkein vähiten julkaistiin mielenosoituksista ja vetoomuksista.¹⁵⁶ Tämä oli yllättävää, sillä kurdit ovat Suomen aktiivisimpia ryhmiä mielenosoittamaan. Mielenosoituksiin liittyvien julkaisujen vähäisyys antaa vihiä siitä, että mielenosoituksia Suomessa järjestää kurditeeman ympärillä nimenomaan BAVA blokki ja siinä Suomen kurdien Kulttuurikeskus.

¹⁵² Kurdiliiton puheenjohtaja Welat Nehri 27.1.2018. Sähköpostitse.

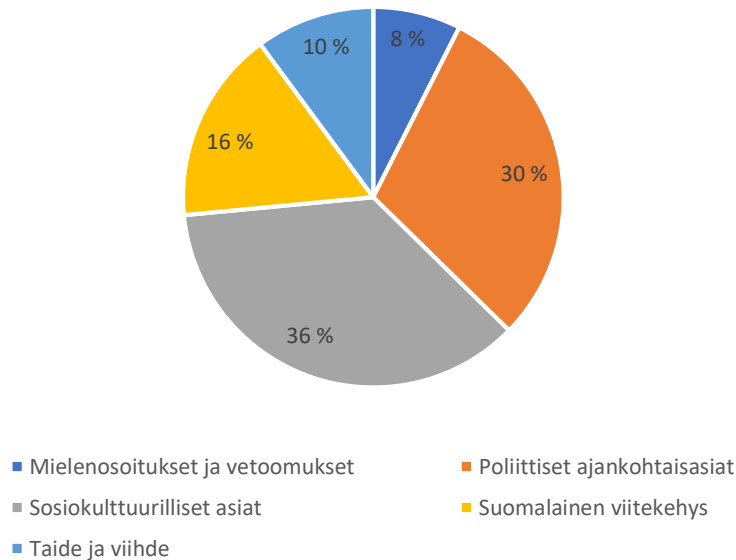
¹⁵³ Kananen 2014, 79.

¹⁵⁴ Kananen 2014, 71.

¹⁵⁵ Raja-aho 2018, 54f,71; Öcalan 2011, 16f.

¹⁵⁶ Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017.

KURDILIITON FACEBOOK -JULKAISUT KATEGORIOITTAIN
VUOSINA 2014-2017

Sosiokulttuurilliset asiat koskivat pääasiassa työpaikkailmoituksia sekä koulutus- ja kielimahdollisuuksia¹⁵⁷. Järjestö kokee työn ja opiskelun saannin olevan edellytys onnistuneelle kotoutumiselle. Se ei vain jaa työ- ja opiskeluilmoituksia, vaan järjestää myös paneeleja ja seminaareja aiheeseen liittyen. Esimerkiksi 12.10.2014 Kurdiliitto piti Turussa seminaarin nimeltä *Suomen kurdiyhteisö - haasteet ja mahdollisuudet*¹⁵⁸ ja aikaisemmin samana vuonna Helsingissä seminaarin nimeltä *Kurdit Suomessa – identiteettikriisi ja kotoutumisen haasteet*¹⁵⁹. Tutkimustulokset ja Kurdiliiton toimintasuunnitelma kertovat, että järjestö haluaa edistää kurdien kotoutumista, kannustaa nuoria opiskelemaan ja olemaan yhteiskunnan aktiivisia jäseniä. Liiton kaksi selkeää teemaa ovat suomalainen yhteiskunta ja kurdikysymys.

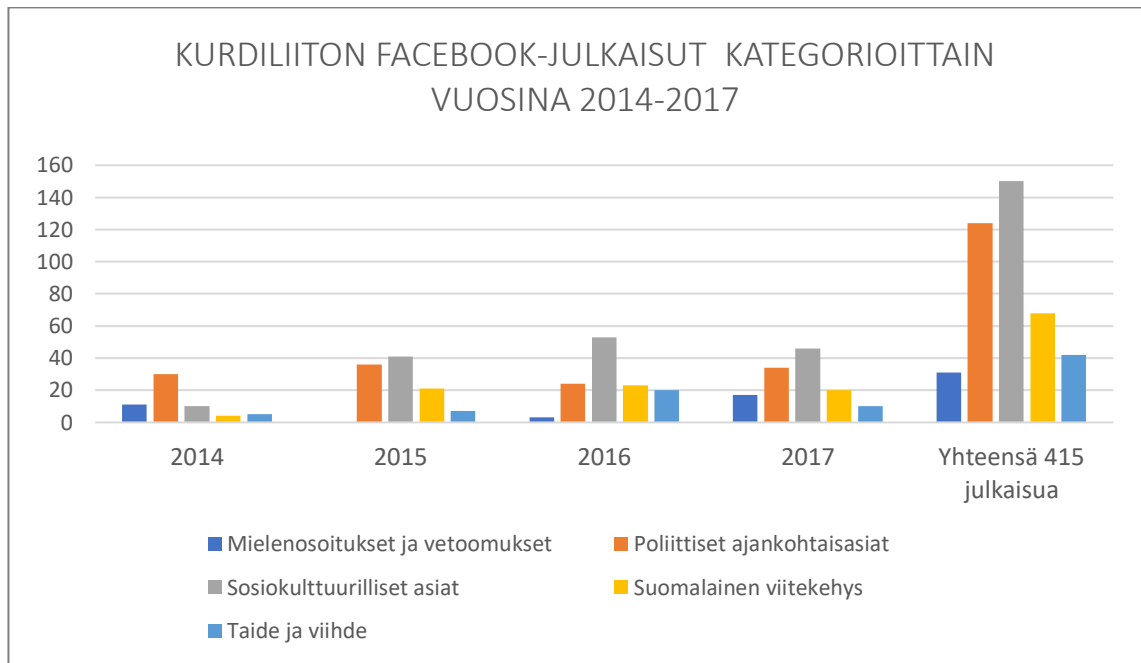
Alla esitetystä taulukosta nähdään kuinka Kurdiliitto kasvatti Facebook-julkaisujensa määrää. Lähes jokaisen kategorian kohdalla julkaisujen määrä lisääntyi merkittävästi jo vuoden aikana. Poliittiset ajankohtaisasiat on aihepiiri, jonka julkaisujen määrä pysyi tasaisena. Tämä antaa vihiä siitä, että kurdikysymys on järjestölle aihe, jonka

¹⁵⁷ Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017; Kurdiliiton toimintasuunnitelma 2018, 4.

¹⁵⁸ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 5.10.2014.

¹⁵⁹ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 7.8.2015.

kiinnostavuus pysyy hyvin samanlaisena ajankohdasta riippumatta. Samalla se kertoo mielestäni myös siitä, että kurdiasia on pysynyt vuosina 2014-2017 hyvin muuttumattomana; vaikka Kurdistanissa tapahtuu jatkuvasti, on kurdikysymys tullut jäädäkseen.

Kurdistanin autonomisella alueella vuonna 2017 käyty kansanäänestys näkyy taulukosta – Suomen kurdit kokoontuivat yhteen tukemaan Kurdistanin itsenäistymispyrkimyksiä ja lähtivät sadoittain vastustamaan Irakin ja Iranin sotilaallista interventiota, joka tapahtui hyvin pian kansanäänestyksen jälkeen. Kirkukin öljykentät, jotka olivat olleet kurdien hallussa Irakin joukkojen vetäydyttyä alueelta, ovat Irakille taloudellisesti merkittäviä. Kansanäänestyksen pitäminen antoi Irakille syyn ottaa Kirkuk uudelleen haltuun. Irakin sotilaallinen interventio järkytti kurdit kaikkialla¹⁶⁰. Yhdysvaltalainen professori Michael Gunter toteaa, että Kirkuk on kurdeille kuin Jerusalem juutalaisille¹⁶¹. Kirkuk on luonnonvaroiltaan niin rikasta maaperää, että jopa Turkki on pyrkinyt saamaan kaupungin omaan hallintaansa vuosien varrella¹⁶².

¹⁶⁰ The Guardian 28.9.2017; Kurdiliitto -Facebook-sivulla 21.9.2017; Kurdiliitto -Facebook-sivulla 27.10.2017.

¹⁶¹ Gunter 2008, 46.

¹⁶² Gunter 2008, 16,46.

Syy siihen miksi mielenosoituksia ja vetoomuksia oli huomattavan paljon vuonna 2014 verrattuna vuoteen 2015 selittyy sillä, että vuonna 2014 Isis nosti profiiliaan ennennäkemättömällä tavalla Etelä- ja Länsi-Kurdistanissa¹⁶³. Myös poliittisiin ajankohtaisasioihin liittyviä aiheita nostettiin enemmän esille kuin sosiokulttuurillisiin asioihin liittyviä perustamisvuonna 2014 samoista syistä. Vuonna 2014 Kurdiliitto järjesti muiden kurdilyhdistysten ja kurditoimijoiden kanssa monia mielenosoituksia. Niitä pidettiin ainakin Turussa ja Helsingissä¹⁶⁴.

Sosiokulttuurillisiin asioihin liittyvien julkaisujen määrä kasvoi merkittävästi vuonna 2015, jolloin Kurdiliitto oli täydessä toiminnassa. Tutkimukseni osoittavat, että sosiokulttuurillisissa julkaisuissa on vahva Suomi-konteksti; suomalaisen yhteiskunnan kautta ja sen eväitä hyödyntäen kurdit voivat auttaa itseään, yhteisöään ja kokea olevansa osa suomalaista yhteiskuntaa¹⁶⁵. Kurdiliiton uusimmassa toimintasuunnitelmassa muun muassa todetaan, että:

*Kurdiliitto pyrkii edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa perheissä ja koko yhteisössä. Kurdiliitto kannustaa kurdeja käymään työssä, ryhtymään yrittäjiksi toimimaan aktiivisesti talouselämässä ja yhteiskunnassa. Toimintavuonna tavoitteena on hakea konkreettisia keinoja edistää yhteisön kotoutumista Suomeen.*¹⁶⁶

Jotta Kurdiliitto kykenee ajamaan tavoitteitaan, se tekee yhteistyötä erilaisten suomalaisten toimijoiden kanssa ja jatkaa avustusten hakemista. Kurdiliitto muun muassa järjestää tapahtumia yhteistyössä Rauhanliiton ja monikulttuuriyhdistysten yhteistyöverkoston (Moniheli) kanssa. Kurdien aktivoiminen ja saaminen mukaan Suomen politiikkaan ja yhteiskunnalliseen toimintaan on yksi Kurdiliiton olennaisimmista tavoitteista¹⁶⁷. Tämän tukemiseksi Kurdiliitto esimerkiksi valitsee vuosittain vuoden kurdin, jolle myönnetään Vuoden kurdi -tunnustus. ”Tunnustuksella Kurdiliitto pyrkii edistämään kurdien kotoutumista ja menestymistä uudessa kotimaassa.” Vuoden kurdi -tunnustuspalkinto myönnetään henkilölle, joka on tehnyt pitkäjänteistä

¹⁶³ HS 9.12.2017.

¹⁶⁴ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 17.8.2014; Kurdiliitto -Facebook-sivulla 15.8.2014.

¹⁶⁵ Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017.

¹⁶⁶ Kurdiliiton toimintasuunnitelma 2018, 4.

¹⁶⁷ Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017; Kurdiliiton toimintasuunnitelma 2018, 4f.

työtä kurdien hyväksi Suomessa, valitun henkilön pitää olla ”aktiivinen jäsen suomalaisessa yhteiskunnassa ja vaikuttaa positiivisesti Suomen kurdiyhteisössä.”¹⁶⁸

Kurdiliitto on valinnut vuodesta 2015 Vuoden kurdin. Tunnustuspalkinnon saaneesta tulee järjestön kunniajäsen, ja hän saa osallistua järjestön kokouksiin ja erilaisiin keskustelutilaisuuksiin edustaen Kurdiliittoa. Liiton mukaan Suomen kurdien määrä kasvaa keskimäärin 10 % vuodessa ja määrän lisääntyessä yhteisön haasteet sopeutua yhteiskuntaan kasvavat. Järjestö kokee, että yksilön menestymisellä on merkitystä myös yhteisön kehittymiseen ja pärjäämiseen. Tunnustuspalkinnolla on tarkoitus rohkaista Suomen kurdeja omissa tavoitteissaan¹⁶⁹. Tunnustuspalkinnon on saanut kolme naista ja yksi mies. Tunnustuspalkinto myönnetään vuosittain *Newroz* -juhlassa¹⁷⁰.

Useimmat Kurdiliiton julkaisuista uudelleen julkaistaan viikon tai kahden kuluessa. Tapahtumajulkaisut ovat lähes aina kurdin- ja suomenkielellä. Kurdiliitto jakaa vähintään kuukausittain muiden yhteistyökumppaneidensa, kuten Monihelin, Rauhanliiton ja Pakolaisavun, julkaisuja. Kulttuurillisiin teemoihin liittyvät julkaisut keskittyvät kurdikulttuurin voimaannuttamiseen ja sen korostamiseen. Kuitenkin kieleen liittyvissä julkaisuissa suomen -ja kurdinkieli saa yhtä paljon huomiota ja niiden merkitystä korostetaan lähes saman verran. Tämä kertoo siitä, että kurdien kotoutumista ja suomen kielen oppimista pidetään toisiaan täydentävinä. Suomen kielellä julkaistaan eniten. Julkaisut, jotka liittyvät lähes yksinomaan kurdipuolueisiin julkaistaan yleensä vain kurdin kielellä. Kurdinkieliset julkaisut ovat kurmancin ja soranin murteella¹⁷¹. Welat Nehrin mukaan tämä on haastavaa, sillä, vie aikaa julkaista moni julkaisu niin suomen kielellä kuin soranin- ja kurmacin -murteella.

Yhdistyksen säännöissä todetaan, että Kurdiliiton kolme olennaista tehtävää kotoutumisen tukemisen lisäksi on, ”toimia jäsentensä ja Suomen kurdiyhteisön yleisen ja yhteisen edun valvojana” sekä ”tukea kurdikansan rauhanomaisia itsemääräämispyrkimyksiä Kurdistanissa”, joka näkyi muun muassa syksyn 2017 tukifestarin järjestämisen kautta. Kansanäänestyksen tukifestareihin osallistui Helsingissä järjestön arvion mukaan 2 000 ihmistä. 20.12.2014 hyväksytyn yhdistyksen sääntökirjan mukaan, liitto pyrkii kannustamaan ja tukemaan jäseniään yritteliääseen

¹⁶⁸ Vuoden kurdi -tunnustuksessa kirjoitettua.

¹⁶⁹ Vuoden kurdi 2017 haussa.

¹⁷⁰ Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017; Kurdiliiton toimintasuunnitelma 2018, 7.

¹⁷¹ Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017.

yhteiskunnalliseen ja poliittiseen toimintaan Suomessa¹⁷². Sen lisäksi, että Kurdiliitto valitsee Vuoden kurdin joukostaan, se myös ehdottaa Pakolaisavun Vuoden pakolainen -kilpailuun vuosittain yhden naisen ja miehen¹⁷³.

Kurdiliitto tekee suomalaisten järjestöjen, poliitikkojen ja puolueiden kanssa yhteistyötä. Se pitää paneeleja, seminaareja ja keskustelutilaisuuksia ja järjestö osallistuu itsekin erinäköisiin keskustelutilaisuuksiin ja antaa medialle haastatteluja. Vuonna 2016 Kurdiliitto valittiin Etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) jäseneksi kaudelle 2016-2020. Kurdiliittoa ETNO:ssa edustaa kaksi henkilöä¹⁷⁴.

Kurdiliitto on vahvasti mukana suomalaisessa yhteiskunnassa ja pyrkii kannustamaan jäseniään aktiivisiksi kansalaisiksi. Se antaa ohjausta kotoutumisen tueksi ja näkee opiskelun ja työn olevan avain onnistuneeseen kotoutumiseen. Järjestö julkaisi eniten sosiokulttuurillisista asioista koostuvia julkaisuja, jonka painopisteenä olivat avoimet työpaikat ja haettavissa olevat opiskelupaikat.¹⁷⁵

4.2 Tapahtumia järjestetään Varsinais-Suomessa ja Uudellamaalla

Kaikkiin Kurdiliiton kahdeksaan Suomessa järjestämään tapahtumaan, joihin osallistuin, järjestettiin joko Varsinais-Suomessa tai Uudellamaalla. Eniten tapahtumia pidettiin Turussa, Helsingissä ja Vantaalla. Kurdiliitto tai sen alaisuudessa olevat jäsenjärjestöt toimivat Etelä-Suomen lisäksi myös Keski- ja Länsi-Suomessa, tapahtumia järjestetään esimerkiksi Tampereella, Jyväskylässä ja Vaasassa. Asuinpaikka määrittää toiminnan paikan. Myös suurin osa Kurdiliiton jäsenyhdistyksistä toimii joko Helsingissä tai Turussa. Lähes puolet kaikista Kurdiliiton 29 alayhdistyksistä on ilmoittanut paikkakunnakseen Helsingin. Kuusi Kurdiliiton alaisuudessa toimivaa yhdistystä toimii Turussa¹⁷⁶. Alla summittain valittu vertailuun kuusi maakuntaa, joissa kurdeja asuu.

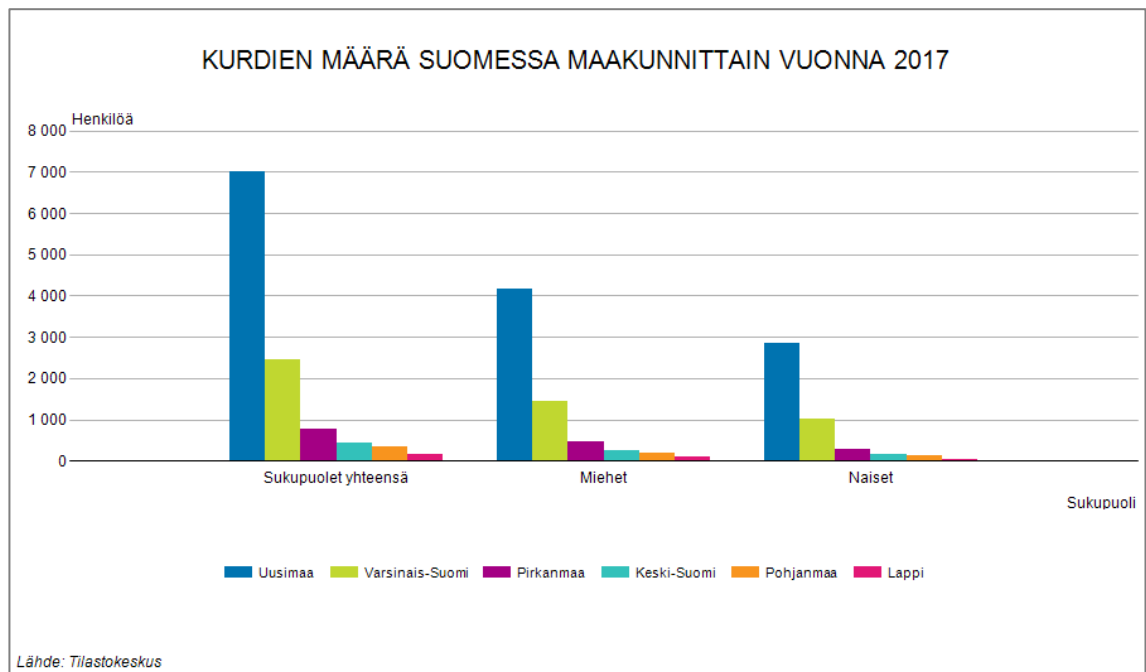
¹⁷² Kurdiliiton puheenjohtaja Welat Nehri 27.1.2018. Sähköpostitse; Kurdiliiton säännöt 2014, 1; Kurdiliiton toimintasuunnitelma 2018, 5.

¹⁷³ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 1.2.2016.

¹⁷⁴ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 11.2.2016; Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017. Katso esimerkiksi julkaisut: Kurdiliitto -Facebook-sivulla 5.4.2016, 5.5.2016 & 26.9.2017.

¹⁷⁵ Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017.

¹⁷⁶ Kurdiliiton toimintasuunnitelma 2018, 2f; Kurdiliiton puheenjohtaja Welat Nehri 27.1.2018. Sähköpostitse; Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017.

Liitto pyrkii edistämään asettamia tavoitteita yhteistyössä jäsenyhdistystensä, viranomaisten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Se osallistuu myös projekteihin ja kouluttaa yhdistyksiään, jotta se pystyy vastaamaan ajankohtaisiin haasteisiin. Taloudellisten resurssien niukkuus sekä kurdien mielenterveysongelmat kuten masennus ovat järjestölle haastavia¹⁷⁷. Kurdiliitto toteaa vuoden 2018 toimintasuunnitelmassaan, että:

Vuoden 2012 terveys- ja hyvinvointilaitoksen (THL) raportin mukaan 36 % kurdeista kärsii vakavista masennus- ja ahdistuneisuusoireista. Kurdimaiden ajama sorto sekä viimeisten lähes 40-50 vuoden aikana sodat kurdeja vastaan on jättänytovat psyykkiset ja sosiaaliset jäljet yksilöiden ja koko yhteisön elämään. Erityisesti kurdinaiset, vanhuksset ja viime 2 – 3 vuoden aikana Suomeen saapuneet nuoret ovat jääneet osin yhteiskunnan ulkopuolelle. THL:n vuonna 2013 julkaiseman raportin mukaan suurin osaa kurditaustaisista naisista jää työn ja koulutuksen ulkopuolelle. Ikääntyneet kurdit kärsivät yksinäisyydestä, harrastuksentoiminnan ja yhteisöllisyyden puutteesta. Huomattava osa 18 – 30 vuotiasta kurdinuorista ei osaa vielä valita elämän suuntansa. Rikollisuus ja radikalisoituminen tapahtuvat nimenomaan näiden nuorten keskuudessa. Suomessakin kurdinaiset jäävät

¹⁷⁷ Toimintasuunnitelma 2018, 1-3.

suurimmaksi osaksi kotiin. Heidän kouluttautuminen, kotoutuminen ja itsenäistyminen ovat jääneet vähemmälle huomiolle. Vuoden 2012 THL:n raportin mukaan yli 45 % kurdeista erityisesti naisista ovat työttömänä. Työttömyys on taloudellinen ja sosiaalinen tappio Suomessa asuvalle yhteisölle ja koko yhteiskunnalle.¹⁷⁸

Kurdiliitto järjestää pääkaupunkiseudulla ja Varsinais-Suomessa perehdytyskoulutuksia, seminaareja, uuden vuoden juhlia, kokouksia ja osallistuu muiden tahojen järjestämiin foorumeihin, keskustelutilaisuuksiin ja festareihin. Se on esimerkiksi jo toiminnan alkamisesta lähtien osallistunut Helsingissä toukokuun lopulla pidettävään Maailma kylässä -festivaaliin. Liitolla on kulttuurifestivaalissa oma pisteensä, jossa se esittelee vierailijoille omaa kulttuuriaan esimerkiksi musiikin, tanssin ja kirjallisuuden kautta. Tämän lisäksi Kurdiliitto seuraa aktiivisesti Kurdistanin ja Suomen tapahtumia, tiedottaa niistä, pääosin sosiaalisessa mediassa, ja tarpeen mukaan reagoi tapahtumiin järjestämällä esimerkiksi paneelikeskusteluja tai mielenosoituksia. Pääosa mielenosoituksista tai tukifestareista, jossa oli suora vaade, järjestettiin vuonna 2014, jolloin Isis nosti profiiliaan ja vuonna 2017, jolloin Kurdistanin autonominen alue piti kansanäänestyksen itsenäisyydestä.¹⁷⁹

Kurdit kerääntyvät mielenosoittaman yhdessä, sillä näin ne saavat paikalle enemmän väkeä ja siten mielenosoitus on näkyvämpi. Mielenosoitukseen osallistuvat eivät käytä vain Kurdistanin vakiintunutta lippua, vaan siellä liehuu usean eri kurdipuolueen tai tahon lippu kuten PJAK:in, PKK:n, KJAR:in, Komalan ja PYD:n. Moninaiset liput näkyvät mielenosoituksesta toiseen. Poikkeuksen tekee tosin syksyn 2017 tukifestari Kurdistanin itsenäisyyden puolesta, jossa liehui pääosin Kurdistanin ja Suomen liput. Kaikissa kurdien järjestämissä mielenosoituksissa, joihin olen vuosien varrella osallistunut, on näkynyt Abdullah Öcalanin kuvalla varustettuja lippuja.

Suomen kurdien Kulttuurikeskus tekee tiivistä yhteistyötä Yhdessä Rojavan Puolesta -ryhmän kanssa, jonka kanssa se jakaa Abdullah Öcalanin ideologian. Kulttuurikeskus ja itsensä solidaarisuusryhmäksi kutsuva Yhdessä Rojavan Puolesta ovat järjestäneet useita mielenosoituksia kuluneen muutaman vuoden aikana. Suomen kurdien Kulttuurikeskus pystytti esimerkiksi Helsingin narinkkatorille helmikuussa 2018 infoteltan. Samanlaisia

¹⁷⁸ Toimintasuunnitelma 2018, 3.

¹⁷⁹ Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017; The Guardian 28.9.2017.

infotelttoja on pystytetty myös Turun yliopistonkadulle¹⁸⁰. Kurdiliitolla ja Suomen kurdien Kulttuurikeskuksella on poliittisia näkemyseroja ja niiden toimintatavatkin eroavat toisistaan. Luvussa viisi, jossa avaan Kurdiliiton poliittista viestiä ja kantaa, käyn yksityiskohtaisemmin läpi BALAT blokkia edustavan Kurdiliiton näkemyseroja suhteessa BAVA blokkia edustavaan Suomen kurdien Kulttuurikeskukseen.

Niin Kurdiliitto kuin Suomen kurdien Kulttuurikeskuksen toimii pääosin pääkaupunkiseudulla, jossa asuu puolet Suomen kurdeista. Tapahtumia järjestetään siellä, missä väkeä on. Kurdiliiton järjestämissä tapahtumissa on selkeästi näkyvissä Suomen vasemmistopuolueet Vasemmistoliitto ja SDP. Kurdiliitto muun muassa järjestää keskustelutilaisuuksia, joihin osallistuu merkittäviä poliitikkoja vasemmistoliitosta ja SDP:stä. Näkyvin puolue sen toiminnassa on SDP¹⁸¹. Järjestö on esimerkiksi eräässä julkaisussaan vuodelta 2014 kertonut Vasemmistonuorten entisestä puheenjohtajasta Dan Koivulaaksosta, joka osallistui Kurdiliiton järjestämään Isisin vastaiseen mielenosoitukseen Helsingissä¹⁸². Vuonna 2016 liitto järjesti Helsingissä keskustelutilaisuuden *Kurdit maailmanpolitiikan jaloissa*, johon osallistui muun muassa SDP:n ja Vasemmistoliiton kansanedustajat Erkki Tuomioja ja Li Andersson¹⁸³. Naistenpäivänä Kurdiliitto julkaisi kuvan, jossa näkyi kurdinaisia, tasavallan presidentti Tarja Halonen sekä SDP:n presidenttivaaliehdokas Tuula Haatainen¹⁸⁴. Ja esimerkiksi Helsingissä helmikuussa 2018 järjestettyyn mielenosoitukseen tuli puhumaan pohjoismaiden vasemmiston pääsihteeri¹⁸⁵. On siis selvää, että Kurdiliitolla on kytköksiä suomalaisiin puolueisiin.

Näkisin, että kurdien osallistuminen puoluepolitiikkaan ja nimenomaan vasemmistoblokin toimintaan ei ole yllättävää. Aktiivisuuteen vaikuttavat monet tekijät, joista keskeisin on kohdemaan harjoittama syrjivä politiikka kurdeja vastaan. Toiseksi suuri joukko niistä kurdeista, jotka ovat Euroopassa aktiivisia kurdikysymyksiin liittyvissä asioissa ovat jo kotimaassaan pyrkineet ajamaan kurdien asiaa¹⁸⁶. Ja samalla on huomioitava, että vaikutusvaltaisimmat kurdipuolueet Kurdistanissa mm. PKK, KDP, PUK ja KDPI ajavat sosiaalidemokraattisia aatteita. Osa puolueista edustaa samalla

¹⁸⁰ Suomen kurdien Kulttuurikeskus -Facebook-sivu.

¹⁸¹ Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017.

¹⁸² Kurdiliitto -Facebook-sivulla 16.8.2014.

¹⁸³ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 4.4.2016.

¹⁸⁴ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 8.3.2018.

¹⁸⁵ Graduntekijä oli mielenosoituksessa paikalla.

¹⁸⁶ Baser 2011, 8-11.

vahvasti vasemmistoblokkia. Yhdysvaltalaisen kurditutkijan Charles Davidsonin mukaan KDP ja KDPI, joka toimii pääosin Itä-Kurdistanissa, suhtautuvat neutraalisti toisiinsa¹⁸⁷.

Järjestö pyrkii tekemään yhteistyötä kaikkien Suomen eduskuntapuolueiden kanssa, myös niiden puolueiden, jotka eivät istu eduskunnassa. Esimerkiksi keväällä 2015 Kurdiliitto järjesti Helsingissä vaalipaneelin eduskuntavaalien alla. Panelisteja oli muun muassa SKP:stä, RKP:stä, Kokoomuksesta, SDP:stä ja Köyhien Asialla -puolueesta. SDP kytköksestä huolimatta myös esimerkiksi kokoomuslaisia pyydetään puhumaan Kurdiliiton järjestämiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Myös sen toimintaan osallistuvista aktiiveista muutama toimii Kokoomuksessa tai on puolueen jäseniä.¹⁸⁸

Kurdiliiton järjestämissä tapahtumissa korostuu kurdien kokeman väkivallan, sorron ja kohtaamiensa vääryyksien muistelemine¹⁸⁹. Traagisten tapahtumien muistelemine on osa diasporayhteisön toimintaa. Viimeksi Turun yliopistolla pidettävässä Halabjan kemikaali-iskun muistotilaisuudessa muisteltiin Saddam Husseinin käymää sotaa kurdeja vastaan. Tunnelmaa hallitsi suru ja menneisyyteen katsominen. 17.3.2018 pidettyyn muistotilaisuuteen saapui myös kemikaali-iskun uhreja, jotka kertoivat vuoden 1988 surullisista tapahtumista, joissa henkensä menetti reilu 5 000 ihmistä. Muistotilaisuudessa seiiniin oli kiinnitetty isot Kurdistanin ja Suomen liput. Kurditutkija Kristiina Koivusen lisäksi puheenvuoroja pitivät muun muassa PUK ja KDPI -puolueiden edustajat, jotka toistivat jo aikaisemmin todettua. Paikalla luettiin myös Kokoomuksen kansanedustajan Saara-Sofia Sirénin kirjallinen tervehdys, jossa todettiin muun muassa, että ”kurdit ansaitisivat tunnustuksensa myös tämän päivän Lähi-idän tilanteessa.”¹⁹⁰ Tilaisuus oli kaksikielinen.

4.3 Kurdiliitto Isistä ja poliittista islamia vastaan

*Kun sinä synnyit, isäsi antoi elämänsä sinun tulevaisuutesi turvaamiseksi. Isäsi sinetöi verellään Kurdistanin vapautta, moniarvoisuutta ja demokratian arvoja ISIS islamisti järjestön vastaisessa taistelussa.*¹⁹¹

¹⁸⁷ Perustuu useisiin kasvokkain käytyihin keskusteluihin huhtikuussa 2018 kun Davidson vieraili Suomessa.

¹⁸⁸ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 2.4.2015; Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017.

¹⁸⁹ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 15.8.2014, 15.3.2015, 15.3.2016, 31.5.2017.

¹⁹⁰ Saara-Sofia Sirénin kirjallinen tervehdys 2018. Asiakirja on minun hallussa.

¹⁹¹ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 25.11.2014.

Kurdiliitto uutisoi ja julkaisi runsaasti materiaalia perustamisvuonnaan 2014 Isisiin liittyvistä taisteluista. Poliittisia ajankohtaisasioita, jotka liittyivät Kurdistaniin, julkaistiin 30 kappaletta vuonna 2014 ja mielenosoituksiin ja vetoomuksiin liittyviä julkaisuja 11 kappaletta. Vuonna 2015 niitä ei julkaistu lainkaan. Lähes kaikki julkaisut näissä kahdessa kategoriassa liittyivät Kurdistaniin ja suuri osa liittyi kurdien Isisin vastaiseen taisteluun. On huomioitava, että Kurdiliitto julkaisi ensimmäisen kerran 8.8.2014¹⁹², eli tämän valossa Isisin vastainen taistelu sai paljon huomiota järjestön keskuudessa.¹⁹³

Yllä oleva sitaatti on Kurdiliiton julkaisuista poimittu. Siinä järjestö kertoo eräästä vapaustaistelijasta, joka menehtyi terroristijärjestön vastaisessa taistelussa. Taistelijan vaimo synnytti samana päivänä tyttären. Tarinan mukaan tytön syntymätodistukseen kirjoitettiin yllä oleva katkelma, jotta hän muistaisi isänsä ja tämän uhrauksen. Kurdiliitto kirjoittaa samassa julkaisussa, että samankaltaisia tarinoita löytyy useita, jossa lapsi on menettänyt vanhempansa Isisin vastaisissa taisteluissa ja jatkaa:

*Näiden yhteiskunnallisten haavojen ja traumojen parantaminen on meidän inhimillinen velvollisuutemme ja tehtävämme on tehdä kaikkemme saadaksemme turvata rauhallista, vapaata ja turvallista tulevaisuutta lapsillemme.*¹⁹⁴

Isis kylvi kauhua ja pelkoa sen hallitsemilla alueilla ja pääsi etenemään Länsi- ja Etelä-Kurdistanissa. Kurdiliitto pyrki suoraan mielenosoittamalla tai vetoomuksien kautta estämään uuden kansanmurhan. Loppuvuodesta 2014 se jakoi useita julkaisuja, jossa oli kuvateksti: ”Kurdistan tarvitsee tukea. Estetään uusi kansanmurha yhdessä”.¹⁹⁵ Järjestö kirjoitti 8.8.2014 jättämässään vetoomuksessa:

Vetoamme Suomen hallitukseen, kansalaisjärjestöihin ja kansalaisiin tukemaan kurdeja estää humanitaarisen katastrofin ja uuden kansanmurhan syntymistä Etelä- ja Länsi-Kurdistanissa. Viime päivinä islamilaisen valtion (entinen ISIS) terroristit ovat hyökänneet useisiin Etelä-Kurdistanin kyliin ja kaupunkeihin erityisesti Sinjarin (kurdiksi

¹⁹² Kurdiliitto -Facebook-sivulla 8.8.2014.

¹⁹³ Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017.

¹⁹⁴ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 25.11.2014.

¹⁹⁵ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 13 & 15.8.2014.

Şingal), Celewlan ja Qaraqoshin alueilla. [--]. Sota IS:n terroristeja vastaan ei ole Etelä-Kurdistanin valinta, vaan tilanteen pakkosanelema. Kurdistanin aluehallinto on tehnyt kaikkensa välttääkseen sodan siirtymistä omille alueilleen, jotta kovalla työllä saavutettu alueen vakaus ja rauha eivät joutuisi vaaraan. Rauhallinen Kurdistan on antanut turvaa sadoilletuhansille ihmisille, jotka ovat lähteneet pakoon ISIS:n hyökkäyksiä Syyriasta ja Irakista. IS:n terroristeille kurdialueiden vakaus oli liikaa ja he tekevät kaikkensa vetääkseen kurdit mukaan alueella käynnissä ole-vaan armottomaan sotaan.¹⁹⁶

Kurdiliitto vetosi uudelleen hallitukseen noin viikon kuluttua. 14.8.2014 päivätyssä vetoomuksessa ilmaistaan tuki Kurdistanin itsehallintoalueelle taistelussa Isistä vastaan. Vetoomuksessa muun muassa todetaan, että KRG on pyrkinyt rakentamaan vuosikymmeniä tyrannian alla olleesta alueesta yhteiskunnan, jossa eri etniset ja uskonnolliset ryhmät voivat elää sulassa sovussa keskenään. Kurdiliiton mukaan, tuen antaminen sodan uhreille ja Etelä-Kurdistanille on inhimillinen, moraalinen ja sivistyksellinen velvollisuutemme. Järjestön mukaan Kurdistanin itsehallintoalue voi toimia rauhan ja vakauden takaajana, mikäli se saa kansainvälisen yhteisön tuen taaksensa. Vetoomuksessa puhutaan kurdien lisäksi kurdistanilaisista, joka viittaa suoraan siihen, että Kurdiliitto kannattaa Kurdistanin tai sen osan itsenäistymistä.¹⁹⁷ Vetoomus on hyvä esimerkki tutkijoiden Lenka Berkowitzin ja Liza Müggen esiin nostamasta frame bridging -strategiasta, jossa kurdikysymys yhdistetään sellaisiin asioihin, jotka ovat kotimaan tai EU:n agendalla¹⁹⁸. Tässä tapauksessa kurdeja tukemalla kansainvälinen yhteisö kykenee tehokkaammin kukistamaan Isisin ja saamaan rauhan Lähi-itään.

Kurdit näkyivät Isisin vastaisessa taistelussa mediassa melko paljon vuosina 2014-2017. Erityisesti kurdinaisista ja heidän taistelutahdostaan kirjoitettiin. Eräs uutisoiduimmista aiheista mediassa oli terroristijärjestön jäsenten pelko joutua naisen tappamaksi, sillä Isisin näkemyksen mukaan naisen tappama taistelija ei pääse paratiisiin¹⁹⁹. Sodalla oli suora vaikutus kurdidiasporaan ympäri maailmaa. Syntyi suora syy-seuraussuhde –Kurdit olivat melko näkyviä Isisin vastaisissa mielenosoituksissa. Mielenosoitukset keräävät

¹⁹⁶ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 8.8.2014 & 15.8.2014.

¹⁹⁷ Kurdiliiton edustajan haastattelu 27.5.2018. Sähköpostitse.

¹⁹⁸ Berkowitz ja Mügge 2014, 84f.

¹⁹⁹ Mm. Independent 10.4.2016.

paikalle suuren joukon itsenäisiä kurditoimijoita, jotka eivät välttämättä jaa samankaltaista arvopohjaa. On hyvä muistaa, että suuri joukko eri blokkien kannattajista sympatisoivat toisiaan.²⁰⁰

Kurdiliiton mukaan osa kurdihdistyksistä valitsee oman tiensä toimia, sen sijaan, että pyrkisivät tiivistämään kurdien rivit. Kurdiliiton edustajan mukaan ”päättöksen taustalla vaikuttaa useammin poliittinen sitoutuminen johonkin ideologiaan tai suuntaukseen, joka näkyy myös Kurdistanin poliittisella kentällä.”²⁰¹. Kurdiliitto ei lähes lainkaan osallistu Suomen kurdien Kulttuurikeskuksen ja sen kanssa läheisesti yhteistyötä tekevän Yhdessä Rojavan Puolesta -solidaarisuusryhmän järjestämiin tapahtumiin. Erimielisyyttä aiheuttaa poliittinen eripura siitä, kuinka kurdien asiaa tulisi edistää Suomessa sekä ideologinen ero²⁰².

Isisin vastaisesta sodasta julkaisemisen ja sen pohjalta järjestettyjen massakokoontumisten lisäksi Kurdiliitto on ottanut muun muassa kantaa ääri-islamia vastaan. Isis edustaa poliittisen islamin valtaa, se haluaa poliittisia keinoja käyttäen alistaa valtaamiansa alueita. Isisin nousulla oli suora vaikutus myös Eurooppaan ja se radikalisoi ihmisiä. Tämä trendi huolestutti myös Kurdiliittoa. Värväämistä tiedetään tapahtuneen julkisilla paikoilla ja moskeijoissa. Suomesta on lähtenyt Isisin toimintaan väestöön suhteutettuna eniten ihmisiä²⁰³. Kurdiliitto oli erityisesti vuosina 2014-2015 melko aktiivinen kirjoittamaan Isisistä ja pitämään mielenosoituksia, jossa vaadittiin avun lähettämistä alueelle.

25.1.2015 Kurdiliiton puheenjohtaja Welat Nehri ja sihteeri Maijd Hakki julkaisivat Helsingin Sanomissa mielipidekirjoituksen Kurdiliiton nimissä. Kirjoitus koski valeimaameja, jotka ovat ”sharia-lain puolesta vannovia ja länsimaalaisia arvoja halveksuvia henkilöitä.” Nehrin ja Hakkin mukaan muslimiyhteisöissä toimii myös maltillisia imaameja sekä tavallisia muslimeja, jotka ovat huolissaan ääri-islamin leviämisestä. Kirjoittajien mukaan länsimaaisia arvoja halveksuvien imaamien ja uskonopettajien on helppo piiloutua Suomen muslimiyhteisöön:

²⁰⁰ Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017.

²⁰¹ Kurdiliiton edustajan haastattelu 27.5.2018. Sähköpostitse.

²⁰² Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017; Raja-aho 2018, 54f,71.

²⁰³ HS 26.9.2014.

Itseoppineilla valeimaameilla on liian hyvät mahdollisuudet päästä saarnaajiksi tai uskonopettajiksi. Tämä tarjoaa radikaalivoimille keinon soluttautua yhteisöön tarkoitusperiensä ajamiseksi. Vihan tai leimaantumisen pelossa yksittäisten ihmisten tai ryhmien on vaikeaa puuttua imaamien touhuihin. On virhe sulattaa tätä kaikkea sananvapauden nimissä.²⁰⁴

Welat Nehri toteaa Helsingin Sanomille antamassaan haastattelussa että, ääriliikkeillä on hyvät mahdollisuudet rekrytoida väkeä poliittisen islamin kannattajiksi. Kurdiliiton puheenjohtaja perää muslimiyhteisöltä ja Suomen viranomaisilta yhteistyötä ongelman ratkaisemiseksi. Puheenjohtajan mukaan keskustelu ei liity vain uskontoihin, vaan se on osa laajempaa yhteiskunnallista ilmiötä, jossa väkivaltaan kannustamisesta on tullut normi. Lainsäädännöllä pitäisi hänen mukaansa olla keinoja puuttua tähän.²⁰⁵

4.4 ”Suomi sivistyneenä yhteiskuntana ei voi katso[a] poispäin, kun hädänalaiset ihmiset hakeutuvat turvaan”

Kurdiliitto osallistui, *Suomi sanoo tervetuloa -kansalaispiknik* tapahtumaan syyskuussa 2015 ja aikaisemmin samana kesänä se osallistui, *Meillä on unelma* -mielenosoitukseen²⁰⁶. Kurdiliitto julkaisi lisäksi mielipidekirjoituksia yksin sekä yhdessä muiden tahojen kanssa Helsingin Sanomissa. Kurdiliitto toteaa mm. yhdessä Somaliliiton, Monihelin ja Cultura-säätiön kanssa, että ”kaikkien yhteisenä tavoitteena on vaikuttaa siihen, että yhä monimuotoisempi suomalainen yhteiskunta on kaikille hyvä paikka olla ja elää.” Mielipidekirjoituksen laatijat toivoivat maltillista keskustelua pakolaisista ja turvapaikanhakijoista. Kirjoittajien mielestä kiihkon ja tietoon pohjautuva keskustelu rakentaa Suomea.²⁰⁷

Suomeen saapui vuoden 2015 aikana kymmeniä tuhansia turvapaikanhakijoita, tämä vei viranomaiset ja vapaaehtoisjärjestöt ääri rajoille. Helsingin Sanomissa 7.9.2015 julkaistussa mielipidekirjoituksessa Kurdiliitto kirjoittaa, että oleskelulupien käsittelyaikojen lyhentäminen olisi koko yhteiskunnan edunmukaista. Liiton mukaan

²⁰⁴ HS 25.1.2015.

²⁰⁵ HS 26.1.2015.

²⁰⁶ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 10.9.2015 & 27.7.2015.

²⁰⁷ HS 1.8.2015.

vastaanottokeskusten perustaminen ei yksin riitä, vaan tarvitaan mittavia panostuksia, jotta käsillä olevaan ongelmaan saataisiin ratkaisu. Kurdiliitto kokee vuosia kestävän turvapaikkaprosessin olevan ongelmallinen:

Suurimpia ongelmia ovat jo vuosien ajan olleet oleskelulupakäytännöt ja runsas byrokratia, joiden takia suurin osa turvapaikanhakijoista viettää useamman vuoden elämästään vastaanottokeskuksissa täydessä epävarmuudessa tulevaisuudestaan. Vuosiksi venyvä elämä vastaanottokeskuksissa on turvapaikanhakijoille rankkaa, koska aikaa ei kyetä hyödyntämään esimerkiksi suomen kielen opiskeluun tai muuhun hyödylliseen tekemiseen. Tuona aikana pääsy kielikursseille tai työhön on käytännössä kiven takana. Syrjäytymisen kierre saattaa alkaa jo vastaanottokeskuksissa. Pitkä odottelu ja itsensä hyödyttömäksi kokeminen jättää kielteisen leimansa niin turvapaikanhakijoihin kuin maahanmuuttajiin epäröivästi suhtautuviin ihmisiin. Resurssit eivät välttämättä riitä hyödyllisen tekemisen, työn tai opiskelun, tarjoamiseen vastaanottokeskuksissa tulevaisuudessakaan. Sen sijaan byrokratiaa voitaisiin purkaa ja palkata lisää henkilökuntaa käsittelemään turvapaikkahakemuksia. Nopea käsittely auttaisi niitä ihmisiä, jotka oikeasti ovat turvapaikan tarpeessa, aloittamaan tavallisen elämän Suomessa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Saman ratkaisun turvin pystyttäisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa käsittelemään myös niiden ihmisten hakemuksia, jotka eivät ole oikeutettuja saamaan turvapaikkaa Suomesta.²⁰⁸

Pakolaisuuteen ja maahanmuuttoon liittyvissä asioissa Kurdiliitto kokee parannettavaa. Liiton mukaan yleinen mielipide maahanmuuttajia kohtaan on muuttunut kielteiseksi, ja tästä kärsivät myös ne ihmiset, jotka ovat kotoutuneet suomalaiseen yhteiskuntaan. Lisäksi kotimaan tilanne aiheuttaa haasteita, sillä se vaikuttaa suoraan kurdien integroitumiseen ja siihen panostamiseen. Oma rooli pidetään tärkeänä kotouttamisen saralla, mutta resurssien puute on Kurdiliiton eräs suurimmista ongelmista. Järjestö toimii hyvin pitkälle vapaaehtoisvoimin. Toiminta on pääosin yhden tai kahden ihmisen pyörittämää. Edustajan mukaan se on pikemminkin sivutoimi, joka voidaan katsoa

²⁰⁸ HS 7.9.2015.

harrastukseksi kuin ammattimaiseksi toiminnaksi. Kurdiliiton keskeisimpiä tavoitteita on järjestön toiminnan vakiinnuttaminen. Tätä varten se pyrkii saamaan rahoitusta, jotta se voisi palkata kokoaikaisen työntekijän liiton toiminnan pyörittämiseksi.²⁰⁹

Tutkimustulokset osoittavat, että Kurdiliitolle keskeisintä on kotouttamisen tukeminen, tässä kielellä, koulutuksella ja työllä on iso merkityksensä järjestön mukaan. Kaikista sen Facebook -julkaisuista 36 % käsitteli sosiokulttuurillisia asioita. Tähän kategoriaan kuuluu jo pitkään maassa asuneiden auttamisen lisäksi pyrkimys opastaa ja auttaa myös pakolaisia ja turvapaikanhakijoita. Uusien tulijoiden kotouttamista on pyritty tukemaan muun muassa *Opi suomea kävellessä!* -tempauksen kautta. Myös taideretkiä on järjestetty. Toivomuksena on ollut saada näihin taide- kävelyretkiin mukaan nimenomaan suomea osaavia vapaaehtoisia. Tämänkaltaisia kotouttamista tukevia hankkeita on järjestetty pääosin yhdessä Monihelin kanssa.²¹⁰

4.5 Newroz on vastarinnan ja kurdiasialle liputtamisen juhla

*Taistelu vapauden, tasa-arvon, ihmisarvoisen elämän ja itsemääräämisoikeuden puolesta elää niin vahvasti, että se pyyhkäisee surun kyynleet silmistämme toistensa jälkeen.*²¹¹

Yllä oleva sitaatti on Kurdiliiton nettisivulla maaliskuussa 2016 julkaistusta tekstistä. Nettisivulla julkaistu teksti näkyi samana päivänä Kurdiliiton Facebook-sivulla. Newroz eli uusi vuosi, jota vietetään perinteisesti maaliskuun 21. päivä, on vanha persialainen uudenvuoden juhla²¹². Newroz on kurdien suurin kansanjuhla, joka kokoaa kansakunnan yhteen. Sitä vietetään keväällä, jolloin maa alkaa uudelleen elävöityä, vihreys lisääntyy ja harmaus katoaa.

Newroz juhlii uutta alkua ja siinä tuli ja luonto ovat merkittävässä roolissa. Toisin kuin monissa muslimimaiden lipuissa, joissa on puolikuu, Kurdistanin lipussa on 21 säteinen aurinko, joka viittaa vanhaan tuliuskontoon. Tuli koetaan vahvana osana kurdikulttuuria ja se näkyy erityisesti Newrozin aikana. Kristiina Koivusen ja Welat Nehrin mukaan

²⁰⁹ Kurdiliiton toimintasuunnitelma 2018, 4f; Kurdiliiton edustajan haastattelu 27.5.2018. Sähköpostitse.

²¹⁰ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 7.7.2016 & 10.7.2016.

²¹¹ Kurdiliitto 20.3.2016.

²¹² Gunter 2008, 2.

Kurdistanin lipussa oleva ”keltainen aurinko merkitsee jatkuvuutta ja toivoa. 21 sädettä symboloivat Kurdistanin kansallispäivää, newrozia, joka merkitsee taistelua ja vastarintaa sortoa ja alistusta vastaan”²¹³. Uutena vuotena sytytetään kokko, tanssitaan ja lauletaan. Perinteiseen tapaan kokot sytytetään vuorilla.

Sen lisäksi, että Newroz on kurdien uusi vuosi, on se samalla kurdiliikkeen tärkein tapahtuma, joka kokoa kurdit yhteen suurmielenosoittamaan oikeuksiensa puolesta, toteaa kurditutkija Kristiina Koivunen. Newrozin alla järjestettäviin mielenosoituksiin osallistuu satoja tuhansia kurdeja ja mielenilmaukset ja siitä ajoittain seuraavat provokaatiot ovat saaneet kriisejä aikaiseksi, esimerkiksi Turkissa, jossa armeija pyydetään usein apuun²¹⁴. Turkin viranomaiset ovat jo kymmenien vuosien ajan pyrkineet estämään kurdeja viettämästä uutta vuotta. Lisäksi sana Newroz on maassa kielletty, sillä kirjaimet W, Q ja X ovat laittomia, vaikka kuten tutkija Michael M. Gunter toteaa, lähes jokaisesta vessasta Turkissa löytyy kirjain W²¹⁵. Turkki on jatkuvasti hankaloittanut kurdien pyrkimystä ajaa omia oikeuksiaan ja kieltänyt monia kurdipuolueita toimimasta²¹⁶. Esimerkiksi Turkille ja Iranille, jossa asuu eniten kurdeja, kurdikysymys on tukala.²¹⁷

Uuden vuoden päivä on Turkissa asuville kurdeille iso mielenilmauspäivä. Uusi vuosi symboloi vapautta ja vastarintaa sortajia vastaan. Ympäri Kurdistania ja diasporaa ihmiset kerääntyvät yhteen juhlistamaan kurdikulttuuria. Samoissa tapahtumissa vaaditaan myös oikeuksia ja kansanmurhien tunnustamista. Pohjois-Kurdistanissa kaupungit voivat parhaimmillaan kerätä yhteen puoli miljoonaa ihmistä. Myös Suomessa Newroz-juhlat ovat vahvasti poliittisia. Poliittinen viesti ja kurdikysymys nostetaan esille aina uutena vuotena niin diasporassa kuin Kurdistanissakin²¹⁸. Esimerkiksi keväällä 2013 kurdilainen kansanedustaja luki Pohjois-Kurdistanissa järjestetyssä Newroz-juhlassa vangitun PKK johtajan Abdullah Öcalanin kirjoittaman tulitaukojulistuksen²¹⁹.

Kurdiliitto ja sen alaisuudessa olevat yhdistykset järjestävät useissa Suomen kaupungeissa Newroz-juhlia. BAVA ja BALAT blokki pitävät joka vuosi erilliset

²¹³ Koivunen & Nehri 2013, 71.

²¹⁴ Koivunen 2006, 242; Koivunen & Nehri 2013, 60f.

²¹⁵ Gunter 2008, 88f. Huom. WC.

²¹⁶ Koivunen & Nehri 2013, 205-207.

²¹⁷ McDowall 1996, 274,375,435f; Gunter 2008, 10,16,48,53-55; Yildiz 2006, 43; Yle 21.1.2018.

²¹⁸ Koivunen & Nehri 2013, 61.

²¹⁹ Koivunen & Nehri 2013, 193.

Newroz juhlat. Tunnetuin BAVA blokin edustaja Suomessa on Suomen kurdien Kulttuurikeskus ja BALAT blokin Kurdiliitto²²⁰. BALAT blokin uuden vuoden juhlassa kuullaan poliittisia puheita, joita pitävät yleensä Kurdistanin kolmen isoimman puolueen PUK:n, KDP:n ja KDPI:n edustajat. Puheiden sisältö on useimmiten koskettanut Kurdistanin ja kurdien asiaa.²²¹ Juhlat keräävät paikalle satoja ihmisiä ympäri Suomea²²².

Kaikissa neljässä valtiossa, joissa kurdeja asuu, poljetaan heidän ihmisoikeuksiaan sekä kulttuurillista ilmaisunvapautta. Myös pelkoa ja häpäisyä harjoitetaan. Esimerkiksi vuonna 2013 Marivanin kaupungissa mies tuomittiin pukeutumaan kurdilaiseen kansalliseen naisten pukuun ja hänet ajelutettiin ympäri kaupunkia. Kurdiyhteisö Kurdistanissa ja diasporassa reagoi välittömästi – se piti tuomiota naisvihamielisenä ja kurdivastaisena. Tukeakseen naisten asemaa ja kurdien oikeuksia, kurdimiehet ympäri Kurdistania ja Eurooppaa pukeutuivat kurdinaisten kansallisiin vaatteisiin ja julkaisivat itsestään kuvia sosiaalisessa mediassa. Myös Suomen kurdit osallistuivat kampanjaan. Niin naiset kuin miehetkin ristiin pukeutuivat ja näin antoivat tukensa tasa-arvolle²²³. Tämänkaltaiset tapahtumat ja mielenilmaukset eivät jää huomaamatta diasporassa, sillä se mitä tapahtuu Kurdistanissa, välittyy suoraan diasporaan.

Newroz on juhla, jossa elävöitetään kurdikulttuuria, ylläpidetään kansallista muistoa ja vahvistetaan kansallista identiteettiä. Östen Wahlbeck on todennut Newrozin olevan poliittinen ja kulttuurillinen juhla, jossa ylläpidetään kulttuuria ja annetaan tuki kurdiasialle²²⁴. Newroz on merkittävä juhla, ei vain sen historiallisen taustansa vuoksi, vaan nimenomaan sen vuoksi, että juuri Newrozin alla kurdeja on sorrettu ja heitä vastaan on hyökätty. Tunnetuin Newrozin alla kurdeja vastaan tehty hyökkäys oli Husseinin hallinnon tekemä Anfal-kampanja vuosina 1987-1988, jolloin kurdeja vastaan käytettiin kemiallisia aseita, muun muassa sariinia. Saddam Husseinin serkku Ali Hasan al-Majid, joka tunnetaan myös nimillä Kemikaali-Ali ja Kurdistanin teurastaja johti operaatiota. Al-Majid allekirjoitti vuonna 1987 määräyksen, jonka mukaan, toimivallan puitteissa aseistettujen joukkojen on tapettava jokainen eläin tai ihminen alueella²²⁵. 16.3.1988, noin viikko ennen Newrozia Husseinin hallinto vapautti Halabjan kaupunkiin kemiallisia aseita, jotka tappoivat tuhansia ihmisiä ja jätti sadat tuhannet muut kärsimään sen

²²⁰ Raja-aho 2018, 54,71.

²²¹ Wahlbeck 2005, 1007; Toivanen 2014, 94; Wahlbeck 1997, 187-190; Pyykkönen 2007, 73f.

²²² Vuonna 2018 Newrozia juhlittiin ainakin Turussa, pääkaupunkiseudulla ja Vaasassa,

²²³ Radio Sweden 25.4.2013.

²²⁴ Toivanen 2014, 94; Wahlbeck 2005, 1010; Wahlbeck 2013, 55f.

²²⁵ BBC News 25.1.2010.

sivuvaikutuksista: suuri joukko kemiallisia kaasuja hengittäneistä ihmisistä on saanut leukemian tai syövän, joka on yleisin sairaus Halabjassa²²⁶.

Useat kurdilyhdistykset Suomessa ja maailmalla ovat pyrkineet saamaan valtionsa tunnustamaan Halabjan tapahtumat kansanmurhaksi, myös Kurdiliitto. Ruotsi ja Norja ovat tunnustaneet Halabjan tapahtumat kansanmurhaksi. Kristiina Koivusen mukaan Halabjan kaasuisku on maailman suurin ensimmäisen maailmansodan jälkeen siviileihin kohdistunut kemiallisilla aseilla tehty hyökkäys. Kansainvälisen yhteisön vaikeneminen Halabjan massamurhasta antoi Saddam Husseinille syyn jatkaa kurdisiviilien murhaamista – Halabjan massamurhan jälkeen Ba’ath-puolue aloitti Anfal-kampanjan, joka oli kurdeja vastaan kohdistettu laajamittainen massamurha. Halabjan kaupunki tunnettiin nimellä Runojen puutarha, sillä se oli aikoinaan yksi Kurdistanin kulttuurin keskuksista. Tätä Irakin armeija pyrki tuhoamaan, Kristiina Koivunen kirjoittaa.²²⁷

Suomessa asuu kymmeniä kurdeja, jotka ovat Halabjasta kotoisin, ja jotka ovat selvinneet massamurhasta. Iskun nimi Al-Anfal²²⁸ on peräisin Koraanin kahdeksannesta suurasta. Al-Anfal oli hyvin organisoitu kahdeksanvaiheinen isku. Lähteiden mukaan reilu 182 000 ihmistä menetti Anfal-operaation aikana henkensä, 4500 kylää tuhottiin, ja miljoona ihmistä karkotettiin. Ihmisiä murhattiin vankileireillä ja tuhansia naisia ja lapsia katosi. Husseinin hallinto iski myös muita vähemmistöjä vastaan, kuten kristittyjä.²²⁹

Kurdiliitto muisteli kaasuiskun tapahtumia Turun yliopistossa 17.3.2018 pitämässään muistotilaisuudessa²³⁰. Se julkaisee vuosittain Facebookissa runsaasti aineistoa Halabjan traagisiin tapahtumiin liittyen²³¹. Helsingissä järjestettävään Halabjan 25. vuosipäivän muistotilaisuuteen osallistui keväällä 2013 yhteensä 25 eri poliittista puolelta ja tahoa. Joukossa muun muassa PUK, KDP, KDPI, PKK, Irakin Kurdistanin kommunistinen puolue sekä uskonnollinen yhteisö Yarsanin demokraattinen järjestö. Tilaisuuteen osallistui suomalaisia puhujia ja puolueiden edustajia. Kurdiliitto järjesti samalla viikolla myös muistokulkueen, jossa liehui Suomen ja Kurdistanin liput.²³² Welat Nehrín mukaan ”Halabjan muistotilaisuus synnytti vahvan tahdon siitä, että kurdeilla on potentiaalia

²²⁶ Gunter 2008, 14.

²²⁷ Kristiina Koivunen blogikirjoitus, Voima 15.3.2013; Yle 16.3.2013.

²²⁸ Arabiaksi saalis tai sotasaaliit.

²²⁹ KRG 2018; BBC News 25.1.2010.

²³⁰ Olin itse paikalla.

²³¹ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 1.3.2015, 15.3.2015, 15.3.2016 & 17.3.2017.

²³² Youtube 26.4.2013; TS 15.4.2013.

tehdä yhteistyötä ja kerääntyä saman katon alle. Anfalin muistokulkue kuukausi myöhemmin vahvisti myös kurdien rivejä.”²³³

Newroz symboloi kurdeille vastarintaa ja oikeuksien vaatimista. Se on kurdikulttuurille ja kurdiasialle liputtamista ja sen eteen taistelemista. Se ei ole vain tanssia, tulta ja laulua vaan myös kurdiasian esiintuomista. Kurdeille Newroz on kaikkein merkittävin kansanjuhla, jota juhlitaan tavalla tai toisella, vaikka Kurdistanissa olisi sota. Nehrin mukaan sen osoittaa Peshmerga-joukkojen Isisin vastaiselta rintamalta lähettämä viesti: ”Me suojelemme teitä, juhlikaa Newrozia rauhassa”²³⁴.

²³³ Kurdiliiton edustajan haastattelu 27.5.2018. Sähköpostitse.

²³⁴ Kurdiliitto 20.3.2016.

5 KURDILIITTO – SEN POLIITTINEN VIESTI JA KANTA

5.1 Kurdiliitto edustaa BALAT blokkia

BAVA blokki eli Suomen kurdien Kulttuurikeskus käyttää Facebookissa profiilikuvanaan Rojavassa käyttöön otettua lippua²³⁵. BALAT blokki sen sijaan käyttää uutta versiota ensimmäisen kerran vuonna 1920 Pariisin rauhankonferenssissa esitellystä lipusta, jota nykyisin Kurdistanin autonominen alue käyttää virallisena lippunaan. *Alaya Rengin*²³⁶ esitteli ensimmäisen kerran *Khoyboun*²³⁷ ryhmä vuonna 1920. Lippu otettiin käyttöön 1920-luvulla Araratin tasavallassa Länsi-Kurdistanissa. Turkin kurdit loivat lipun, jonka nyt pääosin Irakin ja Iranin kurdit Itä- ja Etelä-Kurdistanissa käyttävät. Lippu standardisoitiin 1990-luvun lopulla. Siinä on 21 säteinen aurinko, joka tekijän mukaan edustaa kurdien alkuperäisiä uskontoja alevismia, jansanismia ja jesidismiä, jossa aurinko ja numero 21 ovat tärkeitä²³⁸. Lippujen ja symboleiden perusteella on helppoa nähdä, kumpaan blokkiin henkilö kuuluu²³⁹.

Kurdiliitto ei aja Abdullah Öcalanin ideologiaa, vaan blokin edustajat ovat nationalistisia toimijoita, jotka pääsääntöisesti toimivat tai kannattavat joko Kurdistanin isänmaallista liittoa, Kurdistanin demokraattista puoluetta, tai Iranin Kurdistanin demokraattista puoluetta. Näiden puolueiden poliittinen ideologia ei nojaa anarkismiin tai marxismiin. Kurditutkija Östen Wahlbeckin mukaan kurdiyhdistykset ovat poliittisesti erittäin hajanaisia, joka on suoraa seurausta kotimaan poliittisista ja sosiaalisista eroavaisuuksista. Suurimalla osalla on yhteyksiä Kurdistanissa toimiviin merkittäviin puolueisiin.²⁴⁰

Vaikka BALAT ja BAVA blokin edustajien välit eivät ole vihamielisiä, on yhteistyötä tehty vuosien saatossa vähän. Suomen kurdien Kulttuurikeskus tekee tiivistä yhteistyötä anarkistisen Yhdessä Rojavan Puolesta -ryhmän kanssa. Facebookissa he esimerkiksi jakavat toistensa julkaisuja lähes viikoittain. Suomen kurdien Kulttuurikeskuksella ja

²³⁵ Lippu käytössä Facebook-profiilissa vielä 2017. Lippu löydettävissä Kuvat-osiosta.

²³⁶ Värikäs lippu.

²³⁷ Itsenäisyys tai Itsenäiset. Myös Xoybun.

²³⁸ Rudaw 21.7.2017.

²³⁹ Kananen 2014, 79.

²⁴⁰ Wahlbeck 2005, 1007; Baser 2015, 6; Wahlbeck 1997, 186.

YRP -ryhmällä on samanlainen ideologinen tausta. Molemmat tahot ajavat Abdullah Öcalanin demokraattista konfederalismia²⁴¹.

Kurdiliiton edustajan mukaan järjestö pyrkii saamaan kaikki Suomessa toimivat kurdilyhdistykset organisaationsa alaisuuteen. Hänen mukaansa liitto ajaa kaikkien kurdien asiaa ja jatkaa:

Valitettavasti osa yhdistyksistä sen sijaan, että pyrkisivät tiivistämään yhteistyötä Suomessa toimivien kurdijärjestöjen kanssa, ovat erinäisistä syistä valinneet oman tien. Päätöksen taustalla vaikuttaa useammin poliittinen sitoutuminen johonkin ideologiaan tai suuntaukseen, joka näkyy myös Kurdistanin poliittisella kentällä. Olemme aina välillä pitäneet yhteyttä myös tämän tyyppisiin yhdistyksiin ja heidän edustajiin, osallistuneet heidän tapahtumiin tai kutsuneet heidät omiin tapahtumiimme. Valitettavasti lähestyminen on vaan ollut yksisuuntaista, eikä vastavuoroista lähestymistä ole ollut näköpiirissä. Meille Kurdiliitossa on tärkeintä, että kuljemme yhdessä yhtenäisenä kansana Kurdistanin ja Suomen lipun alla Suomen lakia ja yhteiskunnallista rauhaa kunnioittaen. Olemme tulleet sellaiseen johtopäätökseen, että vain jättämällä poliittiset ja ideologiset suuntaukset pois toiminnastamme, voimme aidosti palvella yhteisömme etuja.²⁴²

Tutkimukseni mukaan Kurdiliitto ei ole aatteellisesti ja poliittisesti sitoutumaton, vaikka se niin toteakin olevansa²⁴³. Kurdiliitto on politisoitunut kattojärjestö, jolla on selvästi kytköksiä ainakin KDPI:hin. Kurdiliiton, sen alaisuudessa olevien tai sitä tukevien yhdistysten uuden vuoden juhlissa kuullaan kurdilaisten puolueiden poliittisia puheita. Lähes kaikissa osallistumissani Kurdiliiton tapahtumissa on ollut PUK:n, KDP:n ja KDPI:n edustajia, jotka ovat pitäneet vuorollaan puheenvuoroja. Näitä tapahtumia ovat olleet muun muassa Halabjan muistotilaisuudet sekä Newroz-juhlat.²⁴⁴ Vaikka Suomen kurdit Facebook-sivun toimitusryhmä julkaisikin keväällä 2015 tiedotteen, jossa se kielsi kaikenlaiset lobbaamiset ja puolueiden propagandaa sisältävät viestit, on Kurdiliitto

²⁴¹ Suomen kurdien Kulttuurikeskus -Facebook-sivu.

²⁴² Kurdiliiton edustajan haastattelu 27.5.2018. Sähköpostitse.

²⁴³ Kurdiliiton puheenjohtaja Welat Nehri 27.1.2018. Sähköpostitse.

²⁴⁴ Wahlbeck 2005, 1007, Toivanen 2014, 94; Wahlbeck 1997, 187-190; Pyykkönen 2007, 73f.

jakanut KDP:in ja KDPI:hin liittyviä julkaisuja ja mainostanut näitä puolueita Facebook-sivullaan. Suomen kurdit on Kurdiliiton alaisuudessa oleva Facebook-sivu.²⁴⁵

Kurdipuolueista KDP ja KDPI näkyvät kaikkein selkeimmin Kurdiliitossa. Liitossa toimii useita ihmisiä, jotka ovat joko puolueiden toiminnassa mukana tai jotka tukevat näitä kahta puoluetta. KDP ja erityisesti KDPI kytkökset ovat selviä, sillä Kurdiliiton jäseniä ja johtoryhmän edustajia osallistuu vuosittain esimerkiksi KDPI:n toimintaan ja sodassa kaatuneiden muistotilaisuuksiin Suomessa. Kurdiliiton hallituksesta löytyy jäseniä, jotka ovat mukana järjestämässä KDPI:n tapahtumien järjestelyjä. Tutkimustulokset eivät tässä ole yllättäviä, sillä Kurdiliiton alaisuudessa toimii 29 yhdistystä, joiden toimintaa pyörittävät pääosin henkilöt Etelä- ja Itä-Kurdistanista, joissa edellä mainitut puolueet pääosin toimivat. Kurdiliiton jokaisessa tapahtumassa on ollut näytillä Suomen ja Kurdistanin liput.

2. *Rebandan* (2. Tammikuuta), joka on Kurdistanin tasavallan perustamispäivä²⁴⁶ on sellainen vuosittain pidettävä tapahtuma, johon Kurdiliiton alaisuudessa olevat yhdistykset osallistuvat tai jonka he järjestävät. 2. Rebandan tapahtumia järjestetään ympäri Suomea. Aluksi siinä pidetään pitkiä puheenvuoroja, jonka jälkeen alkaa musiikki ja tanssi. Juhlatilan seinältä löytyy aina Kurdistanin tasavallan presidentin perustajan Qazi Mohammadin ja useiden muiden kurdijohtajien kuvat. Kurdiliiton tapahtumissa on harvoin, jos ollenkaan nähty PKK:n johtajan Abdullah Öcalanin kuvia. Facebook-tapahtumajulkaisujen yhteydessä liitto on kommenttikenttien kautta ajoittain jakanut KDP ja KDPI -puolueiden sivut²⁴⁷. Yleensä ennen tilaisuuden alkamista lauletaan kurdien kansallislaulu *Ay Reqib*²⁴⁸. Kansallislaulua lauletaan useimmissa Kurdiliiton tai KDPI:n järjestämissä tapahtumissa.

Kurdiliitto on vuosien 2014-2018 aikana kritisoinut BAVA blokin toimintaa pariin otteeseen. Kritiikkiä on annettu joko suoraan tai epäsuorasti. Esimerkiksi joulukuussa 2014 Kurdiliitto kritisoi Facebookissa erään BAVA blokkia edustavan nuoren kurdiaktiivin Yle radiolle antamaa haastattelua todeten:

²⁴⁵ Suomen kurdit toimitusryhmän tiedote 1/2015; Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017.

²⁴⁶ Kurdistanin tasavallan perustamispäivä, 2.1.1946.

²⁴⁷ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 7.2.2015, 3.4.2015, 5.4.2015, 6.3.2015, 9.2.2016, 15.4.2017. Tässä vain osa julkaisuista, joissa on KDP ja KDPI kytkös.

²⁴⁸ Vapaasti käännettynä, Kuule Vihollinen.

Kuuntelin mielenkiinnolla Airinin haastattelun itsenäisyydestä. Kunnioitan hänen mielipidettä, mutta tunnen pahoillani siitä että henkilö, jolta puuttuu perustiedot Kurdistanin historiasta joidenkin abstraktin tietojen perusteella lähteä kieltämään Kurdistanin itsenäisyyttä. Ihmisen perusoikeus on itsemääräämisoikeus niin myös kurdi kansalla on oltava itsemääräämisoikeutta. Se, että joku poliittinen puolue lähtee omien lyhyt tähtäimen tavoitteiden takia luopumaan itsemääräämisoikeudesta ei merkitse siitä että kansakunnalla ei ole itsenäisyyshaavetta. Kun kuuntelin Skotlantilaisen haastattelun itsenäisyydestä huomasin suuren eron demokratiasta kasvatusta saanutta ja ideologian vankina olevien välistä eroa. Kurdi kansa on maksanut kova hintaa itsemääräämisensä puolesta ja sitä tavoitteesta ei koskaan ole luovuttu.²⁴⁹

Julkaisun on tehnyt yksi Kurdiliiton Facebook-sivun ylläpitäjistä. Julkaisun sisältö kertoo jo itsessään paljon. Todennäköistä on, että ideologia, johon julkaisussa viitataan ja jota kritisoidaan, on Öcalanin näkemys, jonka mukaan kansallisvaltion perustaminen ei ratkaise kurdikysymystä. Suomen kurdien Kulttuurikeskus ja Yhdessä Rojavan Puolesta -ryhmä, jossa Yle radiossa vierailut kurdinainen on vaikuttanut, kannattavat Öcalanin näkemystä kurdiongelman ratkaisussa²⁵⁰. Kurdiliitto otti myös kantaa maaliskuussa 2018 Ison Omenan kauppakeskuksessa Matinkylässä tapahtuneeseen selkkauksen, jossa noin 30-henkinen joukko otti yhteen järjestysvalvojen kanssa. Uutisen mukaan joukko oli aluksi poistettu metrosta häiriökäyttäytymisen vuoksi, jonka jälkeen he olivat siirtyneet Isoon Omenaan osoittamaan mieltään Isistä vastaan. Järjestyksenvalvojat käyttivät paprikasumutinta. Poliisi pidätti paikalta kaksi henkilöä, jotka myöhemmin vapautettiin. Ison omenan mielenilmauksen takana oli BAVA blokkia edustava Suomen kurdien Kulttuurikeskus, joka jakoi Facebookissa videon tapahtuneesta²⁵¹.

Kurdiliitto ja Suomen kurdien Kulttuurikeskus ovat erimielisiä tavoista ajaa kurdiasiaa Suomessa. He myös asemoivat itsensä eri tavalla Suomessa. Kurdiliitto asemoi itsensä suhteessa suomalaiseen yhteiskuntaan, kun taas Apoistit toimivat pikemminkin transnationaalisessa kehyksessä. Kurdiliiton alaisuudessa olevat ihmiset tekevät töitä Kurdistanin hyväksi suomalaisessa yhteiskunnassa, osallistuen suomalaiseen

²⁴⁹ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 4.12.2014. Julkaisuun on viitattu suoraan, ilman kielivirheiden korjausta.

²⁵⁰ Voima 25.6.2015.

²⁵¹ MTV3 Uutiset 17.3.2018. Video ei ole enää katsottavissa Kulttuurikeskuksen Facebook-sivulla. Todennäköisesti se on poistettu.

politiikantekoon esimerkiksi Suomessa toimivan eduskuntapuolueen kautta. Molemmat ryhmät väittävät olevansa kurdilaisen identiteetin edustajia²⁵².

Suomen kurdien Kulttuurikeskus on kritisoinut Suomea järjestämissään mielenosoituksissa aseiden myymisestä Turkille²⁵³. Helsingissä 3.2.2018 järjestetyssä mielenosoituksessa, johon kerääntyi pääosin BAVA blokki, huudettiin erilaisia Rojavaa tukevia ja Turkia vastustavia iskulauseita. Turkin presidenttiä Recep Tayyip Erdogania kutsuttiin terroristiksi ja Turkia fasistiseksi valtioksi. YPG, Abdullah Öcalan ja Kurdistan saivat kannatusta eläköön -iskulauseiden kannattamina. Mielenilmaus järjestettiin sen jälkeen, kun Turkki iski Länsi-Kurdistaniin.²⁵⁴

BALAT blokki suhtautuu Suomen ulkopolitiikkaan ymmärtäväisesti tai neutraalisti, ilmentäen, ettei Suomella ole kansainvälisellä areenalla paljon vaikutusvaltaa, kun taas BAVA blokki kritisoi Suomea sen osallisuudesta konfliktiin Kurdistanissa²⁵⁵. Voidaan todeta, että Kurdiliitto ajaa kurdiasiaa pehmeämmällä otteella kuin Kulttuurikeskus. Esimerkiksi Kulttuurikeskus ei aina ilmoita poliisille järjestämistään mielenosoituksista. Suomen kurdien Kulttuurikeskus on ollut mukana keskeyttämässä eduskunnan kyselytuntia helmikuussa 2018, kun mielenosoittajat huusivat lehteriltä Isistä ja Turkia vastustavia iskulauseita²⁵⁶. BAVA blokki on pitänyt infotelttaa Kampin torilla ja Turussa, ollut joko mukana mielenosoittamassa eduskuntatalolla ja Tampereen kaupungintalolla tai ovat tukeneet näitä protestitoimia²⁵⁷. Kurdiliiton mukaan yhteenotot kertovat ihmisten syvästä huolesta ja turhautumisesta. Kurdiliiton puheenjohtaja Welat Nehri toteaa Ylelle antamassaan haastattelussa, että ”mielenilmaukset ovat oikeutettuja, mutta Kurdiliitossa lähdemme siitä, että kokoontumisista pitää tehdä poliisille sääntöjen mukaiset ilmoitukset. Vain rakentava ja sääntöjen mukainen toiminta edesauttaa asioita.”²⁵⁸

²⁵² Raja-aho 2018, 71f,90-93.

²⁵³ Kritiikkiä olen kuullut paikan päällä useissa mielenosoituksissa läpi kevään 2018.

²⁵⁴ Graduntekijä oli paikalla mielenosoituksessa 3.2.2018; Yle 21.2.2018.

²⁵⁵ Kulttuurikeskuksen ja YPG:n järjestämissä mielenosoituksissa Suomi on saanut mm. kritiikkiä aseiden myynnistä Turkille. Olen osallistunut useisiin BAVA ja BALAT blokin pitämiin mielenosoituksiin vuosina 2014-2018.

²⁵⁶ HS 12.3.2018.

²⁵⁷ Suomen kurdien Kulttuurikeskus -Facebook-sivulla 19.3.2018.

²⁵⁸ Yle 19.3.2018.

5.2 Kurdiliitto kannattaa itsenäistä Kurdistania

Suomi täyttää ensi vuonna sata vuotta. Asian tiimoilta järjestetään satoja tilaisuuksia, tapahtumia ja juhlia. Iloitkaamme tästä ja toivokaamme, että jonakin päivänä myös kurdit saavat oman vapaan ja itsenäisen valtion, Kurdistanin.²⁵⁹

Jos Kurdiliitolle jokin on pyhintä ja kaikkein tärkeintä, on se varmasti itsenäinen Kurdistan. Kurdiliitto on isänmaallinen, poliittinen ja pan-kurdilaisuutta ajava uskonnollisesti sitoutumaton kattojärjestö. Kun tarkastelee kaikkia Kurdiliiton vuosien 2014-2017 julkaisuja, ei voi olla huomaamatta Kurdistanin lippua ja kurdiasialle liputtamista. Kurdiliitto on suomalaiskurdilainen kattojärjestö, jonka symboleina toimivat Suomen ja Kurdistanin liput. Kurdiliiton logossa on hyödynnetty Kurdistanin ja Suomen lipun värejä.²⁶⁰

Kurdistanin autonominen alue piti 25.9.2017 kansanäänestyksen itsenäisyydestä. Kurdiliitto mainosti kansanäänestystä aktiivisesti ja näyttävästi Facebookissa ennen varsinaista äänestyspäivää. Se kysyi myös tykkääjiltään mielipidettä itsenäisyydestä²⁶¹. Suomen kurdit kokoontuivat eri paikkakunnilla yhteen äänestämään ja avustamaan muita sähköisen äänestyksen kanssa. Ihmiset äänestivät innokkaasti Kurdistanin itsenäisyyden puolesta, itsenäisyydestä puhuivat myös ne, jotka eivät muuten ole poliittisesti orientoituneita. Kansanäänestystä odotettiin ja seurattiin Suomessa tarkkaan. Hyvin moni äänioikeutettu kurdi oli innoissaan päästä äänestämään Kurdistanin tulevaisuudesta. Kuitenkaan kaikki eivät kannattaneet itsenäisyyden puolesta äänestämistä, sillä sen pelättiin antavan Irakille syyn iskeä pohjoiseen, kuten se tekikin. Äänestäjien mukaan Irak olisi iskenyt kansanäänestyksestä huolimatta ja he kokivat, että kurdien oli aika ottaa valta omiin käsiinsä ja päättää itse omasta tulevaisuudestaan.²⁶²

”Kurdeilla on demokraattinen oikeus päättää siitä, haluavatko he perustaa itsenäisen kurdivaltion vai jatkaa Irakin keskushallinnon alaisena” totesi Kurdiliiton puheenjohtaja Welat Nehri Helsingin Sanomille antamassaan haastattelussa. Nehri toivoi satavuotiaan Suomen seisovan kurdien tukena. Itsenäisyyden tiimoilta Kurdiliitto järjesti tukifestareita Turussa ja Jyväskylässä.²⁶³ 22.9.2017 sadat ihmiset ympäri Suomea saapuivat

²⁵⁹ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 10.11.2016.

²⁶⁰ Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017.

²⁶¹ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 19.9.2017.

²⁶² Kurdiliitto -Facebook-sivulla 26.9.2017.

²⁶³ HS 22.9.2017.

Eduskuntatalon eteen antamaan tukensa KRG:n itsenäistymispyrkimyksille. Ohjelma oli musiikkipainotteinen, jossa soi kurdilaulajien ja -runoilijoiden patrioottiset laulut. Tiedotusvälineitä oli saapunut Kurdistanista asti²⁶⁴.

Helsingin tukifestivaali oli hyvin näyttävä ja sitä korosti lukuisat Suomen ja Kurdistanin liput, joita ihmiset olivat tuoneet mukanaan. Paikalle oli tullut myös muutamia, jotka heiluttivat Israelin lippua. Israel kannattaa Kurdistanin itsenäistymistä. Kurdiliitto oli tukifestivaalia edeltävänä päivänä julkaissut tiedotteen, jossa se pyysi ihmisiä ottamaan mukaansa Kurdistanin ja Suomen liput, kirjoittamaan plakaateille ja kankaille kannustavia tekstejä ja mahdollisuuden mukaan pukeutumaan kansallispukuun²⁶⁵.

Kurdiliitto kirjoitti 26.9.2017 julkaisun, jossa todetaan Kurdistanin tehneen eilen (25.9.2017) historiaa. ”Ainoa suunta tästä eteenpäin on itsenäisyyden julistaminen. Me kurdit haluamme tehdä sen rauhanomaisesti yhteistyössä Irakin keskushallinnon, naapurimaiden ja kansainvälisen yhteisön kanssa” julkaisussa kirjoitetaan²⁶⁶. Irakin pääministeri Haider al-Abadi totesi kansanäänestyksen alla, että kurdit leikkivät tulella. Iran uhkasi sulkea Kurdistanin-vastaiset rajansa ja Turkki näytti voimansa järjestämällä sotaharjoitukset Kurdistanin autonomisen alueen rajalla. Helsingin Sanomien ulkomaantoimittaja Jukka Huusko, joka on erikoistunut Lähi-idän konflikteihin kirjoittaa:

*Myös Kurdistanin kannalta on parasta, etteivät suhteet Ankaraan, Bagdadiin ja Teheraniin kokonaan katkea. Kurdistanilla ei ole meriyhteyttä, ja vihollisten saartamana sei ei käytännössä pystyisi lainkaan viemään ulkomaille öljyä ja kaasua, jotka ovat sen talouden selkäranka.*²⁶⁷

Yhdysvallat vetosi Kurdistanin autonomisen alueen entiseen presidenttiin Masoud Barzaniin, jotta tämä lykkäisi kansanäänestystä. Barzani on kertonut, ettei hänelle ole annettu muuta vaihtoehtoa, vaikka hän on ollut valmis neuvottelemaan. Irak on katkaissut muun muassa Kurdistanin tulonsiirrot perustuslain vastaisesti. Kurdiliiton puheenjohtaja Welat Nehri totesi syksyllä 2017 etteivät kurdit halua alueelle enempää kaaosta; ”Jos

²⁶⁴ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 21.9.2017 & 22.9.2017, The Guardian 28.9.2017.

²⁶⁵ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 21.9.2017B.

²⁶⁶ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 26.9.2017B.

²⁶⁷ HS 22.9.2017.

meidän annetaan edistää asiaa rauhanomaisesti, pysymme sillä tiellä. Mutta jos naapurit painostavat tai hyökkäävät, silloin kurdit toimivat kuten parhaaksi näkevät.”²⁶⁸

5.3 Kurdiliitto kannustaa asettumaan vaaleissa ehdolle ja äänestämään kurdeja

Kurdiliitto on esitellyt sen toiminnan painopisteet. Järjestö on kiteyttänyt ne kolmeen kohtaan, joista kerroin aikaisemmin. Poliittinen vaikuttaminen kuuluu kiinteästi Kurdiliiton toimintaan. Järjestö kannustaa jäseniään vaikuttamaan Suomessa ja haluaa, että sen jäsenet tuntevat itsensä niin kurdeiksi kuin suomalaisiksi. Järjestön Facebook sivua selatessa ei voi olla huomaamatta, kuinka usein Suomen ja Kurdistanin liput näkyvät. Eri vaaleja mainostetaan aktiivisesti ja Facebook-tykkääjiä kehoitetaan äänestämään. Kurdiliitto toimii suomalaisessa kontekstissa ja kannustaa Suomen kurdeja asettumaan vaaleissa ehdolle ja pääsemään näin poliittisiin johtotehtäviin.²⁶⁹

*Suurin osa kurdeista on tullut Suomeen Kurdistanin poliittisesta tilanteesta johtuen. Kotoutuminen tapahtuu vasta silloin, kun yhteisö osallistuu asuinmaansa yhteiskunnalliseen toimintaan. Vuoden 2015 eduskuntavaaleissa ja 2017 kuntavaaleissa kurditaustaisia ehdokkaita oli eniten suhteessa muihin maahanmuuttajiin. Tästä huolimatta kurdien äänestysaktiivisuus oli kummassakin vaalissa vaisua. Kurdien aktivoiminen mukaan suomalaiseen yhteiskunnallisiin toimiin on yksi Kurdiliiton tärkeimmistä tavoitteista.*²⁷⁰

Kurdiliitolle on tärkeää, että kurdit asettuvat Suomen eri vaaleissa ehdolle ja äänestävät kurditaustaisia ehdokkaita. Kurdiliiton jäsenistöstä löytyy ihmisiä, jotka ovat muun muassa asettuneet kuntavaaleissa ehdolle Kokoomuksen, SDP:en, Vihreiden ja Vasemmistoliiton listoilta. Kurdiliitto julkaisee jokaisesta Suomessa käytävästä vaalista ja mainostaa eri puolueissa ehdolla olevia kurditaustaisia ehdokkaita eri kanavissaan. Kurdiliitto on järjestänyt vaalipaneeleja ja kutsunut merkittäviä poliittisia johtohahmoja tilaisuuksiinsa. Esimerkiksi keväällä 2015 se järjesti vaalipaneelin, johon osallistui laaja

²⁶⁸ ibid.

²⁶⁹ Kurdiliiton edustajan haastattelu 27.5.2018. Sähköpostitse; Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017.

²⁷⁰ Kurdiliiton toimintasuunnitelma 2018, 5.

joukko eri poliittisten puolueiden ehdokkaita. Kurditaustaisia ehdokkaita paneelissa oli kaksi henkilöä²⁷¹.

Huhtikuussa 2015 järjestö julkaisi kannanoton, joka kosketi eduskuntavaaleja. Kirjoituksen alussa todettiin Suomen olevan demokraattinen maa, jossa valta kuuluu kansalle. Kaikilla Suomen kansalaisilla on äänioikeus ja yhtäläiset mahdollisuudet valitessa ”edustajansa vallankäytön ydininstituutioihin.” Kurdiliiton julkaisussa kerrotaan Suomen olevan ”yksi harvoista maista, jossa kansalaiset voivat äänestämisen lisäksi tehdä suoraan aloitteita niin valtakunnallisella kuin kunnallisella tasolla.” Julkaisussa tunnetaan huolta Suomen taloudellisesta, sosiaalisesta ja turvallisuuspoliittisesta tilanteesta. Kansainväliset asiat nostetaan myös tapetille julkaisussa, erityisesti kurdien rooli Isisin vastaisessa taistelussa. ”Kansalaisten yleinen mielipide on kurdien puolella.” Julkaisussa todetaan Suomen kurdien haluavan olla yhä vahvemmin osa suomalaista yhteiskuntaa:

*Eduskuntavaaleissa joukko kurditaustaisia suomalaisia on ehdolla eduskuntaan eri puolueiden listoilla. Kurdiliiton yhtenä tavoitteenahan on kannustaa Suomessa asuvia kurdeja aktivoitumaan poliittisella ja yhteiskunnallisella areenalla. Suomessa asuu jo yli 11.000 kurdia ja merkittävällä määrällä on Suomen kansalaisuus. Aktiivinen osallistuminen vaaleihin nostaa yhteisömme painoarvoa päätöksenteossa ja edistää demokratiaa yhteisömme sisällä. Yhteisten tavoitteidemme edistämiseksi kutsumme kaikkia Suomessa asuvia kurdeja käyttämään äänioikeuttaan vaaleissa ja vaikuttamaan sitä kautta demokraattiseen päätöksentekoon.*²⁷²

5.4 Suomalaisuudesta ja kurdilaisuudesta ollaan ylpeitä

*Meille Kurdiliitossa on tärkeintä, että kuljemme yhdessä yhtenäisenä kansana Kurdistanin ja Suomen lipun alla Suomen lakia ja yhteiskunnallista rauhaa kunnioittaen.*²⁷³

²⁷¹ Kurdiliitto -Facebook-sivulla 7.4.2015.

²⁷² Kurdiliitto -Facebook-sivulla 14.4.2015.

²⁷³ Kurdiliiton edustajan haastattelu 27.5.2018. Sähköpostitse.

Kurdikysymys on kurdeille sensitiivinen asia, kuten se on ollut suomalaisille sortokausien aikana²⁷⁴. Jos suomalaisen Adolf Ivar Arwidssonin lause suomalaiseksi ryhtymisestä on jokseenkin tuttu, on kurdeilla tunnetulle lauseelle oma versionsa, joka on osa kansallishymniä *Her Kurd Ebin*²⁷⁵. Hymnin kirjoitti intellektuelli, kirjailija ja runoilija Ibrahim Ahmed. Siinä todetaan:

*En ole arabi, enkä iranilainen, en myöskään vuoristoturkkilainen. En minä vain vaan myös historia todistaa, että olen kurdi ja kurdistanilainen.*²⁷⁶

Olen käynyt yhteensä kymmenessä Kurdiliiton järjestämässä tilaisuudessa vuosina 2014-2018. Osa näistä tapahtumista on ollut mielenosoituksia, joiden yhteydessä olen päässyt haastattelemaan muutamia osallistujia. Vaikka nämä kolme haastateltavaa eivät ole tämän tutkimuksen keskiössä, antaa se kuitenkin ymmärrystä tavallisen poliittisesti aktiivisen toimijan ajatuksenkulusta. Haastattelemani BALAT blokin edustajat Nainen30 (N30) ja Mies40 (M40) kritisoivat kurdilaista poliittista ajattelua ja epäyhtenäisyyttä. Heidän kantansa siihen, mikä on kurdien ongelma, oli yhtäläinen. M40, joka toimii KDPI:n johtotehtävissä Suomessa, pitää kurdien suurimpana ongelmana sitä, että he ovat päättämättömiä ja että heiltä puuttuu strateginen ajattelu. N30 mukaan kurdit ovat naiiveja, hyväuskoisia ihmisiä, jotka eivät ymmärrä politiikkaa. ”Kansa on jäänyt jälkeen Kurdistanissa” totesi N30. N30 mukaan mielenosoittajat ovat takapajuisia ja elävät omassa kuplassaan. Kurdeilta puuttuu hänen mukaansa punainen lanka ja visio. Mielenosoituksen yhteydessä liehuvat kymmenet eri liput, jotka kaikki edustavat eri kuripuolueita koettiin ongelmallisena ja esimerkkinä kurdien epäyhtenäisyydestä. Molempien mielestä kurdeilla pitäisi olla poliittinen päämäärä ja heidän pitäisi seisoa yhden lipun alla.

N30 totesi, että hänelle on tärkeää ajaa kurdiasiaa Suomessa. Kurdinainen on kasvatettu perheessä, jossa kannatetaan Kurdistanin isänmaallista liittoa. Kuitenkin kurdiasia nousi hänelle puolueen uskollisuutta tärkeämmäksi elementiksi. Naisen mukaan kurdit eivät hae ratkaisua vaan syyllisiä. Hän kysyi, mikä on mielenosoittajien viesti ja jatkoi: ”Jos ei voida päättää lipusta, niin kuinka voidaan päättää mistään muustakaan?” N30 mielestä ne, joiden pitäisi olla hiljaa ovat äänekkäitä ja niiden, joiden pitäisi puhua, ovat hiljaa.

²⁷⁴ Toivanen 2014, 65f,109-112; Koivunen 2006, 238; Halliday 2006, 14f; Wahlbeck, Alinia, Eliassi & Khayati 2014.

²⁷⁵ Vapaa käännös: Kurdeina pysymme.

²⁷⁶ Koivunen & Nehri 2013, 194.

Kurdilainen yhteiskunta ja poliittinen ajattelu näyttäytyi kurdinaiselle takapajuisena ja kehittymättömänä ja suomalainen edistyskellisenä.

BAVA blokkia edustava, alun perin Iranista Suomeen poliittisena pakolaisena tullut Mies30 (M30) koki, että Helsingin mielenosoituksessa käytetty iskulause *Turkki terrorist*, oli huonosti muotoiltu. Se antaa mahdollisuuden tulkita, että mielenosoittajat pitävät turkkilaisia terroristeina, vaikka viesti oli tarkoitettu kuvaamaan Turkin valtiota, ei kansaa, hän totesi. M30 on toiminut kommunistisessa Komala-puolueessa Itä-Kurdistanissa ennen Suomeen tuloaan. Helsingissä 3.2.2018 pidettävä mielenosoitus oli pääasiassa Suomen kurdien Kulttuurikeskuksen järjestämä, ei Kurdiliiton.²⁷⁷

Suomi ja suomalaisuus nähdään voimavarana – Suomen demokraattinen järjestelmä nähdään oppimisen työkaluna kurdeille, jotka ovat nähneet etnistä puhdistusta, sotaa ja kidutusta isäntämaiden alaisuudessa. Suomi nähdään johtavana ja esimerkillisenä eurooppalaisena menestysmaana, josta kurdit voisivat ottaa oppia. Vaikka Suomi saa ajoittain kurdien keskuudessa kritiikkiä, on Suomen BALAT blokkia edustavien kurdien yleinen mielipide Suomesta hyvin positiivinen. Sisu ja periksiantamattomuus, joka liitetään suomalaisuuteen, koetaan myös osana kurdilaisuutta. Sisukkuudesta kirjoitettiin juuri silloin kun sota Isistä vastaan oli kiivaimmillaan Kurdistanissa. Newroz uudenvuoden juhla kuvattiin kurdikansan sisun ja periksiantamattomuuden juhlaaksi. Newrozin aikaan sytytettävä kokko liitettiin suomalaiseen juhannukseen²⁷⁸.

Järjestö kokee suomalaisen tasa-arvoisen yhteiskunnan esimerkillisenä ja nojaa arvonsa länsimaisiin arvoihin. Kurdiliitto kiteyttää arvopohjansa, jonka kautta toimintaansa pyörittää kolmeen kohtaan, joita ovat moninaisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus sekä aktiivinen ja hyvinvoiva yhteisö. Edustajan mukaan moninaisuudella viitataan siihen, ettei yhteisön haluta toimivan omilla ehdoillaan erillään suomalaisesta yhteiskunnasta. Suomalaisuus koetaan identiteettinä. Tässä tasa-arvoinen ajattelu ja naisten aseman parantaminen esimerkiksi kannustamalla heitä työhön koetaan eräänä tapana edistää kurdinaisten asemaa Suomessa.²⁷⁹

²⁷⁷ Mies30, Mies40 ja Nainen30, Helsinki 3.2.2018.

²⁷⁸ Kurdiliitto 20.3.2016.

²⁷⁹ Kurdiliiton edustajan haastattelu 27.5.2018. Sähköpostitse; Kurdiliiton toimintasuunnitelma 2018, 3f.

Kurdiliitto on vuodesta 2015 jakanut Vuoden kurdi -tunnustuspalkinnon Suomessa asuvalle esimerkilliselle henkilölle. Kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan ovat olleet palkinnon saannin keskeisin kriteeri. Integraatio mitataan kouluttautumisen, poliittisen aktivismin ja työllistymisen kautta. Poliittinen aktivismi on osa kattojärjestön toimintaa. Väittämä siitä, että Kurdiliitto olisi poliittisesti sitoutumaton, on kiistanalainen. Kurdiliiton edustaja toteaa antamassaan haastattelussa:

*Tilanteessa, jossa yhteisömme on vahvasti jakautunut eri poliittisten puolueiden ja ideologioiden kesken, kumartaminen puoleen tai toiseen veisi luottamuksen ja edellytykset pitää laaja jäsenkunta kasassa.*²⁸⁰

Järjestö on tehnyt tiivistä yhteistyötä suomalaisten ja kurdilaisten poliittisten puolueiden kanssa. Kurdiliiton aktiivijäsenet ovat esimerkiksi useiden vuosien ajan osallistuneet KDPI:n järjestämiin tapahtumiin. Tapahtumissa otettuja kuvia on jaettu Kurdiliiton Facebook-sivulla²⁸¹. Järjestö on myös useaan otteeseen jakanut KDPI:n ja KDP:n sivut Facebookin kommenttiosioissa²⁸². Tähän on kuitenkin toisaalta hyvä todeta, ettei järjestön poliittinen sitoutumattomuus nähdä suoraan jäsenien puolueettomuutena. Kurdiliiton edustaja kirjoittaa, että ”Kurdiliiton jäsenissä on yhdistyksiä, jotka ovat lähellä eri puolueita. Samoin hallitukseen ja muihin elimiin voi nousta myös puolueiden jäseniä ja aktiiveja. Tärkeintä on kuitenkin, että he toimivat puolueettomasti Kurdiliitossa.”²⁸³

Varsin ilmeistä on, että järjestölle keskeistä on toimia suomalaisessa yhteiskunnassa Suomen lakia ja tapoja kunnioittaen. Kurdiyhteisö nähdään suomalaisessa viitekehyksessä. Tämä ei järjestölle tarkoita sitä, että kurdit unohtaisivat oman kulttuurinsa ja identiteettinsä. Suomalaisuuden nähdään täydentävän kurdilaisuutta. Aktiivinen kansalainen, joka osallistuu suomalaisen ja kurdilaisen yhteiskunnan rakentamiseen nähdään ideaalina ja tavoiteltavana asiana. Kurdit voivat auttaa Kurdistania ja kurdeja Suomesta käsin. Parhaiten tämä tapahtuu vahvistamalla kurdien integroitumista.²⁸⁴

²⁸⁰ Kurdiliiton edustajan haastattelu 27.5.2018. Sähköpostitse.

²⁸¹ Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017.

²⁸² Kurdiliitto -Facebook-sivulla 7.2.2015, 3.4.2015, 5.4.2015, 6.3.2015, 9.2.2016, 15.4.2017. Tässä vain osa julkaisuista, joissa on KDP ja KDPI kytkös.

²⁸³ Kurdiliiton edustajan haastattelu 27.5.2018. Sähköpostitse.

²⁸⁴ Kurdiliiton edustajan haastattelu 27.5.2018. Sähköpostitse.

6 LOPUKSI

Tämä tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää mikä on Kurdiliiton poliittinen viesti, millä tavoin he ovat aktiivisia ja kuinka tämä poliittinen aktiivisuus näkyy. Tutkimustulokset ovat ilmeiset: Kurdiliiton vuosien 2014-2017 Facebook -julkaistuista suurin osa käsitteli sosiokulttuurillisia asioita. Tässä kotoutuminen nousi keskeiseksi teemaksi. Kotoutuminen nähtiin tapahtuvan kouluttautumisen, kielen oppimisen ja työn kautta. Tätä Kurdiliiton ajamaa tavoitetta tukevat myös järjestön uusin julkaistu toimintasuunnitelma ja Kurdiliiton edustajan antama haastattelu, jossa integraatioon panostaminen nähdään tapana auttaa omaa yhteisöä ja kotimaata.

Tutkimukseni perusteella voidaan todeta Suomen kurdien olevan poliittisesti aktiivisia. He seuraavat aktiivisesti Kurdistanin tapahtumia ja ottavat kantaa kurdikysymyksiin. Kurdiliitto kannustaa jäseniään integroitumaan suomalaiseen yhteiskuntaan ja olemaan siinä aktiivisia. Järjestö näkee sen olevan paras keino auttaa omaa kansaa ja kotimaata. Tulokset kertovat myös, että Suomessa toimii kaksi eri kurdiblokkia, jotka ovat kurdikysymyksen ratkaisusta erimielisiä, ja joiden toimintatapa eroaa toisistaan.

Suurin osa Öcalanin ideologian kannattajista eli Apoisteista on PKK:n kannattajia tai sitä tukevia. Suomen suurin BAVA blokin edustaja on Suomen kurdien Kulttuurikeskus. Kurdiliitto vastaavasti edustaa BALAT blokkia. Kahdella blokillä on erimielisyyksiä siitä, kuinka kurdien asiaa pitäisi edistää Kurdistanissa. Molemmat blokit pyrkivät edustamaan kurdilaista poliittista rintamaa. Blokkien sisällä on oma jakautuneisuutensa. Tähän myös laadullinen sisällönanalyysi ja havainnointi tutkimuksessa viittaavat.

Suurin osa kurdeista, edustivatpa he BALAT tai BAVA blokkia, tahtoo kurdien yhdistyvän ja ajavan kurdien itsemääräämisoikeutta Kurdistanissa. Kurdien joukosta löytyy useita niitä, jotka pyrkivät näkemään enemmän kurdeja yhdistäviä tekijöitä kuin niitä erottavia. Kurdit tuntevat pääsääntöisesti suurta sympatiaa ja ymmärrystä toisiaan kohtaan ja joukosta löytyy paljon niitä, jotka haluavat juhlia kansanjuhlia ja muita merkittäviä tapahtumia yhdessä. 30.3.2018 Kaarinassa pidetyssä KDPI:n järjestämässä marttyyrien muistotilaisuudessa²⁸⁵ muisteltiin kaikkialla Kurdistanissa kurdien puolesta kaatuneita sotilaita. Vaikka fokus olikin Itä-Kurdistanissa toimivan KDPI:n alaisuudessa

²⁸⁵ Kurdiksi: Roji 10i Xakalewa.

kuolleiden sotilaiden muistelemissa, haluttiin muistotilaisuudessa kunnioittaa myös niitä, joilla ei ollut KDPI kytkös.

Itse suomalaisena kurdina toivoisin kurdien tekevän tiiviimpää yhteistyötä. Olen sitä mieltä, ettei kukaan voi auttaa kansakuntaa tai ryhmää, elleivät he nimenomaan itse auta itseään. Kenenkään puolesta ei voi kalastaa. Kalastamaan kannattaa kuitenkin opetella seuraamalla muita. Jokaisen kansan on hyvä miettiä mitä me teemme väärin. Meillä kurdeilla on enemmän yhdistäviä tekijöitä kuin meitä erottavia. Ei ole olemassa perhettä, jossa ei olisi ollut kidutusta, vainoa, sortoa ja pakolaisuutta. Ei myöskään ole olemassa sukua, jossa ei olisi taisteltu Kurdistanin puolesta. Sodassa kaatuneita on paljon, myös veteraaneja. Kansankuntana meidän on kysyttävä miten jatkaa tästä eteenpäin. Menestyminen vaatii pitkäjänteistä työtä, päämäärää, rohkeutta, konsensushenkeä ja taloudellista osaamista. Sen sijaan, että osoitamme toisiamme sormilla, kuuluisi meidän ottaa vastuuta. Olemmeko me valmiita yhdistymään ja tunnustamaan poliittiset ja kansainväliset tosiasiat? Kuten edesmennyt Suomen tasavallan presidentti J.K Paasikivi aikoinaan totesi, tosiasioiden tunnustaminen on viisauden alku. Tämä viisaus on myös kurdeille hyödyksi.

LÄHDELUETTELO

PRIMÄÄRIKÄLÄT

Kurdiliiton Facebook -julkaisut vuosina 2014-2018

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 8.3.2018

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivu 2014-2017 <<https://www.facebook.com/kurdiliitto/>> (Viittaa aina kaikkiin 415 julkaisuun, jotka on julkaistu ajalla 2014-2017)

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 27.10.2017

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 20.5.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 26.9.2017

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 25.5.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 26.9.2017B

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 22.9.2017

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 21.9.2017

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 25.5.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 21.9.2017B

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 19.9.2017

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 16.9.2017

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 25.5.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 31.5.2017

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 15.4.2017

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 10.11.2016

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 10.7.2016

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 7.7.2016

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 5.5. 2016

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 25.5.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 4.5.2016

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 25.5.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 4.4.2016

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 25.5.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 15.3.2016

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 11.2.2016

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 25.5.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 9.2.2016

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 1.2.2016

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 25.5.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 10.9.2015

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 7.8.2015

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 27.7.2015

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 14.4.2015

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 7.4.2015

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 5.4.2015

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 3.4.2015

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 2.4.2015

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 20.5.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 15.3.2015

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 6.3.2015

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 7.2.2015

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 1.3.2015

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 4.12.2014

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 25.11.2014

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 5.10.2014

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 25.5.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 17.8.2014

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 25.5.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 16.8.2014

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 25.5.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 15.8.2014

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 25.5.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 13.8.2014

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliitto -Facebook-sivulla 8.8.2014

<https://www.facebook.com/pg/kurdiliitto/posts/?ref=page_internal> [sivu luettu 11.6.18]

Kurdiliiton asiakirjat (Asiakirjat hallussani)

Kurdiliiton toimintasuunnitelma 2018

Kurdiliiton säännöt 2014

Kurdinkielistä ohjausta kotoutumisen tueksi 2016

Saara-Sofia Sirénin kirjallinen tervehdys 2018

Suomen kurdit toimitusryhmän tiedote 1/2015

Vuoden kurdi 2017 haussa

Kurdiliiton nettisivulla

”Newroz on ystävyiden, suvaitsevaisuuden ja vapauden juhla” Kurdiliitto 20.3.2016
<<http://kurdiliitto.fi/fi/newroz-on-ystavyiden-suvaitsevaisuuden-ja-vapauden-juhla/>>
[sivu luettu 4.6.18]

Muut Facebook-julkaisut

Suomen kurdien Kulttuurikeskus -Facebook-sivu (Nykyisin Kurdien demokraattinen yhteistyökeskus NCDK) <<https://web.facebook.com/ncdk.fi/>>

Suomen kurdien Kulttuurikeskus -Facebook-sivulla 19.3.2018
< <https://web.facebook.com/ncdk.fi/> > [sivu luettu 5.6.18]

HAASTATTELUT

Kurdiliiton puheenjohtaja Welat Nehri 27.1.2018. Sähköpostitse.

Kurdiliiton edustajan haastattelu 27.5.2018. Sähköpostitse.

Mies30, Helsinki 3.2.2018 (M30 3.2.18)

Nainen30, Helsinki 3.2.2018 (N30 3.2.18)

Mies40, Helsinki 3.2.2018 (M40 3.2.18)

AIKAKAUSLEHDET

Kurdien ääni: demokraattinen sivistyslehti, Helsinki 1995 (Kurdien ääni- lehti 1995)

Kurdien ääni: Vaasan läänin kurdien kulttuuriyhdistyksen lehti, Vaasa 1993 (Kurdien ääni- lehti 1993)

KIRJALLISUUS

Kirjat

Baser Bahar, *Diasporas and Homeland Conflicts: A Comparative Perspective*. Ashgate, Surrey England 2015. (väitöskirja)

Brinkerhoff M. Jennifer, *Digital Diasporas: Identity and Transnational Engagement*. Cambridge University Press, New York 2009.

Faleh A. Jabar & Hosham Dawod (toimittaneet), *The Kurds. Nationalism and Politics*. Saqi, Lontoo, San Francisco & Beirut 2006. Kirja koostuu monista artikkeleista, joita on tässä tutkielmassa hyödynnetty ja jotka on lähteissä erikseen eritelty.

Gunter M. Michael, *The Kurds Ascending. The Evolving Solution to the Kurdish Problem in Iraq and Turkey*. Palgrave Macmillan, New York 2008.

Kananen Jorma, *Etnografinen tutkimus: miten kirjoitan etnografisen opinnäytetyön?* Jyväskylän ammattikorkeakoulu, 2014.

Koivunen Kristiina ja Nehri Welat, *Kurdistan itsenäisyyden kynnyksellä?* Edita Publishing, Helsinki 2013. (lähdeaineisto)

McDowall David, *A Modern History of The Kurds*. I.B. Tauris, London & New York 1996.

Paloheimo Heikki ja Wiberg Matti, *Politiikan perusteet*. WSOY, Helsinki 1997.

Pyykkönen Mika, *Järjestäytyvät diasporat. Etnisyys, kansalaisuus, integraatio ja hallinta maahanmuuttajien yhdistystoiminnassa*. Jyväskylän Yliopisto, Jyväskylä 2009. (väitöskirja)

Saksela-Bergholm Sanna, *Immigrant Associations in the Metropolitan Area of Finland. Forms of Mobilisation, Participation and Representation*. Helsingin yliopisto, Helsinki 2009. (väitöskirja)

Toivanen Mari, *Negotiating Home and Belonging. Young Kurds in Finland*. Turun yliopisto, Turku 2014. (väitöskirja)

Wahlbeck Östen, *Kurdish Refugee Communities: The Diaspora in Finland and England*. Warwickin yliopisto, Warwick 1997. (väitöskirja)

Yildiz Kerim, *Turkki kurdit ja EU*. Like, Helsinki 2006. Jälkikirjoitus, Koivunen Kristiina s.235-252. (Erikseen mainittu muodossa Koivunen 2006.)

Öcalan Abdullah, *Democratic Confederalism*. International Initiative Edition, 2011.

Artikkelit

Baser Bahar, *Kurdish Diaspora Political Activism in Europe with a Particular Focus on Great Britain*. Diaspora Dialogues for Development and Peace Project. Berghof Peace Support and Centre for Just Peace and Democracy, 2011 Berliini. (Research Report)

Berkowitz Lenka ja Mügge Liza, Transnational Diaspora Lobbying: Europeanization and the Kurdish Question. Artikkelit teoksessa *Journal of Intercultural Studies Vol. 35/1*. Taylor & Francis Online, Amsterdam 2014.

Bozarslan Hamit, Tribal *Asabiyya* and Kurdish Politics: A Sosio-Historical Perspective. Artikkelit teoksessa *The Kurds. Nationalism and Politics*. Toim. Faleh A. Jabar ja Hosham Dawod. Saqi, Lontoo, San Francisco & Beirut 2006.

Curtis Andy, *Nationalism in the Diaspora: a study of the Kurdish movement*. Universiteit Utrecht 2005. Verkkodokumentti. <<http://www.tamilnation.co/selfdetermination/nation/kurdish-diaspora.pdf>> [sivu luettu 26.2.18]

Halliday Fred, Can We Write a Modernist History of Kurdish Nationalism? Artikkelit teoksessa *The Kurds. Nationalism and Politics*. Toim. Faleh A. Jabar ja Hosham Dawod. Saqi, Lontoo, San Francisco & Beirut 2006.

Hassanpour Amir & Shahrzad Mojab, Kurdish Diaspora. Artikkelit teoksessa *Encyclopedia of Diasporas. Immigrant and Refugee Cultures Around the World. Volume 1 & 2*. Toim. Melvin Ember, Carol R. Ember ja Ian Skoggard. Kluwer Academic/ Plenum Publishers, Dordrecht 2005.

Ibrahim Ferhad, The Kurdish National Movement and the Struggle for National Autonomy. Artikkelit teoksessa *The National Question. Nationalism, Ethnic Conflict, and Self-Determination in the Twentieth Century*. Toim. Berberoglu Berch. Temple University Press, Philadelphia 1995.

O'Shea Maria, Tying Down the Territory: Conceptions and Misconceptions of Early Kurdish History. Artikkelit teoksessa *The Kurds. Nationalism and Politics*. Toim. Faleh A. Jabar ja Hosham Dawod. Saqi, Lontoo, San Francisco & Beirut 2006.

Østergaard-Nielsen Eva, The Politics of Migrants' Transnational Political Practices. Artikkelit teoksessa *The International Migration Review, Vol. 37, No. 3, Transnational Migration: International Perspectives*. Sage Publications, New York 2003.

Saarinen Tuija, *Yleiset kulttuurierot ja stereotypisointi: Kurdilainen perhe- ja tapakulttuuri*. Itä-Suomen yliopisto 2011. Verkkodokumentti. <http://www.oppi.uef.fi/aducate/projektit/monikko/Kurdiartikkeli_Saarinen.pdf> [sivu luettu 24.2.18]

Seppänen Katri, *Selvitys Keski-Suomen maahanmuuttaja-yhdistyksistä*. Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Jyväskylä 2010.

Saksela Sanna, *Immigrant organisations in Nordic countries with special focus on Finland*. CEDEM, Helsinki 2004. Verkkodokumentti. <<http://labos.ulg.ac.be/wp-content/uploads/sites/14/2015/02/25.pdf>> [sivu luettu 26.2.18]

Sheyholislami Jaffer, Identity, language, and new media: the Kurdish case. Artikkeliteoksessa *Language Policy Volume 9, Issue 4*. Toim. Ofelia Garcia ja Helen Kelly-Holmes. Springer Netherlands, 2010.

Toivanen Mari, *Kotona Turussa ja Suomessa? Kurdinuorten neuvottelua kuulumisesta ja identiteeteistä*. Tutkimuskatsaus 7/2013, Turun kaupunki, kaupunkitutkimusohjelma, Turku 2013. Verkkodokumentti

<https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/tutkimuskatsauksia_2013-7.pdf>
[sivu luettu 10.3.18]

van Bruinessen Martin, Kurdish Paths to Nation. Artikkeliteoksessa *The Kurds. Nationalism and Politics*. Toim. Faleh A. Jabar ja Hosham Dawod. Saqi, Lontoo, San Francisco & Beirut 2006.

Wahlbeck Östen, Kurds in Finland. Artikkeliteoksessa *Encyclopedia of Diasporas. Immigrant and Refugee Cultures Around the World. Volume 1 & 2*. Toim. Melvin Ember, Carol R. Ember ja Ian Skoggard. Kluwer Academic/ Plenum Publishers, Dordrecht 2005.

Wahlbeck Östen, Alinia Minoo, Eliassi Barzoo, Khayati Khalid, The Kurdish Diaspora: Transnational Ties, Home, and Politics of Belonging. Artikkeliteoksessa *Nordic Journal of Migration Research Volume 4, Issue 2*. De Gruyter, Berliini 2014. (Special Issue Editorial 4pp.)

Wahlbeck Östen, The Kurdish Refugee Diaspora in Finland. Artikkeliteoksessa *Diaspora Studies 5:1*. Journal of the Organisation for Diaspora Initiatives (ODI), New Delhi 2012.

Painamattomat tutkimukset ja opinnäytteet

Eskandari Bafrin, *kurdit mediankäyttäjinä*. Viestinnän koulutusohjelman opinnäytetyö, Diakonia-ammattikorkeakoulu 2012.

Kurdi Jacob, *"Facebook is my second home" The Kurdish Diaspora's Use of Facebook in Shaping a Nation*. Digitaalisen kulttuurin tutkimuslaitoksen pro gradu -työ, Bergenin yliopisto 2013.

Lehtonen Elina, *Kurdit Turussa. Yksilöllisyyden rakentuminen diasporassa*. Sosiologian pro gradu -työ, TaY 2004.

Lortz Michael G., *Willing to Face Death: A History of Kurdish Military Forces – the Peshmerga – From the Ottoman Empire to Present-Day Iraq*. Sosiaalitieteiden pro gradu -työ, The Florida State University 2005.

Raja-aho Severi, *Kurdish activism in Finland: Mobilization and social boundary construction*. Rauhan- ja konfliktitutkimuskeskuksen (TAPRI) pro gradutyö, TaY 2018.

Salovaara Ulla, *Kahden vaiheilla. Kurdinuorten elämää Diasporassa.* Yhteiskuntapolitiikan pro gradu -työ, JY 2004.

WWW-SIVUT

”HALABJAN ISKUA EI SAA UNOHTAA!” Kristiina Koivunen blogikirjoitus, Voima 15.3.2013

<<http://voima.fi/blogikirjoitus/2013/halabjan-iskua-ei-saa-unohtaa/>> [sivu luettu 5.6.18]

”Halabjan pommitusten muistopäivä - Salvegera kîmyabarana Helepçê - سالیادی کیمیبارانی ههلهبجه” Youtube 26.4.2013

<<https://www.youtube.com/watch?v=ZAcrEX1Kn-U>> [video katsottu 5.6.18]

”Kiintiöpakolaisten vastaanotto on tapa auttaa todellisessa hädässä olevia” Sisäministeriö 2018

<<http://intermin.fi/maahanmuutto/turvapaikanhakijat-ja-pakolaiset/kiintiopakolaiset>> [sivu luettu 13.3.18]

”Last group of Iranian Kurd refugees start relocation from endangered Iraq camp” Fondation-Institut kurde de Paris 10.11.2005

<<https://www.institutkurde.org/en/info/last-group-of-iranian-kurd-refugees-start-relocation-from-endangered-iraq-c-1131801094.html>> [sivu luettu 27.2.18]

”Maahanmuuttajien määrä” Väestöliitto 2018

<http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/maahanmuuttajat/maahanmuuttajien-maara/> [sivu luettu 13.3.18]

”Maltillinen keskustelu rakentaa yhteistä Suomea” HS 1.8.2015

<<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000002842032.html>> [sivu luettu 29.5.18]

”Newroz on ystävyys, suvaitsevaisuuden ja vapauden juhla” Kurdiliitto 20.3.2016

<<http://kurdiliitto.fi/fi/newroz-on-ystavyyden-suvaitsevaisuuden-ja-vapauden-juhla/>> [sivu luettu 29.5.18]

”Valeimaamit voivat olla ongelma Suomessakin” HS 25.1.2015

<<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000002795103.html>> [sivu luettu 29.5.18]

”Vastaanottokeskusten perustaminen ei yksin riitä” HS 7.9.2015

<<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000002850545.html>> [sivu luettu 29.5.18]

”Vieraskieliset” Tilastokeskus 2018

<<https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa/vieraskieliset.html>> [sivu luettu 13.3.18]

”Yhdistysnetti” Patentti- ja rekisterihallitus 2018

<http://yhdistysrekisteri.prh.fi/othaku.htx?kieli=1&oskori=NEW&hakuraja=0&nimi=*kurd*&kotipaikka=&ensrek=&viimrek=&osoite=&vapaa=&sb_haku=Hae> [sivu luettu 24.5.18]

”YPG: People’s Protection Units”. The Kurdish Project 2.2.2018

<<https://thekurdishproject.org/history-and-culture/kurdish-nationalism/peoples-protection-units-ypg/>> [sivu luettu 2.2.18]

Uutiset

”Abdullah Öcalanin perustama PKK on kurdien jyrkkä ja hyvin kurinalainen taistelujärjestö” HS 17.2.1999

<<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000003779453.html>> [sivu luettu 12.6.18]

”Abdullah Öcalan tarjoaa demokraattista konfederalismia kurdiongelman ratkaisuksi” Yle 4.5.2016

<<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/02/04/abdullah-ocalan-tarjoaa-demokraattista-konfederalismia-kurdiongelman>> [sivu luettu 4.5.18]

”Anfal Campaign and Kurdish Genocide” KRG 2018

<<https://us.gov.krd/en/issues/anfal-campaign-and-kurdish-genocide/>> [sivu luettu 5.6.18]

”Isis in Iraq: The female fighters that strike fear into jihadis - because they'll rob them of paradise” Independent 10.4.2016

<<https://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/isis-in-iraq-the-women-kurd-and-yazidi-fighters-that-put-the-fear-into-jihadis-because-theyll-rob-a6977761.html>> [sivu luettu 20.1.19]

”Kurdish men in Sweden don women’s clothes in protest” Radio Sweden 25.4.2013

<<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2054&artikel=5516565>> [sivu luettu 4.6.18]

”Kurdisiivileihin kohdistuneesta kaasuiskusta 25 vuotta” Yle 16.3.2013

<<https://yle.fi/uutiset/3-6541066>> [sivu luettu 5.6.18]

Kurdit juhlivat Kurdistanin itsenäisyysäänestystä Helsingin keskustassa – ”Toivon, että satavuotias Suomi seisoo kurdien tukena”, sanoo kurdiaktivisti Welat Nehri” HS 22.9.2017

<<https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000005377863.html>> [sivu luettu 12.6.18]

”Kurdit muistuttivat joukkomurhasta marssimalla Helsingissä” TS 15.4.2013

<<http://www.ts.fi/uutiset/kotimaa/474349/Kurdit+muistuttivat+joukkomurhasta+marssimalla+Helsingissa>> [sivu luettu 5.6.18]

”LÄHI-IDÄN PATRIARKAATTIA MURTAMASSA” Voima 25.6.2015

<<http://voima.fi/blog/lehtiartikkeli/lahi-idan-patriarkaattia-murtamassa/>> [sivu luettu 5.6.18]

Mielenosoittajat Eduskuntatalolla: ”Isis ei säästä lapsiakaan.” HS 26.9.2014

<<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000002764596.html>> [sivu luettu 29.5.18]

”Mielenosoitus kärjistyi nujakaksi – järjestyksenvalvojat käyttivät paprikasumutetta, poliisi otti kaksi ihmistä kiinni” MTV3 Uutiset 17.3.2018

<<https://www.mtv.fi/uutiset/rikos/artikkeli/mielenosoitus-karjistyi-nujakaksi-jarjestyksenvalvojat-kayttivat-paprikasumutetta-poliisi-otti-kaksi-ihmista-kiinni/6822108#gs.EmHJbx0>> [sivu luettu 5.6.18]

”More than 92% of voters in Iraqi Kurdistan back independence” The Guardian 28.9.2017

<<https://www.theguardian.com/world/2017/sep/27/over-92-of-iraqs-kurds-vote-for-independence>> [sivu luettu 3.3.18]

”Poliisi valvoi kurdien mielenosoitusta Helsingin keskustassa usean partion voimin – mielenosoittajat eivät noudattaneet poliisin antamia ohjeita reitistä” HS 12.3.2018

<<https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000005601195.html?share=e3f57ddf939415b883e797cc0bd078dd>> [sivu luettu 5.6.18]

”Profile: ’Chemical Ali’” BBC News 25.1.2010

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/2855349.stm> [sivu luettu 5.6.18]

”Sota on ohi ja Isis ajettu ulos maasta, julistaa Irakin pääministeri” HS 9.12.2017

<<https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000005484153.html>> [sivu luettu 23.2.18]

”Suomen muslimiyhteisössä nousi huoli – ”valeimaamien” joukossa sharia-lain puolesta vannovia” HS 26.1.2015

<<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000002795567.html>> [sivu luettu 29.5.18]

”Turkin eteneminen Syyrian kurdialueilla ahdistaa myös Suomessa – Suomen Kurdiliitto: Syyriassa meneillään kansanmurha” Yle 19.3.2018

<<https://yle.fi/uutiset/3-10122292>> [sivu luettu 5.6.18]

”Turkki iski Syyriaan voimalla – kymmenen kuollut hyökkäyksessä” Yle 21.1.2018

<<https://yle.fi/uutiset/3-10033458>> [sivu luettu 23.2.18]

"Years before independence talk someone had foresight to standardize the Kurdish flag" Rudaw 21.7.2017

<http://www.rudaw.net/english/kurdistan/210720171> > [sivu luettu 6.6.18]